

ภาคินิพนธ์

เรื่อง

รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเมืองปูซานตามแนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์

โดย

นางสาวเอมอร กาญจนตรีภพ

รหัสนักศึกษา 05540520

เสนอ

อาจารย์ ดร.สุวิพร จรุงธนะกิจ

ภาคินิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษารายวิชา 450109 การศึกษาเอกเทศ

สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2557

ชื่อเรื่อง รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเมืองปูซานตามแนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์

ชื่อผู้วิจัย นางสาวเอมอร กาญจนตรีภพ

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร. สุริพร จรุงชนะกิจ

ปีการศึกษา 2557

บทคัดย่อ

ภาคินพนธ์เรื่องรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเมืองปูซานตามแนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อ 1) ศึกษาถึงปัจจัยที่สนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของเมืองปูซาน 2) ศึกษาถึงรูปแบบการยกระดับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเมืองปูซานตามแนวเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และ 3) ศึกษาถึงการให้คุณค่าของศิลปวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวตามแนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยอาศัยข้อมูลจากการรวบรวมขององค์การส่งเสริมการท่องเที่ยว ข้อมูลที่รวบรวมจากบทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์เชิงคุณภาพในการวิเคราะห์

จากการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยที่สนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของเมืองปูซานมีอยู่หลายปัจจัย เช่น ลักษณะภูมิประเทศที่เป็นที่ราบชายฝั่งมีความสวยงามตามธรรมชาติอยู่เป็นจำนวนมาก , ลักษณะภูมิอากาศโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 15 องศาเซลเซียส อากาศอบอุ่นสบายทำให้นักท่องเที่ยวต่างนิยมมาปูซานกันเป็นจำนวนมาก , ทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากคนเกาหลีมีประสบการณ์ที่เลวร้ายจากสงครามมาากเกิดความบอบช้ำทั้งทางร่างกายและจิตใจ เมื่อได้ผู้นำที่เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพวางพื้นฐานโครงสร้างในการพัฒนาประเทศ ทำให้ประชาชนเริ่มตระหนักว่าความร่วมมือกันและการทำงานหนักสามารถนำไปสู่ความสำเร็จได้ การพัฒนาประเทศสำเร็จลุล่วงได้ส่วนหนึ่งเป็นเพราะทรัพยากรมนุษย์ในประเทศมีประสิทธิภาพ, โครงสร้างพื้นฐานที่เพียบพร้อม ไม่ว่าจะเป็นรถไฟไฟฟ้าใต้ดินที่เชื่อมต่อกันระหว่างเมืองสำคัญ รถไฟ ทางด่วน สนามบิน เรือข้ามฟาก แท็กซี่ รถบัสเพื่อบริการรับส่งผู้โดยสารทั้งในและต่างประเทศ โครงสร้างขั้นพื้นฐานระบบขนส่งมวลชนที่มีรองรับอย่างเพียงพอมีส่วนช่วยทำให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจเลือกเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในปูซานเพิ่มมากขึ้น และสถานที่ท่องเที่ยวที่หลากหลายในเมืองปูซาน โดยเฉพาะสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่แสดงให้เห็นถึง

(2)

ภูมิปัญญาดั้งเดิมของคนในท้องถิ่น จึงทำให้ในปัจจุบันปูซานเป็นเมืองที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศได้เป็นจำนวนมาก 2) แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมตามแนวเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่มีเอกลักษณ์และมีอัตลักษณ์เป็นของตัวเอง ได้มีการนำเสนอกิจกรรมและเทศกาลต่าง ๆ แตกต่างกันไปเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว เช่น ตลาดซากักชิเป็นตลาดปลาขนาดใหญ่ก็มีการจัดกิจกรรมสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่นผ่านเทศกาลบูซาเทพประมง และมีเทศกาลปูซานซากักชิซึ่งเป็นเทศกาลประจำปีที่จะนำเสนอกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านผลิตภัณฑ์จากท้องทะเล ถือเป็นเทศกาลที่น่าสนใจอีกเทศกาลหนึ่ง ชายหาดแฮอนแด จะมีการจัดเทศกาลประจำปีต่าง ๆ อยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งกิจกรรมที่มีความโดดเด่นและน่าสนใจของสถานที่แห่งนี้คือ เทศกาลทราย ที่จะช่วยให้นักท่องเที่ยวได้สร้างสรรค์และฝึกจินตนาการผ่านประติมากรรมทรายและหมู่บ้านวัฒนธรรมคัมซอน ถือเป็นสถานที่แห่งหนึ่งที่มีอัตลักษณ์แตกต่างจากสถานที่แห่งอื่น เนื่องจากใช้ศิลปะและลวดลายสมัยใหม่มาตกแต่งอาคารบ้านเรือนด้วยสีสันทันต่าง ๆ ทำให้มีความโดดเด่นเป็นอย่างมาก สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี 3) สถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมทั้ง 3 แห่ง ให้คุณค่าแก่นักท่องเที่ยวในแต่ละด้านแตกต่างกันไป แต่คุณค่าหลัก ๆ ที่ทั้ง 3 สถานที่ให้เหมือนกันนั้น คือ คุณค่าต่อการพัฒนาตนเองและคุณค่าต่อการพัฒนาสังคม เมืองปูซานซึ่งเป็นเมืองที่มีความพร้อมต่อการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก เป็นเมืองที่มีทุนชุมชนที่เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ ทุนทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย ทุนต่าง ๆ เหล่านี้จึงเป็นปัจจัยสนับสนุนที่สำคัญ มีส่วนช่วยให้เศรษฐกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเมืองปูซานประสบความสำเร็จและเจริญเติบโตได้อย่างต่อเนื่อง

กิตติกรรมประกาศ

ภาคนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อยก็ด้วยความเสียสละ ความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายฝ่าย ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษาภาคนิพนธ์ฉบับนี้คือ อาจารย์ ดร.สุริพร จรุงธนะกิจ เป็นอย่างสูงที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าให้คำแนะนำในการศึกษาประเด็นต่าง ๆ คอยให้คำปรึกษาและชี้แนะแนวทาง พร้อมทั้งช่วยตรวจทานแก้ไขข้อบกพร่องในส่วนต่าง ๆ ให้กำลังใจในการทำภาคนิพนธ์ฉบับนี้จนเสร็จสมบูรณ์ ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นรินทร์ สังข์รักษาและคณะ ที่ได้วิจัยเรื่อง “การวิจัยเพื่อพัฒนาและยกระดับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายอย่างยั่งยืนในจังหวัดราชบุรี” งานวิจัยฉบับนี้เป็นประโยชน์ต่อผู้ศึกษาเป็นอย่างมาก เนื่องจากผู้ศึกษาได้ใช้แนวคิดต่าง ๆ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม รวมถึงยึดหลักเกณฑ์การให้คุณค่าทางศิลปวัฒนธรรมของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นรินทร์ สังข์รักษาและคณะ มาใช้ในการเขียนภาคนิพนธ์ในครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วงไปได้ ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณอย่างสูง

ขอขอบคุณอาจารย์สุมาลี สุนจันทร์และอาจารย์ชุติมา อารียะธนวัลย์ คณาจารย์ประจำภาควิชาภาษาปัจจุบันตะวันออก ที่คอยให้คำปรึกษาและคำแนะนำเกี่ยวกับการแปลภาษาเกาหลีให้ถูกต้องมาโดยตลอด

ขอขอบคุณห้องสมุดต่าง ๆ และแหล่งข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลสำคัญในการเขียนภาคนิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบคุณพ่อ แม่ และพี่น้องที่ให้การสนับสนุนทางการเงิน รวมทั้งความรัก ความห่วงใยและกำลังใจมาโดยตลอดระยะเวลาการทำภาคนิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ ในคณะอักษรศาสตร์ รวมถึงเพื่อน ๆ ที่อยู่ในกลุ่มอาจารย์ที่ปรึกษาเดียวกัน เมื่อใดที่ผู้ศึกษามีข้อสงสัยก็พร้อมจะให้ความช่วยเหลือเสมอ

ผู้เขียนหวังว่าภาคนิพนธ์ฉบับนี้จะมีประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจไม่มากนักน้อย หากผิดพลาดประการใดต้องขออภัยมา ณ ที่นี้ด้วย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(1)
กิตติกรรมประกาศ	(3)
สารบัญ	(4)
สารบัญตาราง	(7)
สารบัญแผนภูมิ	(8)
สารบัญภาพ	(9)
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
ขอบเขตการศึกษา	2
วิธีการศึกษา	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว	6
การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	18
การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	29
เศรษฐกิจสร้างสรรค์	32
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	39
บทความที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์ไทย.....	41
3 ระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย	44
หน่วยการวิเคราะห์	44

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
	การเลือกพื้นที่ในการวิจัย 44
	วิธีการดำเนินการ 46
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 47
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ 47
	การวิเคราะห์ข้อมูล 47
4	ข้อมูลและผลการวิเคราะห์แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 48
	ข้อมูลและบริบทของเมืองปทุมธานี 48
	ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยว 51
	ปัจจัยสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ 53
	(1) ลักษณะภูมิประเทศ 53
	(2) ลักษณะภูมิอากาศ 53
	(3) ทรัพยากรมนุษย์ 53
	(4) โครงสร้างพื้นฐาน 56
	(5) สถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม 68
	แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม 71
	(1) ตลาดชากัลลชี 71
	(2) ชายหาดแฮอุนแด 75
	(3) หมู่บ้านวัฒนธรรมคัมชอน 81
	การให้คุณค่าศิลปวัฒนธรรมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเมืองปทุมธานี 86
5	สรุปผลการวิจัย 91
	ผลการศึกษาปัจจัยสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ 91
	ผลการศึกษาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมตามแนวเศรษฐกิจสร้างสรรค์ 93
	ผลการศึกษารายการให้คุณค่าศิลปวัฒนธรรมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเมืองปทุมธานี 96

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ข้อจำกัดของการวิจัย	98
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	99
บรรณานุกรม	100
ประวัติผู้ศึกษา	106

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
4.1	สถานที่ท่องเที่ยวตามแนวเส้นทางรถไฟฟ้าใต้ดินในกรุง โชล	62
4.2	แสดงการคมนาคมของประเทศเกาหลี	67

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
2.1 องค์ประกอบของการท่องเที่ยว	15
2.2 หลักการ 5As ของลักษณะทรัพยากรการท่องเที่ยว	17

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
4.1	แสดงแผนที่เกาหลีใต้ 48
4.2	แสดงความเป็นมาของเมืองปูซาน 53
4.3	แผนที่แสดงเส้นทางรถไฟฟ้าใต้ดิน 8 สาย (กรุงโซล) 57
4.4	สาย 1 : สายสีน้ำเงินเข้ม 57
4.5	สาย 2 : สายสีเขียว 58
4.6	สาย 3 : สายสีส้ม 58
4.7	สาย 4 : สายสีน้ำเงิน 59
4.8	สาย 5 : สายสีม่วง 59
4.9	สาย 6 : สายสีเหลืองเข้ม 60
4.10	สาย 7 : สายสีเขียวมะกอก 60
4.11	สาย 8 : สายสีชมพู 61
4.12	แผนที่แสดงรถไฟฟ้าใต้ดิน 4 สาย (ปูซาน) 62
4.13	รถด่วนพิเศษแซมอาอีล 64
4.14	เส้นทางเรือข้ามฟาก 66
4.15	รถแท็กซี่ของประเทศเกาหลีใต้ 67
4.16	บรรยากาศการขายของในตลาดชากัลลชี 69
4.17	การเปลี่ยนแปลงของหมู่บ้านวัฒนธรรมคัมชอนจากอดีต – ปัจจุบัน 70
4.18	แสดงบรรยากาศของตลาดชากัลลชี 71
4.19	แสดงการจับปลาด้วยมือเปล่า 74
4.20	แสดงการแข่งขันทำครัวด้วยเนื้อปลา 74
4.21	แสดงการประกอบพิธีบูชาเทพของชาวประมง (ยอง-วัง กูด) 74
4.22	แสดงบรรยากาศรอบชายฝั่งแฮอนแด 75

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
4.23	แสดงบรรยากาศส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ 77
4.24	แสดงกิจกรรมช่วงมืด – ช่วงเช้า 78
4.25	การเล่นน้ำทะเลช่วงฤดูหนาวของนักท่องเที่ยว 78
4.26	ประติมากรรมรูปปั้นทรายในเทศกาลทรายครั้งที่ 10 79
4.27	ประติมากรรมทราย “มาริลีน มอนโร” 79
4.28	ประติมากรรมทราย “ตึกแตกกับมด” และ “โปโระโระกับเหล่าผองเพื่อน” 80
4.29	กิจกรรมสำหรับเด็ก ๆ 80
4.30	กิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยว 80
4.31	แสดงบริเวณโดยรอบหมู่บ้านวัฒนธรรมคัมซอน 81
4.32	เปรียบเทียบหมู่บ้านวัฒนธรรมคัมซอนจากอดีต – ปัจจุบัน 82
4.33	แสดงสินค้าแฮนด์เมดของเหล่าศิลปินและผู้อยู่อาศัยในหมู่บ้าน 83
4.34	แสดงบรรยากาศร้านกาแฟทั้งด้านนอกและด้านใน 84
4.35	แสดงด้านนอก – ด้านในของพิพิธภัณฑ์ขนาดเล็ก 84
4.36	แสดงผลงานด้านศิลปะของศิลปิน 85
4.37	แสดงการตกแต่งร้านค้า – อาคารด้วยสีสันทันและลวดลายต่าง ๆ 85
4.38	แสดงการตกแต่งกำแพงและตามตรอกซอยด้วยลวดลายต่าง ๆ 86

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในยุคปัจจุบันการท่องเที่ยวได้กลายเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อระบบเศรษฐกิจของโลกและก็เป็นที่ยอมรับกันว่าเกือบจะทุกประเทศ อุตสาหกรรมท่องเที่ยวได้เจริญเติบโตจนกลายเป็นสินค้าหลักในระบบการค้าระหว่างประเทศอย่างรวดเร็ว (ฉันทิช วรรณถนอม, 2552 : 100) สามารถสร้างรายได้หลักให้กับประเทศได้อย่างมหาศาล อีกทั้งยังกระตุ้นให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจในประเทศในวงกว้าง จึงทำให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีอัตราการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยองค์การการท่องเที่ยวโลกคาดการณ์ถึงจำนวนนักท่องเที่ยวไว้ว่าในปีพ.ศ. 2553 จำนวนนักท่องเที่ยวในโลกจะเพิ่มสูงถึง 1 พันล้านคนและเพิ่มเป็น 1.56 พันล้านคนในปีพ.ศ. 2563 (World tourism organization : WTO, 2554)

จากอดีตที่ต้องอยู่ภายใต้การยึดครองของประเทศญี่ปุ่นและเป็นเพียงประเทศที่กำลังพัฒนา ปัจจุบันประเทศเกาหลีใต้ได้พัฒนาตนเองจนกลายเป็นประเทศที่ประสบความสำเร็จทางเทคโนโลยีที่มีความทันสมัยและเป็นที่ยอมรับของทั่วโลก แต่ในขณะเดียวกันก็ยังเป็นประเทศที่สามารถอนุรักษ์ภูมิปัญญาทั้งทางด้านวิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรมจนเป็นที่รู้จักของนานาชาติ

ประเทศเกาหลีใต้ได้นำแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์เข้ามาใช้ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยจะใช้ประโยชน์จากทุนทางวัฒนธรรมและสร้างมูลค่าเพิ่มจากทุนทางวัฒนธรรมผนวกเข้ากับความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการพยายามสร้างจุดขายที่เป็นเอกลักษณ์เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว แนวคิดนี้ถือเป็นการพัฒนาที่ประสบความสำเร็จที่สามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศเป็นจำนวนมาก คุได้จากสถิติในช่วงปีพ.ศ. 2555 มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางไปยังเกาหลีใต้ 11,140,028 คนเพิ่มขึ้นร้อยละ 13.7 จากปีพ.ศ. 2554 โดยมีค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวมากถึง 14,176.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโซล, 2556) แสดงให้เห็นว่าแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่นำมาใช้กับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวถือเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มในภาคบริการรูปแบบใหม่ได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สามารถสร้างการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมได้ (นรินทร์ สังข์รักษา, 2555: 2)

ปูซานเป็นอีกเมืองหนึ่งที่มีความสำคัญในด้านการท่องเที่ยวของประเทศเกาหลีใต้ สภาพแวดล้อมของเมืองที่มีลักษณะเด่นทางธรรมชาติทั้งสภาพภูมิประเทศที่แวดล้อมไปด้วยภูเขาและชายหาดที่สวยงาม จึง

ทำให้ปูซานขึ้นชื่อว่าเป็นหนึ่งในเมืองที่น่าท่องเที่ยวทางทะเลประกอบด้วยมีประวัติศาสตร์ที่ยาวนาน รวมทั้งมีแหล่งโบราณสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ จึงยิ่งทำให้ชื่อเสียงของเมืองปูซานโด่งดังและเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอีกหลายแห่งที่ถูกนำมาพัฒนาจนกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก แหล่งท่องเที่ยวสร้างสรรค์เหล่านี้ถูกพัฒนาโดยนำจุดเด่นในพื้นที่ที่มีอยู่มาต่อยอดเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับตนเอง ตัวอย่างเช่นหมู่บ้านวัฒนธรรมคัมซอนเป็นหมู่บ้านที่ได้รับการขนานนามให้เป็น “ซานโตรินี่แห่งเกาหลี” แต่เดิมนั้นหมู่บ้านนี้เป็นเพียงเขตสลัมของผู้อพยพหนีสงคราม แต่ปัจจุบันกลายเป็นสถานที่ที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจในการเยี่ยมชมเป็นจำนวนมาก เนื่องมาจากการนำแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ทางด้านศิลปะเข้าไปพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและยังมีแหล่งท่องเที่ยวอีกหลายแห่งที่ได้นำแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ไปปรับใช้ในพื้นที่ ส่งผลให้การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นอีกตัวเลือกหนึ่งที่น่าสนใจของเมืองท่องเที่ยวแห่งนี้ที่นักท่องเที่ยวยุคใหม่ต้องการเข้าไปสัมผัสเรียนรู้วัฒนธรรมด้วยตนเองอย่างใกล้ชิด

ด้วยเหตุนี้ผู้ศึกษาประสงค์จะศึกษาปัจจัยที่สนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไปสู่แนวการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ศึกษารูปแบบการยกระดับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ในเมืองปูซานเพื่อคู่มือการสร้างคุณค่าและมูลค่าแบบเศรษฐกิจสร้างสรรค์ให้กับชุมชน รวมถึงศึกษาการให้คุณค่าของศิลปวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวตามแนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์เพื่อที่จะได้นำแนวคิดเหล่านี้นำมาปรับใช้และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในประเทศไทยให้ยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่สนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไปสู่แนวการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในเมืองปูซาน
2. เพื่อศึกษารูปแบบการยกระดับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเมืองปูซานตามแนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์
3. เพื่อศึกษาการให้คุณค่าของศิลปวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวตามแนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์

ขอบเขตการศึกษา

หน่วยของการวิเคราะห์ (Unit of Analysis) คือ สถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเมืองปูซาน 3 แห่ง ได้แก่ 1.) ตลาดซากัลชิ 2.) ชายหาดแฮอุนแด และ 3.) หมู่บ้านวัฒนธรรมคัมซอน

วิธีการศึกษา

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาข้อมูลครั้งนี้เป็นการวิจัยโดยนำข้อมูลชั้นทุติยภูมิทั้งจากเอกสารหรือคำราทั่วไปฉบับภาษาไทยและเอกสารภาษาต่างประเทศ สื่อสิ่งพิมพ์ บทความที่มีข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเมืองปูซานมาทำการวิเคราะห์ เพื่อศึกษาถึงการนำแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์มาใช้กับแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่ครอบคลุมและบรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษา

2. แหล่งที่มาของข้อมูล

2.1 หอสมุดมหาวิทยาลัยศิลปากรวิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์

2.2 สื่อสิ่งพิมพ์ฉบับภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ

2.3 เว็บไซต์ต่างๆที่เกี่ยวข้อง

3. การจัดกระทำข้อมูล

เมื่อมีการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดเรียบร้อยแล้วโดยที่ข้อมูลยังไม่เป็นระเบียบ อีกทั้งยังมีจำนวนค่อนข้างมาก จึงได้นำข้อมูลทั้งหมดมาเรียบเรียงและจัดทำใหม่ตามขอบเขตการศึกษาที่ได้กำหนดไว้ โดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ สรุปและอภิปรายผล พร้อมทั้งเพิ่มเติมข้อมูลรายละเอียดที่เห็นว่ามีความสำคัญและจำเป็นเข้าไป

จากการศึกษาการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเมืองปูซานเป็นข้อมูลที่มาจากหลายแหล่ง ดังนั้นผู้ศึกษาจึงได้จัดแบ่งข้อมูลออกเป็น 2 ประเภท

(1) เอกสารที่เป็นคำราต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

(2) ข้อมูลจากเว็บไซต์การท่องเที่ยวของประเทศเกาหลีใต้

4. วิธีการศึกษาและการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ศึกษาถึงปัจจัยที่สนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของเมืองปทุมธานี โดยศึกษาข้อมูลต่าง ๆ ทั้งจากหนังสือ วารสาร สารนิพนธ์ ผลงานวิจัยและสื่อออนไลน์ในเว็บไซต์ที่เกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเมืองปทุมธานี

4.2 ศึกษาถึงรูปแบบการยกระดับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเมืองปทุมธานีตามแนวเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยศึกษาจากแหล่งข้อมูลเดียวกันเพื่อรู้ถึงรูปแบบการการท่องเที่ยวสามารถนำไปวิเคราะห์และเชื่อมโยงถึงการยกระดับตามแนวเศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้

4.3 ศึกษาถึงการให้คุณค่าของศิลปวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวตามแนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยนำรายละเอียดของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ยกระดับตามแนวเศรษฐกิจของเมืองปทุมธานีมาวิเคราะห์ถึงการให้คุณค่าในแต่ละด้าน

5. เครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่ใช้ในการศึกษา

5.1 เครื่องคอมพิวเตอร์

5.2 โปรแกรม Microsoft Word

5.3 โปรแกรม Photoscape

5.4 โทรศัพท์มือถือ

6. สรุปผลการวิจัยที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงปัจจัยสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในเมืองปทุมธานี

2. ทำให้ทราบถึงการยกระดับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเมืองปทุมธานีสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์

3. ทำให้ทราบถึงการให้คุณค่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสู่มูลค่าเศรษฐกิจสร้างสรรค์

นิยามศัพท์เฉพาะ

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หมายถึง การท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่เน้นความสำคัญของศิลปะและวัฒนธรรม เป็นการเรียนรู้แหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับมรดกประเพณีที่สืบทอดต่อ ๆ กันมาและวัฒนธรรมที่ดึงดูดความสนใจรวมถึงส่วนสำคัญทางประวัติศาสตร์ แหล่งโบราณคดี โบราณสถาน สถานที่จัดแสดงวัตถุ พิพิธภัณฑสถาน ประเพณี วิถีชาวบ้านในชนบท และสถานที่ต่าง ๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อความเพลิดเพลิน โดยเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง การท่องเที่ยวแนวใหม่ที่มุ่งเน้นในเรื่องการเข้าถึงวัฒนธรรมหรือประวัติศาสตร์โดยการให้ผู้มาเยือนได้มีประสบการณ์ที่มีอัตลักษณ์พิเศษและมีส่วนร่วมกับวัฒนธรรมความเป็นอยู่ที่แท้จริงของสถานที่ท่องเที่ยว นั้น ๆ

เศรษฐกิจสร้างสรรค์ เป็นแนวคิดที่อยู่บนการทำงานแบบใหม่ที่มีปัจจัยหลักมาจากความสามารถและทักษะพิเศษของบุคคล เป็นระบบเศรษฐกิจรูปแบบใหม่ที่มีกระบวนการนำเอาวัฒนธรรมและเศรษฐกิจมารวมเข้าด้วยกัน ก่อให้เกิดอุตสาหกรรมความคิดสร้างสรรค์หรืออุตสาหกรรมเชิงวัฒนธรรมขึ้นและยังเป็นการสร้างมูลค่าที่เกิดจากความคิดของคนในชุมชน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้ศึกษา ได้ค้นคว้าและศึกษาเอกสาร ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสาระสำคัญของงานวิจัยที่ได้มีการเผยแพร่ทั้งที่เป็นเอกสาร รวมถึงข้อมูลที่เผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต ดังนั้นเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงประเด็น จึงได้นำกรอบแนวคิดในการดำเนินวิจัยซึ่งมีรายละเอียดของแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
2. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
3. การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
4. เศรษฐกิจสร้างสรรค์
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. บทความที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์ไทย

1. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

1.1 ความหมายของการท่องเที่ยว

องค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization : WTO) แห่งองค์การสหประชาชาติ ได้กำหนดความหมายของการท่องเที่ยวว่า หมายถึง การเดินทางใด ๆ ก็ตามที่เป็นการเดินทางโดยเป็นไปตามเงื่อนไขสากล 3 ประการ ดังต่อไปนี้ 1) การเดินทางจากสถานที่อยู่อาศัยเป็นประจำไปยังสถานที่อื่น ๆ เป็นการชั่วคราว 2) การเดินทางนั้นผู้เดินทางเดินทางด้วยความสมัครใจไม่ใช่เป็นการถูกบังคับ 3) การเดินทางเพื่อวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ตามที่ไม่ใช่เดินทางเพื่อไปประกอบอาชีพหรือหารายได้

ซึ่งสอดคล้องกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2541 : 1) มีรายงานว่า การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ที่กระทำเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดจากกิจกรรมงานประจำ รวมถึงการเดินทางจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งโดยไม่คำนึงว่าระยะทางนั้นจะใกล้หรือไกลและการเดินทางนั้นจะมีการค้างแรมหรือไม่และได้ให้ความหมายไว้ว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวตามเงื่อนไขเป็นสากล 3 ประการ เช่นกัน ได้แก่ 1) การเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว 2) การเดินทาง

ด้วยความสมัครใจและ 3) การเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ตามที่ไม่ใช่เพื่อประกอบอาชีพ ส่วนสุจารี จันทรสุข (2541 : 10) กล่าวว่าไว้ว่า การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมที่มีมานานหลายศตวรรษ เป็นกิจกรรมทางสังคมเชิงมนุษยสัมพันธ์ที่ก่อให้เกิดคุณค่าทางเศรษฐกิจ การพักผ่อนหย่อนใจและการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ แต่เดิมนั้นเมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางไปถึงถิ่นใดก็จะปรับตัวเองให้เข้ากับวัตถุประสงค์และสิ่งแวดล้อมของถิ่นนั้น ๆ แต่ในปัจจุบันนี้แหล่งท่องเที่ยวบางแห่งจะเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมด้านต่าง ๆ ให้เข้ากับนักท่องเที่ยวหรืออำนวยความสะดวกอย่างเต็มที่เพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามา มาก ๆ ความหมายของการท่องเที่ยวโดยหลักการนั้นอาจกำหนดได้โดยเงื่อนไข คือ เป็นการเดินทางด้วยความสมัครใจจากที่อยู่อาศัยปกติไปที่อื่นเป็นชั่วคราวด้วยวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ตามที่ไม่ใช่เพื่อการประกอบอาชีพหรือรายได้

1.2 ความหมายของนักท่องเที่ยว

ความหมายของนักท่องเที่ยวได้มีผู้ให้ความหมายรวมถึงผู้เดินทาง 2 ประเภทคือ (อ้างอิงจาก นิคม จารุมณี, 2544 : 2 อ้างอิงในนรินทร์ สังข์รักษา, 2555 : 11)

(1) นักท่องเที่ยวที่ค้างคืน (Tourist) ได้แก่ ผู้เดินทางมาเยือนชั่วคราวซึ่งพักอยู่ในประเทศที่มาเยือนตั้งแต่ 24 ชั่วโมงขึ้นไปและเดินทางมาเยือนเพื่อพักผ่อน พักผ่อน ทักษศึกษา ประกอบศาสนกิจ การแข่งขันกีฬา ติดต่อธุรกิจร่วมการประชุมสัมมนา เป็นต้น

(2) นักท่องเที่ยวที่ไม่ค้างคืน (Excursionists) ได้แก่ ผู้เดินทางมาเยือนชั่วคราวและอยู่ในประเทศที่มาเยือนน้อยกว่า 24 ชั่วโมง

ดังนั้น นักท่องเที่ยวที่เดินทางจากต่างประเทศจึงหมายถึง นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางไปพักอยู่ในประเทศหนึ่งหรือเดินทางไปยังสถานที่อื่นภายในประเทศนั้น นอกเหนือจากการเป็นอยู่ตามปกติของเขา ในช่วงเวลาไม่น้อยกว่า 24 ชั่วโมงหรือหนึ่งคืน โดยมีวัตถุประสงค์อื่น ๆ ที่ไม่ใช่กิจกรรมเพื่อหารายได้จากสถานที่นั้น โดยมีแรงจูงใจในการเดินทางเพื่อเหตุผลต่าง ๆ ได้แก่ การเดินทางเพื่อธุระและเพื่อวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน การเดินทางเพื่อใช้เวลาพักผ่อนในวันหยุด สุขภาพ การศึกษา ศาสนา และการกีฬา เป็นต้น ส่วนนักทัศนจรภายในประเทศ (Excursionist) เป็นบุคคลที่เดินทางตามลักษณะดังกล่าวแล้ว แต่พักในสถานที่นั้น ๆ น้อยกว่าหนึ่งคืน (อ้างอิงจากอุดม เขยกิจวงศ์และคณะ, 2548 : 223-224 อ้างอิงในนรินทร์ สังข์รักษา, 2555 : 12)

1.3 บทบาทและความสำคัญของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวมีบทบาทที่สำคัญในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ (อ้างอิงจากอุดม เชยกิจวงศ์และคณะ, 2548 : 67-72 อ้างอิงในนรินทร์ สังข์รักษา, 2555 : 12)

1.3.1 บทบาทการท่องเที่ยวต่อสังคม ได้แก่

(1) การท่องเที่ยวมีส่วนเสริมสร้างความสัมพันธ์ของมนุษยชาติ ก่อให้เกิดสันติภาพ ความเป็นมิตรไมตรี ความเข้าใจอันดีระหว่างเจ้าของบ้านและผู้มาเยือน

(2) การท่องเที่ยวช่วยให้ประชาชนรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ใช้ทรัพยากรท้องถิ่น มาผลิตและประดิษฐ์สิ่งของในรูปของสินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึกไว้จำหน่ายแก่ผู้มาเยือน

(3) การท่องเที่ยวก่อให้เกิดการอนุรักษ์ฟื้นฟูมรดกทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจ สำนึกและตระหนักในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมตลอดจนการรักษาเอกลักษณ์ของชาติ หวงแหนรักผืนแผ่นดินที่อยู่

(4) การท่องเที่ยวมีบทบาทในการพัฒนา สร้างสรรค์ความเจริญทางสังคมให้เกิดแก่ท้องถิ่น ทำให้มีการก่อสร้างสิ่งใหม่และลงทุนด้านการผลิตทำให้ประชาชนมีงานทำ

(5) การท่องเที่ยวช่วยขจัดปัญหาความแตกต่างระหว่างเมืองกับชนบททำให้ประชาชนในชนบทมีงานทำ

1.3.2 บทบาทของการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจของประเทศ ได้แก่

(1) การท่องเที่ยวจัดเป็นอุตสาหกรรมหนึ่งที่ไม่สิ้นเปลืองวัตถุดิบ ผลิตขายได้ตลอดเวลา ตามความเหมาะสม

(2) การท่องเที่ยวก่อให้เกิดรายได้หมุนเวียนที่เป็นเงินตราต่างประเทศเข้าสู่ประเทศได้เป็นจำนวนมาก นับเป็นรายได้อันดับหนึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับรายได้จากสินค้าออกอื่น ๆ

(3) การท่องเที่ยวช่วยกระตุ้นให้เกิดการผลิตหมุนเวียนเป็นวงจรภายในประเทศ ทำให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพแก่ประชาชนทั้งทางตรงและทางอ้อมเป็นการลดการว่างงาน

(4) การท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดการหมุนเวียนและการกระจายรายได้ไปสู่ภูมิภาค การพัฒนาความเจริญก็จะไปถึงภูมิภาคนั้น ๆ ที่มีนักท่องเที่ยวเดินทางไปถึง เกิดการสร้างสรรค้สิ่งใหม่ ๆ ในท้องถิ่น เช่น โรงแรม ร้านอาหาร สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

(5) รายได้จากการท่องเที่ยวจะมีผลกระทบที่ทวีคูณในเรื่องของการสร้างรายได้หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจที่เพิ่มขึ้นซึ่งทำให้ผลผลิตส่วนรวมของประเทศมีค่าทวีกว่า 2 เท่าตัว

(6) การท่องเที่ยวมีบทบาทในการกระตุ้นให้เกิดการผลิตและยังก่อให้เกิดการนำเอาทรัพยากรของประเทศโดยเฉพาะของท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในรูปของการผลิตสินค้าและบริการ

1.3.3 บทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

1.3.3.1 บทบาทของนักท่องเที่ยว ได้แก่ นักท่องเที่ยวจะต้องปฏิบัติตัวให้เหมาะสมในระหว่างการเดินทางตามเงื่อนไขและกติกาของท้องถิ่นที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว

1.3.3.2 บทบาทของมัคคุเทศก์ ได้แก่ บทบาทสำคัญในการที่จะช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวตามธรรมชาติได้เป็นอย่างดี เนื่องจากเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับนักท่องเที่ยว ดังนั้นมัคคุเทศก์จึงเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อนักท่องเที่ยวมากที่สุด

1.3.3.3 บทบาทของผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว ได้แก่ การให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่นักท่องเที่ยวก่อนที่จะมีการเดินทางไปท่องเที่ยวเพื่อลดการสูญเสียทรัพยากรทั้งที่ตั้งใจและไม่ตั้งใจ วิธีการที่ใช้ เช่น การจัดทำแผนการเดินทางและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อหลีกเลี่ยงการขายสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นที่นิยมมากเกินไป การจัดปฐมนิเทศให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับปรากฏการณ์ทางธรรมชาติและวัฒนธรรมที่ควรสนใจเป็นพิเศษ รวมทั้งการมีพฤติกรรมที่เหมาะสมในการท่องเที่ยว การให้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้คนและระบบนิเวศของพื้นที่ที่จะไปเยือน ให้ความรู้เกี่ยวกับข้อควรปฏิบัติขณะเดินทาง เป็นต้น

1.3.3.4 บทบาทของประชาชนในพื้นที่ หมายถึง กลุ่ม 2 กลุ่ม ได้แก่ คนในท้องถิ่นและรัฐบาล ซึ่งมีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงจากทรัพยากรการท่องเที่ยวทั้งด้านบวกและด้านลบ ได้แก่

(1) คนในท้องถิ่น ต้องช่วยกันดูแลหากเห็นสิ่งใดผิดปกติ ต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเข้าไปจัดการแก้ไข นอกจากนี้คนในท้องถิ่นยังต้องช่วยกันส่งเสริม อนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว ธรรมชาติและช่วยกันดูแลความสะอาดของสถานที่ด้วย

(2) รัฐบาล จะมีหน้าที่โดยตรงในการจัดการระบบการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวให้เป็นระเบียบ ไม่ควรปล่อยให้กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งใช้ประโยชน์จากรายการท่องเที่ยวในพื้นที่สูญเสียความสมดุล รัฐบาลต้องมีการกำหนดรูปแบบกติกาที่เข้มงวด กวดขันให้มีการปฏิบัติตาม ลงโทษผู้ที่กระทำผิดหรือฝ่าฝืน ให้การสนับสนุนงบประมาณและบุคลากรในการอนุรักษ์ ซึ่งรัฐบาล ได้มีการกำหนดวิธีการสงวนรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญ คือ การกำหนดพื้นที่เขตการอนุรักษ์สัตว์ป่า การกำหนดพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์และการกำหนดพื้นที่อุทยานแห่งชาติ

1.4 ประเภทของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวมีหลายรูปแบบด้วยกัน โดยขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่างจึงมีวิธีการแบ่งประเภทของการท่องเที่ยวหลายประเภทด้วยกันคือ การแบ่งตามลักษณะพื้นฐาน ตามมาตรฐานสากลและตามลักษณะการจัดการของการท่องเที่ยว แบ่งได้ 3 ลักษณะ คือ (อ้างอิงจากศรัณยา วรากุลวิทย์, 2546 : 15-20 ; วรรณางษ์วานิช, 2539 : 17-18 ; บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548 : 10-13 อ้างอิงในนรินทร์ สังข์รักษา, 2555 : 14)

1.4.1 การท่องเที่ยวตามลักษณะพื้นฐานของการท่องเที่ยว โดยจะพิจารณาตามวัตถุประสงค์ในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ดังนี้

(1) การท่องเที่ยวเมื่อมีเวลาว่าง (Leisure) การใช้เวลาว่างของมนุษย์มีความแตกต่างกันตามเจตคติและสิ่งแวดล้อม การใช้เวลาว่างของบุคคลจะเป็นไปตามแรงจูงใจส่วนบุคคลในยุคของข้อมูลข่าวสารทำให้มีการเดินทางท่องเที่ยวไปในแหล่งต่าง ๆ ตามอัธยาศัยของตนเองเพิ่มขึ้นและจะวางแผนในการเดินทางล่วงหน้าในแหล่งท่องเที่ยวที่แต่ละบุคคลสนใจ

(2) การท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อน (Recreation) เป็นการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวต้องการพักผ่อนอย่างแท้จริง การใช้เวลาหยุดงานไปท่องเที่ยวในลักษณะสบาย ๆ เช่น บ้านพักตากอากาศ ริมทะเล เริงเขา เป็นต้น

(3) การท่องเที่ยวในวันหยุด (Holiday) ในวันหยุดนักท่องเที่ยวจำนวนมากนิยมเดินทางไปต่างท้องถิ่นหรือนอกเมืองเพื่อผ่อนคลายความเครียดจากการทำงาน

(4) การท่องเที่ยวเพื่อการกีฬา (Sport) มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ การไปชมการแข่งขันกีฬาที่ตนสนใจและการไปแข่งขันกีฬา เล่นกีฬาหรือออกกำลังกาย

(5) การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ (Health) ปัจจุบันการท่องเที่ยวแบบนี้กำลังเป็นที่นิยม มีการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพอย่างมีระบบ เช่น การเดินทางเพื่อไปรับการรักษาทางการแพทย์ การเดินทางไปอาบน้ำแร่ในแหล่งต่าง ๆ และการจัดการท่องเที่ยวหมาจ่าเพื่อรักษาสุขภาพและฟื้นฟูสุขภาพ

(6) การท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา (Study) องค์การการท่องเที่ยวโลกได้มีมติให้นักศึกษาและผู้เดินทางไปฝึกอบรม ศึกษาดูงานเป็นนักท่องเที่ยวด้วย เช่น การเดินทางเพื่อไปศึกษาในต่างถิ่น ต่างประเทศ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ภูมิและประสบการณ์ การเดินทางเพื่อฝึกอบรมระยะสั้น การเดินทางเพื่อดูงาน การเรียนภาษาอังกฤษภาคฤดูร้อน เป็นต้น

(7) การท่องเที่ยวทางศาสนา (Religion) นับเป็นการท่องเที่ยวที่เก่าแก่ชนิดหนึ่ง ศาสนาเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เกิดการท่องเที่ยว เช่น การไปกราบไหว้วันมัสการสถานที่และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เป็นต้น

(8) การท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจ (Business) ในปัจจุบันการเดินทางชนิดนี้จำแนกได้หลายประเภท ได้แก่ การเดินทางเพื่อให้การปรึกษา (Consulting) ซึ่งเกี่ยวข้องกับการขายสินค้า เพื่อการดำเนินการเพื่อการจัดการและเพื่อการบำรุงรักษากิจการ อย่างไรก็ตามถ้าจำแนกเป็นลักษณะใหญ่ ๆ ได้ดังนี้ การท่องเที่ยวเพื่อการประชุม (Meeting) การท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล (Incentive) การประชุมประจำเวลา (Convention) และการแสดงนิทรรศการ (Exhibition) ซึ่งรวมเรียกว่า การท่องเที่ยวแบบไมค์ซ์ (Meeting Incentive Exhibition : MICE) นักท่องเที่ยวประเภทนี้จะมีคุณภาพสูงเนื่องจากมีอำนาจในการซื้อสูง อีกทั้งยังมีผู้ติดตามอีกไม่น้อยกว่าหนึ่งคน

(9) การท่องเที่ยวเพื่อเยี่ยมมิตรและญาติ (Visiting Friends and Relative : VER) เป็นการท่องเที่ยวไปเยี่ยมบิดามารดา ญาติในถิ่นเกิดหรือที่อยู่อาศัยของครอบครัว เช่น ชาวตะวันตกเดินทางไปเยี่ยมญาติในเทศกาลคริสต์มาส ชาวไทยเดินทางกลับถิ่นเกิดเพื่อเยี่ยมบิดามารดาในเทศกาลสงกรานต์ ชาวจีนนิยมเดินทางไปเยี่ยมครอบครัวในเทศกาลตรุษจีน เป็นต้น

(10) การท่องเที่ยวเพื่อวัตถุประสงค์ขององค์กร (Mission) เป็นการเดินทางของบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์ขององค์กรตน เช่น การเดินทางของคณะรัฐบาลเพื่อไปเยือน ไปประชุมเจรจาในต่างประเทศ การเดินทางของคณะทูต การเดินทางของผู้สอนศาสนา เป็นต้น

1.4.2 การท่องเที่ยวตามมาตรฐานสากล การท่องเที่ยวชนิดนี้มีลักษณะ ดังต่อไปนี้

(1) การท่องเที่ยวในประเทศ เป็นการท่องเที่ยวไปตามสถานที่ต่าง ๆ ภายในประเทศ การท่องเที่ยวลักษณะนี้จะต้องมีสิ่งดึงดูดใจ เช่น ความสวยงามของภูมิประเทศ ความสะดวกสบายในการเดินทาง ความปลอดภัยตลอดจนการโฆษณาหรือมีสิ่งจูงใจโดยเฉพาะของสถานที่นั้น ๆ เช่น หลักฐานทางประวัติศาสตร์หรือศิลปวัฒนธรรมประจำท้องถิ่น เป็นต้น

(2) การท่องเที่ยวต่างประเทศ เป็นการท่องเที่ยวไปตามสถานที่ที่แตกต่างจากประเทศของตน ต้องผ่านขั้นตอนการเดินทางระหว่างประเทศหลายประการ เช่น กระทรวงต่างประเทศ กงสุลของประเทศ สถานทูต สุลกากร ด่านตรวจคนเข้าเมือง เป็นต้น ซึ่งจะใช้ภาษาต่างประเทศและอาจจะต้องมีมัคคุเทศก์เป็นผู้นำ การท่องเที่ยวต่างประเทศนี้ขนาดของประเทศเป็นสิ่งสำคัญ เช่น ประเทศที่มีขนาดใหญ่ มักมีสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวมากเพราะมีโอกาสมันจะมีสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและสิ่งอื่น ๆ หลายอย่างมากกว่าประเทศขนาดเล็กแต่บางครั้งการที่จะต้องเดินทางไกลก็จะเป็นอุปสรรคหรือทำให้นักท่องเที่ยวหมดความสนใจหรือมีความสนใจลดน้อยลง

(3) การท่องเที่ยวลักษณะส่วนตัว เป็นการท่องเที่ยวเฉพาะบุคคลหรือเป็นครอบครัวที่เดินทางโดยอิสระ ซึ่งการท่องเที่ยวชนิดนี้อาจเป็นการเดินทางคนเดียว คู่สามีภรรยาหรือครอบครัว นักท่องเที่ยวสามารถศึกษาแหล่งท่องเที่ยวได้จากคู่มือแนะนำเที่ยวของสถานที่นั้น ๆ เช่น ในเรื่องที่พัก ร้านอาหาร แหล่งท่องเที่ยวและเส้นทางในการเดินทาง

(4) การท่องเที่ยวเป็นหมู่คณะ นักท่องเที่ยวจะมอบให้บริษัทนำเที่ยวดำเนินการ เป็นการเดินทางท่องเที่ยวเป็นหมู่คณะ ซึ่งทางบริษัทนำเที่ยวจะจัดดำเนินการท่องเที่ยวในสถานที่ต่าง ๆ ตามรายการที่ตกลงกันไว้ การท่องเที่ยวชนิดนี้จะจ่ายค่าบริการต่ำกว่าการเดินทางในลักษณะส่วนตัวมาก การเดินทางชนิดนี้เป็นที่นิยมกันทั่วโลก เรียกว่า “การท่องเที่ยวเป็นหมู่คณะ (Group Inclusive Tour : GIT)” นักท่องเที่ยวรู้ค่าใช้จ่ายล่วงหน้าเพื่อการตัดสินใจ การท่องเที่ยวเป็นหมู่คณะ ชนิดทัวร์เหมาจ่าย (Package Tour) มีลักษณะใกล้เคียงกับการท่องเที่ยวเป็นหมู่คณะ (Group Inclusive Tour : GIT) ต่างกันตรงที่ เส้นทางกำหนดโดยบริษัทนำเที่ยว นักท่องเที่ยวที่ร่วมเดินทางมีหลากหลายและไม่เคยรู้จักกันมาก่อน

1.4.3 การท่องเที่ยวตามการจัดการ แบ่งเป็นรูปแบบย่อยได้ 2 รูปแบบ คือ

(1) การท่องเที่ยวแบบประเพณีนิยม (Conventional Tourism) เป็นการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นถึงความพึงพอใจและปริมาณของนักท่องเที่ยวเป็นหลัก โดยไม่คำนึงถึงการจัดการกับผลกระทบด้านลบต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม

(2) การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Sustainable Tourism) เป็นการท่องเที่ยวที่เน้นการจัดการอย่างดีเยี่ยมเพื่อสามารถดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรท่องเที่ยวให้มีความดึงดูดใจอย่างไม่เสื่อมคลาย ธุรกิจท่องเที่ยวจะมีการปรับปรุงคุณภาพให้มีผลกำไรอย่างเป็นธรรม แต่ในขณะเดียวกันนั้นก็ให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์ตอบแทนอย่างเหมาะสมด้วยและมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมเยือนสม่ำเสมอเพียงพอ แต่ต้องไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด ซึ่งสามารถแบ่งย่อยได้อีก 2 รูปแบบ คือ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Eco Tourism) เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ ซึ่งจะได้รับความสนุกสนานความเพลิดเพลินและมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวที่ดีและมีมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงศึกษาธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย การท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพทางธรรมชาติ เป็นต้น

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural Tourism) เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรมหรือชมงานประเพณีต่าง ๆ ที่ชุมชนท้องถิ่นนั้นจัดขึ้น เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินพร้อมทั้งศึกษาความเชื่อ ความเข้าใจต่อสภาพสังคมและวัฒนธรรม มีประสบการณ์ใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น มีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ การท่องเที่ยวงานประเพณีและศิลปวัฒนธรรม การท่องเที่ยวคู่วิวชีวิตในชนบท การท่องเที่ยวเชิงกีฬาและบันเทิง การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพทางวัฒนธรรม

1.5 องค์ประกอบของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2541 : 2-5) ได้กำหนดองค์ประกอบของการท่องเที่ยวประกอบด้วย 5 องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กันเป็นวงจร ได้แก่

1.5.1 นักท่องเที่ยว เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของการท่องเที่ยวถ้าไม่มีนักท่องเที่ยว การท่องเที่ยวก็เกิดขึ้นไม่ได้ นักท่องเที่ยวแบ่งได้ออกเป็น 6 ประเภท คือ นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่ค้างคืน นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่ไม่ค้างคืน นักท่องเที่ยวภายในประเทศ นักท่องเที่ยวภายในประเทศที่ค้างคืนและนักท่องเที่ยวภายในประเทศที่ไม่ค้างคืน

(1) นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (International Visitor) หมายถึง บุคคลที่ไม่ได้พำนักถาวรในราชอาณาจักรไทย

(2) นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่ค้างคืน (International Tourist) หมายถึง นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่เข้ามาในราชอาณาจักรไทยแต่ละครั้งอย่างน้อย 1 คืน แต่ไม่เกิน 60 วัน

(3) นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่ไม่ค้างคืน (International Excursionist) หมายถึง นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยแต่ละครั้ง โดยมีได้ค้างคืน

(4) นักท่องเที่ยวภายในประเทศ (Domestic Visitor) หมายถึง บุคคลทุกสัญชาติที่พำนักอาศัยถาวรอยู่ในราชอาณาจักรไทยและเดินทางไปยังสถานที่หนึ่งซึ่งไม่ใช่เป็นถิ่นที่อยู่ประจำของเขา

(5) นักท่องเที่ยวภายในประเทศที่ค้างคืน (Domestic Tourist) หมายถึง นักท่องเที่ยวภายในประเทศที่ไปค้างคืนนอกที่พำนักอาศัยปัจจุบันแต่ละครั้งอย่างน้อย 1 คืน

(6) นักท่องเที่ยวภายในประเทศที่ไม่ค้างคืน (Domestic Excursionist) หมายถึง นักท่องเที่ยวภายในประเทศที่มีได้พักค้างคืนนอกที่พำนักอาศัยปัจจุบัน

1.5.2 ตลาดท่องเที่ยว การที่จะมีนักท่องเที่ยว นั้น จะต้องมีการตลาดท่องเที่ยวในการชักนำให้เข้ามาท่องเที่ยว ซึ่งการตลาดท่องเที่ยว หมายถึง ความพยายามที่จะทำให้นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมาย เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวของตนแล้วใช้สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวและบริการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวนั้น การตลาดท่องเที่ยวอาจทำได้ 2 วิธีคือ

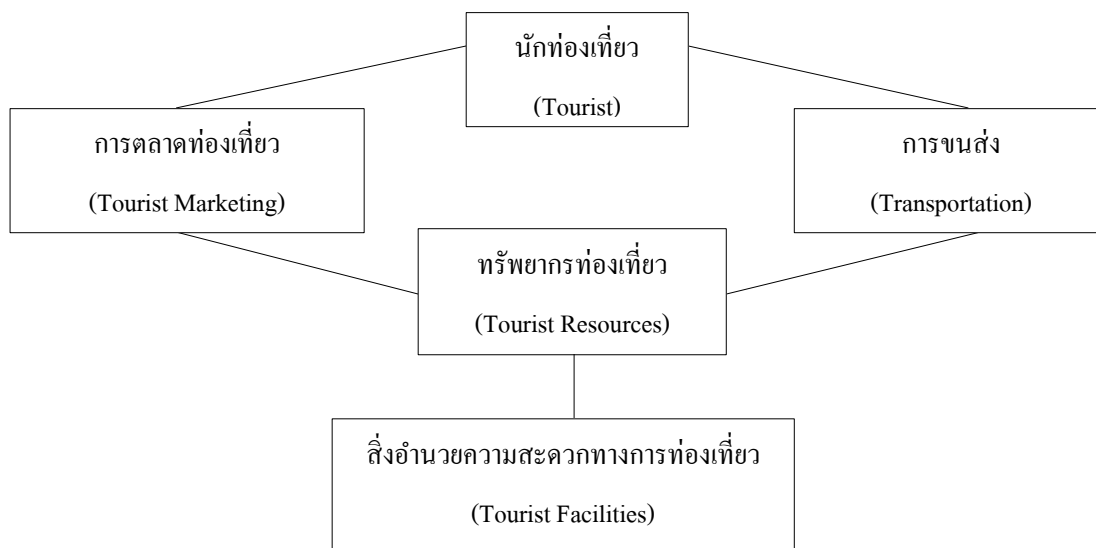
(1) การให้บริการข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยว หมายถึง การให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ทางการท่องเที่ยว

(2) การโฆษณาและการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว หมายถึง การสื่อสารข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวไปยังนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายโดยผ่านสื่อต่าง ๆ

1.5.3 การขนส่ง เมื่อนักท่องเที่ยวตัดสินใจจะไปท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวแล้วก็ต้องมีบริการการขนส่งนำนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่นั่นซึ่งการขนส่ง หมายถึง การจัดให้มีการเคลื่อนย้ายนักท่องเที่ยวด้วยยานพาหนะประเภทต่าง ๆ จากภูมิลำเนาไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่ต้องการและกลับสู่ภูมิลำเนา การขนส่งแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภท คือ การขนส่งทางรถยนต์ การขนส่งทางรถไฟ การขนส่งทางเรือและการขนส่งทางเครื่องบิน

1.5.4 ทรัพยากรท่องเที่ยว เป็นสินค้าทางการท่องเที่ยวและเป็นจุดหมายปลายทางที่นักท่องเที่ยวจะเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว ซึ่งทรัพยากรท่องเที่ยว หมายถึง สิ่งดึงดูดใจของนักท่องเที่ยวให้เกิดการเดินทางไปเยือนหรือไปท่องเที่ยว

องค์ประกอบของการท่องเที่ยวสามารถสรุป ดังแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 2.1 องค์ประกอบของการท่องเที่ยว

ที่มา: อ้างอิงจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2541: 5 อ้างอิงในนรินทร์ สังข์รักษา, 2555: 18

1.6 ลักษณะของทรัพยากรการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2541) ; ราณี อธิชัยกุล, 2554 : 1-6-1-7) ได้กล่าวถึง หลักการ 5As ของทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางไปท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ควรมีลักษณะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1.6.1 ความดึงดูด (Attraction) คือ สิ่งที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้เดินทางมายังสถานที่นั้น ๆ ส่วนใหญ่จะเป็นสถานที่ที่แสดงถึงคุณค่าทางวัฒนธรรมความสำคัญทางประวัติศาสตร์รวมถึงความสวยงามทางธรรมชาติหรือสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นหรือสถานที่ก่อให้เกิดความบันเทิงได้ อาจมีเสน่ห์เฉพาะตัวซึ่งมีสาเหตุมาจากความงดงามตามธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ พันธุ์ไม้ ชายหาด ทรายขาว ปะการังสวยงาม ทะเลสาบ เป็นต้น และมีลักษณะของเหตุการณ์สำคัญเฉพาะกาล เช่น งานประเพณีในเทศกาลสำคัญของท้องถิ่น การแสดงแสง สีเสียงในแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ เป็นต้น

1.6.2 ความสามารถในการเข้าถึงได้ง่าย (Accessibility) คือ ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่จะดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้มากหากมีความสนใจในการเข้าชม หากนักท่องเที่ยวสามารถเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกและใกล้ชิด นักท่องเที่ยวจะเกิดอรรถรสได้มาก ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องจัดแหล่งท่องเที่ยวให้สามารถเข้าถึงได้ง่าย ต้องจัดสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อให้เข้า - ออกแหล่งท่องเที่ยวได้สะดวก เช่น ถนน สะพาน ที่จอดรถเพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงแก่นักท่องเที่ยว

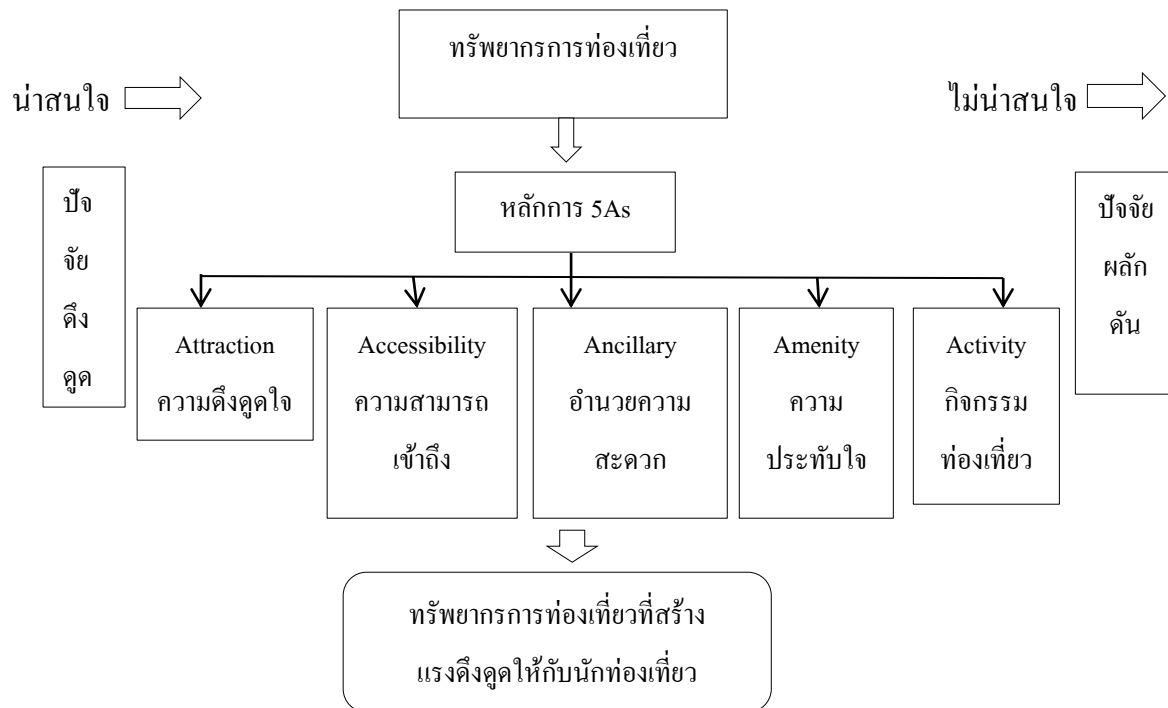
1.6.3 บริการอำนวยความสะดวก (Ancillary Service) คือ หน่วยงานและภาคธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวควรจัดสรรบริการด้านต่าง ๆ ให้กับนักท่องเที่ยวเพื่อที่จะได้อำนวยความสะดวกและดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมายังสถานที่ท่องเที่ยวเหล่านี้ ได้แก่ การบริการด้านการตลาด เช่น การให้บริการข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยว การส่งเสริมการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น และการมีส่วนร่วมด้านการพัฒนา การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น การส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งผู้นำและสมาชิกในชุมชนแหล่งท่องเที่ยว การวางแผนการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวในท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพ เป็นต้น

1.6.4 ความประทับใจ (Amenity) คือ ทรัพยากรการท่องเที่ยวควรก่อให้เกิดความประทับใจและซาบซึ้งในการเที่ยวชม เช่น ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ เช่น โบราณสถานต่าง ๆ ที่แสดงถึงอารยธรรมในอดีต ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เหมาะสมแก่การพักผ่อน เช่น อุทยานแห่งชาติ และทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดความสนุกสนาน เช่น งานประเพณีในเทศกาลต่าง ๆ

1.6.5 กิจกรรมการท่องเที่ยว (Activity) ทรัพยากรการท่องเที่ยวจะดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้มาก นักท่องเที่ยวสามารถทำกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินและบันเทิงใจแก่นักท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ไม่ใช่การออกกำลังกาย เช่น การเที่ยวชมสถานที่แปลกใหม่ ภูมิทัศน์ของเมือง การสัมผัสหรือชื่นชมธรรมชาติ วัฒนธรรม การซื้อสินค้าที่ระลึก เป็นต้น หรือกิจกรรมที่

ใช้การออกแรงหรือพละกำลัง มีหลากหลายรูปแบบ เช่น การเดินป่า การปีนเขา การล่องแก่งและการดำน้ำ เป็นต้น

จากที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่าทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ประกอบด้วยหลักการ 5As นั้นหากมีความน่าสนใจจะก่อให้เกิดปัจจัยดึงดูด แต่ถ้าหากไม่น่าสนใจก็จะเป็นปัจจัยผลักดันให้นักท่องเที่ยวว่าสนใจหรือไม่สนใจมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ ได้ทันที ซึ่งสามารถสรุปผังแผนภูมิที่ 2

แผนภูมิที่ 2.2 หลักการ 5As ของลักษณะทรัพยากรการท่องเที่ยว

ที่มา : นรินทร์ สังข์รักษา, 2555 : 16-17

สรุปได้ว่าองค์ประกอบของการท่องเที่ยวจะประกอบด้วยสิ่งสำคัญหลักๆ 5 องค์ประกอบ คือนักท่องเที่ยว การตลาดท่องเที่ยว การขนส่งและทรัพยากรท่องเที่ยวรวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งองค์ประกอบที่กล่าวมานั้นต้องมีความร่วมมือจากหลายฝ่ายเพื่อให้การท่องเที่ยวมีศักยภาพมากยิ่งขึ้นและอีกส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญในเรื่องของทรัพยากรธรรมชาติ คือ องค์ประกอบของทรัพยากรท่องเที่ยวซึ่งแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งจำเป็นต้องมีองค์ประกอบของทรัพยากรท่องเที่ยวเหล่านี้เพื่อที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวชมในแต่ละสถานที่ด้วยความพึงพอใจมากที่สุด

2. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

วัฒนธรรมเป็นมรดกทางสังคมที่มีความหมายครอบคลุมถึงทุกสิ่งทุกอย่างอันเป็นแบบแผนในเรื่องความคิดและการกระทำที่แสดงถึงวิถีชีวิตของมนุษย์ในสังคมของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง โดยวัฒนธรรมมีลักษณะที่สำคัญ คือ วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ได้มาโดยการเรียนรู้ วัฒนธรรมเป็นมรดกทางสังคม เป็นวิถีชีวิตหรือแบบของการดำเนินชีวิตและวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ไม่มั่นคง เป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ (สุพัตรา สุภาพ, 2534 : 107)

จึงกล่าวได้ว่าวัฒนธรรม คือ ทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อการดำรงชีวิตร่วมกันในสังคม หากพิจารณาจากทัศนะการยังชีพแล้ว อาจกล่าวได้ว่าวัฒนธรรมเป็นคั่งอุปกรณ์ที่มนุษย์ใช้เพื่อการปรับตัวเพื่อความอยู่รอด ดังนั้นวัฒนธรรมจึงเป็นภูมิปัญญาที่คนรุ่นลูกหลานได้สืบทอดต่อมาจากบรรพบุรุษ ในปัจจุบันนี้ได้มีการนำสิ่งที่เรียกว่าวัฒนธรรมมาใช้ประโยชน์ในเชิงการท่องเที่ยวจึงกลายเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2545 : 253)

2.1 ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural Tourism) หมายถึง รูปแบบการท่องเที่ยวประเภทหนึ่งที่เน้นความสำคัญกับแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับมรดกประเพณีที่สืบทอดต่อ ๆ กันมา อีกทั้งมีวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ดึงดูดความสนใจโดยสิ่งที่ดึงดูดความสนใจแก่นักท่องเที่ยวประกอบด้วยวิถีชีวิต พิพิธภัณฑสถาน โบราณคดีและการแสดงดนตรีพื้นบ้าน ประเพณี พิธีกรรมทางศาสนา หัตถกรรม งานฝีมือต่าง ๆ และการกระทำที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม เป็นต้น (Sigala and Leslie, 2005 : 5-6) ไทจ์เอ็ม (Tighe, M., 1991) ได้กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมประกอบด้วย 3 ส่วนคือ การเดินทาง นักท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมจะหมายถึง แหล่งประวัติศาสตร์ พิพิธภัณฑสถาน หัตถศิลป์ การแสดงศิลปะ อนุสาวรีย์ สิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ศิลปะหัตถกรรม งานเฉลิมฉลองและเทศกาลต่าง ๆ โดยนักท่องเที่ยวมีจุดมุ่งหมายในการเดินทางเพื่อได้รับประสบการณ์และความสนใจในวัฒนธรรม ขณะที่บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548 : 282) ได้กล่าวถึง การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนที่มุ่งเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อให้ได้รับความสนุกสนาน เพลิดเพลินและยังได้รับความรู้จากการศึกษาความเชื่อความเข้าใจต่อสภาพสังคมและวัฒนธรรม โดยชุมชนท้องถิ่นนั้นจะมีส่วนร่วมต่อการจัดการท่องเที่ยวอันเป็นการท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดสมดุลแห่งกระแสการพัฒนาการท่องเที่ยวและกระแสการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมควบคู่กันไป จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะต้องช่วยกันสนับสนุนส่งเสริมให้การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมก่อประโยชน์สูงสุดแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในปัจจุบันและในอนาคตอย่างยั่งยืน

2.2 วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหาประสบการณ์ใหม่ ๆ อันประกอบไปด้วยการเรียนรู้ การชื่นชมกับเอกลักษณ์ความงดงามของวัฒนธรรม คุณค่าทางประวัติศาสตร์ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชนกลุ่มอื่นรวมไปถึงการศึกษาความแตกต่างทางวัฒนธรรมของชนต่างสังคม ไม่ว่าจะเป็นด้านของ รูปแบบวิถีชีวิต ภาษา การแต่งกาย การบริโภค ความเชื่อ ศาสนา จารีตประเพณี ล้วนแต่เป็นสิ่งที่ดึงดูดใจที่สำคัญที่จะช่วยกระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมขึ้น ซึ่งจะทำให้เกิดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนที่ต้องรับผิดชอบต่อปัจจัยพื้นฐานทางวัฒนธรรมอยู่ 4 ประการ คือ (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548 : 284)

1. เพื่อมุ่งเน้นคุณค่าของวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น
2. เพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องดูแลรักษาให้คงไว้ถึงคุณภาพสิ่งแวดล้อมและคุณค่าของวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน
3. เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความพึงพอใจสูงสุด แต่ในขณะเดียวกันนั้นนักท่องเที่ยวก็ต้องเคารพในวัฒนธรรมท้องถิ่นด้วย
4. เพื่อให้ชุมชนท้องถิ่นได้รับประโยชน์ตอบแทนอย่างเพียงพอ พร้อมทั้งปรับปรุงคุณภาพชีวิตของชุมชนท้องถิ่นให้ดีขึ้น

2.3 แนวคิดของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

แนวคิดของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้รับการตอบสนองเป็นอย่างดีทั้งภาครัฐและเอกชนในการตระหนักถึงการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมจึงก่อให้เกิดกระแสเรียกร้องหลัก 3 ประการดังต่อไปนี้คือ (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548 : 284-286)

1. กระแสความต้องการของชาวโลก ก่อให้เกิดจิตสำนึกการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวเป็นกระแสด้านความต้องการของประชาชนทั่วโลกให้เกิดการสร้างจิตสำนึกในแง่การอนุรักษ์ต่อสิ่งแวดล้อมในระดับท้องถิ่นไปจนถึงขอบข่ายที่ขยายกว้างขวางไปทั่วโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอนุรักษ์ระบบนิเวศเพื่อคงความหลากหลายทางชีวภาพเอาไว้

2. กระแสความต้องการของนักท่องเที่ยวให้เกิดการศึกษาเรียนรู้ในแหล่งท่องเที่ยวเป็นกระแสความต้องการที่มีมากขึ้นในหมู่นักท่องเที่ยวที่ต้องการได้รับความรู้ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวมากกว่าจะได้รับความสะดวกสบายเพลิดเพลินเพียงอย่างเดียว

3. กระแสความต้องการของชุมชนท้องถิ่นในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว เป็นกระแสความต้องการของชุมชนท้องถิ่นที่ต้องการจะมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อเป็นหลักประกันให้การพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นไปในทิศทางที่ถูกต้องและชุมชนท้องถิ่นยอมรับในผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่จะได้รับเพื่อให้เกิดการกระจายรายได้ที่เหมาะสม

จากกระแสหลักทั้ง 3 กระแสดังกล่าวนี้ก่อให้เกิดความตื่นตัวในการพัฒนาการท่องเที่ยวทางเลือกใหม่ขึ้นเพื่อมาทดแทนหรือแข่งขันกับการท่องเที่ยวแบบประเพณีนิยม กระแสที่กล่าวมาจึงเป็นสาเหตุสำคัญให้เกิดการประชุมนานาชาติด้านสิ่งแวดล้อมและพัฒนาแบบยั่งยืน ณ เมืองแวนคูเวอร์ ประเทศแคนาดา เมื่อเดือนมีนาคม ปี ค.ศ. 1990 (พ.ศ. 2535) จากผลของการประชุมครั้งนี้ได้ให้ความหมายของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนไว้ว่า หมายถึง “การพัฒนาที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและเจ้าของท้องถิ่นแต่ในขณะเดียวกันก็ปกป้องและสงวนรักษาโอกาสต่าง ๆ ของอนุชนรุ่นหลังซึ่งความหมายนั้นรวมถึง การจัดการทรัพยากรเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคมและสุนทรียภาพ พร้อมกับรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและระบบนิเวศได้ด้วย”

หลายประเทศจึงได้พยายามคิดหารูปแบบการท่องเที่ยวแบบใหม่เพื่อไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน เป็นเหตุให้มีการประชุม Earth Summit ขึ้นที่กรุงริโอ เดอจาเนโร ประเทศบราซิล เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน ค.ศ. 1992 (พ.ศ. 2535) ในที่ประชุมต่างมุ่งเน้นความสนใจของทั่วโลกสู่ประเด็นเรื่องการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมและสรุปบทเรียนเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ผ่านมาเพื่อมุ่งเน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนจากการประชุมนี้เองทำให้มีการลงนามในเอกสารแผนปฏิบัติการ 21 (Agenda 21) อันเป็นที่เกิดแนวคิดของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรม

2.4 หลักการของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

จากแนวคิดของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่กล่าวมานั้น ได้นำไปสู่หลักการของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 4 ประการคือ (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548 : 286-288)

1. เป็นการท่องเที่ยวที่มีการศึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญทางคุณค่าประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของทรัพยากรวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยวนั้นเพื่อเป็นข้อมูลให้แก่นักท่องเที่ยวในการเพิ่มคุณค่าของประสบการณ์ในการเข้าชม ในขณะเดียวกันก็จะก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น

2. เป็นการท่องเที่ยวที่มีการปลูกฝังสร้างจิตสำนึกของคนในชุมชนท้องถิ่นให้เกิดความรัก ห่วง แห่น รักษาและดึงชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรของตนด้วย และได้รับประโยชน์ตอบแทนจากการท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การจ้างงาน การบริการนำเที่ยว การให้บริการขนส่ง การให้บริการที่พัก การขายสินค้าที่ระลึก เป็นต้น

3. เป็นการท่องเที่ยวที่มีการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดความเข้าใจในวัฒนธรรมและได้รับความเพลิดเพลิน พร้อมทั้งสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

4. เป็นการท่องเที่ยวที่มีการเคารพในวัฒนธรรมของชุมชนอื่น รวมถึงเคารพในวัฒนธรรม ศักดิ์ศรีและผู้คนของตนเองด้วย

2.5 ลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

จากหลักการของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ได้กล่าวไปแล้วนั้นนำไปสู่ลักษณะการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สำคัญ 9 ประการคือ

1. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรมและประเพณี โดยยึดหลักที่ว่าต้องอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไว้ให้ดีที่สุดเพื่อสามารถสืบต่อถึงอนุชนรุ่นหลัง

2. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่มีการจัดการอย่างยั่งยืนทั้งเชิงเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม โดยยึดหลักที่ว่าด้วยไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือให้ผลกระทบน้อยที่สุด

3. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่คงไว้ซึ่งวิถีชีวิตของท้องถิ่นในแง่สังคมและวัฒนธรรม โดยยึดหลักที่ว่าต้องให้เป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวที่ต้องการศึกษาความแตกต่างทางด้านสังคมและวัฒนธรรมอันหลากหลาย

4. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ทำให้ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งนักท่องเที่ยว ผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยว ผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่น โดยยึดหลักที่ว่าต้องให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้รับความรู้และประสบการณ์จากการท่องเที่ยวพร้อมทั้งมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

5. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมและได้รับผลประโยชน์สูงสุด โดยยึดหลักที่ว่าต้องให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวและได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวอันเป็นการกระจายรายได้สู่ชุมชนท้องถิ่น

6. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่มีการตลาดของบริการท่องเที่ยวครบตามเกณฑ์แห่งการอนุรักษ์อย่างแท้จริง โดยยึดหลักที่ว่าจะต้องให้ธุรกิจท่องเที่ยวเน้นในเรื่องอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

7. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ต้องให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจ เพิ่มคุณค่าของประสบการณ์ที่ได้รับ ทำให้ต้องกลับมาท่องเที่ยวซ้ำอีก โดยยึดหลักที่ว่าต้องมีกิจกรรมท่องเที่ยวตรงตามความคาดหวังของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

8. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่คำนึงถึงขีดความสามารถรองรับของพื้นที่และความสะอาดของพื้นที่ด้วย โดยยึดหลักที่ว่าต้องไม่เกินขีดความสามารถรองรับของพื้นที่ในทุก ๆ ด้านและต้องดูแลรักษาความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยวอยู่เสมอ

9. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่คำนึงถึงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว โดยยึดหลักที่ว่าป้องกันรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวอย่างเข้มงวด เพื่อให้นักท่องเที่ยวอุ่นใจ

2.6 องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สำคัญมี 6 ด้าน ซึ่งอิงตามองค์ประกอบของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนดังต่อไปนี้คือ (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548 : 288-290)

2.6.1 องค์ประกอบด้านแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมจะประกอบด้วยสิ่งดึงดูดใจ 10 ประการคือ

1. ประวัติศาสตร์และร่องรอยทางประวัติศาสตร์ที่ยังปรากฏให้เห็น
2. โบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานต่าง ๆ
3. งานสถาปัตยกรรมเก่าแก่ดั้งเดิมในท้องถิ่นและสิ่งปลูกสร้าง รวมทั้งซากปรักหักพัง
4. ศิลปะ หัตถกรรม ประติมากรรม ภาพวาด รูปปั้นและแกะสลัก
5. ศาสนารวมถึงพิธีกรรมต่าง ๆ ทางศาสนา
6. ดนตรี การแสดงละคร ภาพยนตร์ มหรสพต่าง ๆ
7. ภาษาและวรรณกรรมรวมถึงระบบการศึกษา
8. วิถีชีวิต เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย การทำอาหาร ธรรมเนียมการรับประทาน
9. ประเพณี วัฒนธรรมพื้นบ้าน ขนบธรรมเนียมและเทศกาลต่าง ๆ
10. ลักษณะงานหรือเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่มีการนำมาใช้เฉพาะท้องถิ่น

2.6.2 องค์ประกอบด้านกระบวนการศึกษาสิ่งแวดล้อมนั้น จะต้องเป็นการท่องเที่ยวที่มีกระบวนการศึกษาสิ่งแวดล้อมโดยมีการศึกษาเรียนรู้สภาพแวดล้อมและระบบนิเวศในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเพื่อปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมให้แก่ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

2.6.3 องค์ประกอบด้านธุรกิจท่องเที่ยว จะต้องเป็นการท่องเที่ยวที่มีการให้บริการทางการท่องเที่ยวโดยผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวเพื่อที่จะอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวและได้ผลตอบแทนในกำไรสู่ธุรกิจการท่องเที่ยวซึ่งผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวทั้งหลายจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษา อีกทั้งต้องช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมด้วย

2.6.4 องค์ประกอบด้านการตลาดท่องเที่ยว จะต้องเป็นการท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการตลาดท่องเที่ยวคุณภาพอยู่ตลอดเวลาโดยจะแสวงหานักท่องเที่ยวคุณภาพให้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเพื่อให้นักท่องเที่ยวคุณภาพได้รับรู้และเรียนรู้ประสบการณ์จากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างพึงพอใจ อีกทั้งช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

2.6.5 องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น จะต้องเป็นการท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยให้ชุมชนท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมนั้นมีส่วนร่วมในการพัฒนาหรือจัดการการท่องเที่ยวอย่างเต็มรูปแบบและต้องได้รับผลประโยชน์ตอบแทนเพื่อกระจายรายได้สู่ท้องถิ่นและยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนท้องถิ่น

2.6.6 องค์ประกอบด้านการสร้างจิตสำนึกแก่ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว จะต้องเป็นการท่องเที่ยวที่ต้องคำนึงถึงการปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องทางการท่องเที่ยวและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายโดยจะมีการให้ความรู้และสื่อความหมายในการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมเพื่อให้ทุก ๆ ฝ่ายเกิดความรักความหวงแหนทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

2.7 ประเภทของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสามารถแบ่งออกเป็นประเภทย่อยได้ 5 ประเภท คือ (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548 : 292-293)

2.7.1 การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์ที่สำคัญเพื่อชื่นชมเพลิดเพลินในสถานที่ท่องเที่ยว ได้รับความรู้ความเข้าใจต่อประวัติศาสตร์และโบราณคดีในท้องถิ่นมากขึ้นบนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อม โดยที่ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม

2.7.2 การท่องเที่ยวงานวัฒนธรรมและประเพณี (Cultural and Traditional Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อชมงานศิลปวัฒนธรรมและประเพณีต่าง ๆ ที่ชาวบ้านในท้องถิ่นนั้น ๆ จัดขึ้นเพื่อให้ได้รับความเพลิดเพลินตื่นตาตื่นใจในสุนทรียศิลป์และศึกษาความเชื่อการยอมรับนับถือ การเคารพพิธีกรรมต่าง ๆ อีกทั้งได้รับความรู้ความเข้าใจต่อสภาพสังคมและวัฒนธรรม มีประสบการณ์ใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น

บนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อม โดยที่ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว

2.7.3 การท่องเที่ยวเชิงวิถีชนบท (Rural Tourism / Village Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวในหมู่บ้านชนบทที่มีลักษณะวิถีชีวิตและมีผลงานสร้างสรรค์ที่มีเอกลักษณ์พิเศษโดดเด่นเฉพาะถิ่น ได้ความรู้และภูมิปัญญาพื้นบ้าน อีกทั้งยังมีความเข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นบนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อม โดยชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว

2.7.4 การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sport Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังสถานที่ออกกำลังกายหรือเล่นกีฬาหรือแข่งขันกีฬา โดยจะมีกิจกรรมการท่องเที่ยวในรูปแบบของการจัดรายการกีฬาตามเส้นทางที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจเพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมกีฬาได้สนุกสนานเพลิดเพลินไปกับการออกกำลังกายหรือเล่นกีฬาหรือแข่งขันกีฬา ทำให้ได้รับความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นบนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าทางสภาพแวดล้อม โดยที่ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว

2.7.5 การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพทางวัฒนธรรม (Cultural Health Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยจะจัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพหรือฟื้นฟูสุขภาพทางวัฒนธรรม เช่น การนวดตัว การอบสมุนไพร การประคบสมุนไพร การฝึกสมาธิ เป็นต้น เพื่อเสริมสร้างสุขภาพและคุณภาพชีวิตของนักท่องเที่ยวบนพื้นฐานของความรับผิดชอบต่ออย่างมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสิ่งแวดล้อม โดยที่ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว

2.8 การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว

การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวมีแนวทางดังนี้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2545 : 218-222)

2.8.1 การจัดการด้านบริการพื้นที่ คือ การจัดการด้านความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว แนวทางการจัดการด้านบริการ ได้แก่

(1) ด้านการคมนาคม จัดการให้มีเส้นทางคมนาคมมายังแหล่งท่องเที่ยวได้สะดวก รวมทั้งจัดการให้มีเส้นทางติดต่อไปยังสถานที่แห่งอื่นได้ ทำป้ายบอกเส้นทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว ทำเครื่องหมายสัญลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวและป้ายจราจรที่ชัดเจนมีขนาดตามมาตรฐานสากล

(2) ด้านการอำนวยความสะดวก จัดการให้มีที่จอดรถที่สามารถรองรับรถขนส่งนักท่องเที่ยวขนาดใหญ่ได้ โดยสถานที่จอดรถนั้นควรอยู่นอกขอบเขตสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อไม่ให้แหล่งท่องเที่ยวได้รับผลกระทบจากความสั่นสะเทือนและมลภาวะทางฝุ่นควันได้ จัดทำทางเดินเท้าไปยังแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งแสงสว่าง ห้องสุขา ร้านอาหารของที่ระลึก จัดหาที่นั่งพักผ่อน จัดหาที่ทิ้งขยะมูลฝอยตั้งตามตำแหน่งที่สมควรและควรจัดการเรื่องระบบน้ำในขอบเขตสถานที่ท่องเที่ยวด้วยทั้งนี้การก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกที่ดองวางสายหรือท่อควรวางใต้พื้นดินและต้องตรวจสอบให้มีความปลอดภัย

(3) ด้านการพักผ่อน จัดให้มีการพักผ่อนในพื้นที่ใกล้เคียงกับแหล่งท่องเที่ยว หากมีศักยภาพในการจัดการได้และท้องถิ่นนั้นเป็นสิ่งที่น่าสนใจควรแก่การพักผ่อน ซึ่งอาจจัดในรูปแบบของการพักรวมกับเจ้าของบ้าน (Home Stay) หรือในลักษณะของบ้านพัก (Guest House) ในรูปแบบที่ไม่ขัดต่อระเบียบและวัฒนธรรมของชุมชน ต้องเน้นเรื่องความสะอาด ปลอดภัยเป็นสำคัญด้วย

2.8.2 การจัดการด้านความปลอดภัย เป็นการสร้างความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยวและเป็นการสร้างความปลอดภัยให้กับสถานที่ท่องเที่ยวทั้ง 2 ประเภทนี้ ควรที่จะทำควบคู่กันไปและควรคำนึงถึงตัวทรัพยากรด้านการจัดการความปลอดภัยเป็นสำคัญ ได้แก่

(1) ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว ทำให้เกิดความมั่นใจในการที่จะเข้าชมแหล่งท่องเที่ยว การจัดการที่ควรทำ ได้แก่

การทำป้ายเตือนจุดอันตราย ได้แก่ ทางเดินต่างระดับ บันไดสูงชัน ถนนหรือทางลื่น ป้ายเตือนควรอยู่ในตำแหน่งที่สามารถมองเห็นได้ง่ายแต่ไม่ควรให้มีลักษณะเด่น

การจัดบุคลากรเดินตรวจ โดยบุคลากรควรอบรมให้มีความสามารถในการช่วยเหลือเบื้องต้นด้วยนอกเหนือไปจากการดูแลความปลอดภัยตามปกติ

การจัดการให้มีการจำหน่ายอย่างเป็นธรรม สินค้าภายในแหล่งท่องเที่ยวเดียวกันควรมีราคาเท่ากัน ปิตรราคาที่ตัวสินค้าอย่างเปิดเผย สินค้าต้องมีคุณภาพ ไม่จำหน่ายสินค้าที่เอาเปรียบนักท่องเที่ยว ทั้งราคาและคุณภาพ

การจัดบริการติดตามของหาย สิ่งของที่นักท่องเที่ยวลืมหรือหาย ควรมีบริการให้ผู้ที่เป็นเจ้าของสามารถติดตามได้โดยจัดให้มีห้องเก็บของเพื่อติดตามได้ง่าย

(2) ความปลอดภัยของสถานที่ท่องเที่ยว การจัดการที่ควรทำ ได้แก่

การควบคุมการใช้งาน หมายถึง การรับส่งนักท่องเที่ยวจำนวนมากในแต่ละครั้งนั้น อาจทำให้แหล่งท่องเที่ยวไม่สามารถรับภาระน้ำหนักได้ อาจมีการเสื่อมสภาพหรือหักพังเร็วเกิน ถือว่าเป็นตัวเร่งในการทำลายแหล่งท่องเที่ยวด้วย การควบคุมอาจจะทำด้วยวิธีการจำกัดจำนวนผู้เข้าชมในแต่ละครั้ง หรือไม่อนุญาตให้เข้าชมภายในอาคาร ให้ชมได้แต่ภายนอกเท่านั้น

การควบคุมนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวที่ขาดจิตสำนึกก็คละคนองนั้นย่อมขาดความรับผิดชอบต่อทรัพย์สินส่วนรวม พฤติกรรมที่เกิดขึ้นเสมอได้แก่ จิตเขียนสลักเพิ่มเติม สกัค กะเทาะ ลบ ต่อเติม การถ่ายภาพในห้องจัดแสดงอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สิน เป็นต้น

การควบคุมสภาพแวดล้อม สภาพแวดล้อมจัดเป็นองค์ประกอบเสริมที่ทำให้แหล่งท่องเที่ยวมีคุณค่าและยืดอายุเวลาของแหล่งท่องเที่ยวออกไปให้คนในอนาคตได้รับประโยชน์สูงสุดที่จะการศึกษาหาความรู้รวมทั้งประโยชน์อื่นที่เอื้ออำนวยโดยทำหน้าที่ดังนี้ การป้องกันการบุกรุกพื้นที่ การป้องกันการสิ้นสละเทือน การป้องกันมลภาวะทางเสียง การป้องกันมลภาวะทางสิ่งปฏิกูลและน้ำเสีย

2.8.3 การจัดการให้ชุมชนมีส่วนร่วม ชุมชนที่แหล่งท่องเที่ยวตั้งอยู่ถือได้ว่าเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบจากแหล่งท่องเที่ยวทั้งด้านบวกและด้านลบ ชุมชนจึงควรมีส่วนในการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวของตนด้วยเพื่อนำเอาข้อคิดเห็นและข้อจำกัดทางด้านต่าง ๆ มาพิจารณาร่วมกันให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนและแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้ทรัพยากรต่าง ๆ มีความยั่งยืน ปัญหาที่ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการจัดการแก้ไขที่เป็นพื้นฐาน คือ ปัญหาด้านผลกระทบ ได้แก่

(1) ผลกระทบทางบวก ที่ชุมชนได้รับอันเกิดจากผลการท่องเที่ยวเป็นการมองในภาพรวม และมักเกิดกับผู้ที่มิศักยภาพ มีความตื่นตัว มีสถานภาพสูงในชุมชนของตนมากกว่าที่จะได้รับทุกคนในทางพื้นฐานได้แก่

โอกาสในการค้า เป็นการค้าที่เกิดขึ้นภายในชุมชน เช่น สินค้าพื้นเมือง อาหารพื้นเมือง ผลผลิตจากหัตถกรรม ของที่ระลึก เป็นต้น

โอกาสในการรองรับนักท่องเที่ยว เป็นการรองรับในรูปแบบของการพักกับครอบครัว หรือในรูปแบบของที่พักร

โอกาสในการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นโอกาสที่เกิดจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เช่น เส้นทางคมนาคม พาหนะรับจ้างที่มีจำนวนมากขึ้นและอื่น ๆ ที่เหมาะสมกับการพัฒนาแหล่งนั้น ๆ

(2) ผลกระทบทางลบ มักเกิดขึ้นกับคนหมู่มากในชุมชน การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ไม่ได้ให้ชุมชนมีส่วนร่วมจึงเป็นการสร้างความเดือดร้อนให้กับชุมชน ผลกระทบทางลบที่เป็นพื้นฐานนั้น ได้แก่

การขัดแย้งทางวัฒนธรรม การที่นักท่องเที่ยวนำเอาวัฒนธรรมของตนมาปฏิบัติในชุมชนที่ต่างวัฒนธรรมกันย่อมเกิดความขัดแย้งได้

ความแออัดและมลภาวะ เมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว ทำให้เกิดภาวะความแออัดในชุมชนและมลภาวะทางด้านเสียงรถยนต์ เครื่องยนต์ ควั่นและกลิ่นจากเครื่องยนต์จะก่อให้เกิดความเครียดกับคนในชุมชน

การรุกรานความเป็นส่วนตัว ถือเป็นสภาวะทางจิตใจเมื่อนักท่องเที่ยวมีความต้องการทราบเรื่องราวทางวัฒนธรรมของคนในชุมชน ทำให้มีผลต่อการรุกรานความเป็นส่วนตัว เช่น การเข้าชมบ้าน การถ่ายภาพกับสถานที่ส่วนบุคคล เป็นต้น

ความปลอดภัยในทรัพย์สิน ถ้าบุคคลที่เข้ามายังแหล่งท่องเที่ยว มาหาประโยชน์โดยไม่สุจริต ก่อให้เกิดผลในเรื่องของความปลอดภัยในทรัพย์สินขึ้น

ผลกระทบทั้งสองด้านทั้งด้านบวกและด้านลบซึ่งเป็นพื้นฐานที่ได้กล่าวมาแล้ว ควรได้รับการดูแลโดยจัดการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในเรื่องของปัญหา วิธีการแก้ปัญหารวมทั้งความต้องการของชุมชน ความสะอาด ความเป็นระเบียบของชุมชน โดยยึดถือวิถีชีวิตที่ปฏิบัติอยู่เป็นหลักเพื่อให้เกิดความร่วมมือที่ดีต่อกัน และเป็นแนวทางการจัดการที่ดีที่สุดกับแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวทุกแห่ง

3. การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

3.1 ภาพรวมการท่องเที่ยว

เมื่อธุรกิจท่องเที่ยวทั่วโลกเกิดการเติบโตอย่างต่อเนื่องในช่วงเวลาไม่กี่ปี อุตสาหกรรมสร้างสรรค์ที่เสนอขายสินค้าที่สร้างสรรค์และบริการเชิงวัฒนธรรมก็ขยายตัวในตลาดการท่องเที่ยวด้วยเช่นกัน ภาควัฒนธรรมโดยเฉพาะการท่องเที่ยวที่มีความต้องการของนักท่องเที่ยวที่จะได้สัมผัสมรดกทางวัฒนธรรม เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์และห้องแสดงศิลปะ (Galleries) งานเทศกาล งานอื่น ๆ ที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจในการเข้าชม เช่น คอนเสิร์ต ชมการแสดงต่าง ๆ อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและประเพณีที่แตกต่างในแต่ละท้องถิ่นเป็นสิ่งดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (Cultural Tourists) ที่มองเห็นความแตกต่างและตระหนักถึงความเป็นวัฒนธรรมมากกว่านักท่องเที่ยวทั่วไป

สถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมจึงถือเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วในช่วงหลายสิบปีที่ผ่านมาและยังได้รับการสนับสนุนจากองค์การศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (ยูเนสโก : UNESCO) ยกย่องให้เป็นมรดกโลก นโยบายที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ทำให้องค์การยูเนสโกนั้นกระตุ้นไปยังรัฐบาลของแต่ละประเทศต่างในการสร้างความสมดุลของการท่องเที่ยวด้วยการคุ้มครอง เนื่องจากความกลัวที่จะสูญเสียความสวยงามในแหล่งมรดกทางวัฒนธรรม ทางธรรมชาติที่อาจถูกทำลายโดยนักท่องเที่ยวจำนวนมากที่ไปเยี่ยมชม ดังนั้นองค์การประกอบนานาชาติอย่างองค์การการท่องเที่ยวโลกแห่งสหประชาชาติ (United Nation World Tourism Organization) สนับสนุนรัฐบาลให้มีนโยบายการท่องเที่ยวทั้งในด้านความเป็นมิตรเชิงวัฒนธรรมและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและสร้างผลประโยชน์ให้กับประชาชนในท้องถิ่นอันนำไปสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism)

3.2 แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นการท่องเที่ยวแนวใหม่ที่ได้มุ่งเน้นในเรื่องการเข้าถึงวัฒนธรรมหรือประวัติศาสตร์โดยการให้ผู้มาเยือนได้มีประสบการณ์ที่มีอัตลักษณ์พิเศษและมีส่วนร่วมกับวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ที่แท้จริงของสถานที่ท่องเที่ยวเหล่านั้น ๆ มีการให้คำจัดการความของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างเป็นทางการในงานประชุมนานาชาติ เรื่องการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ 2008 ซึ่งจัดโดย UNESCO ที่เมือง Santa Fe มลรัฐนิวเม็กซิโก ประเทศสหรัฐอเมริกา ในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2551 ที่ผ่านมามีว่า “การ

ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์” คือ การท่องเที่ยวที่เน้นการเรียนรู้ในเรื่องศิลปะ วัฒนธรรม และเอกลักษณ์ของสถานที่ผ่านประสบการณ์ตรงและการมีส่วนร่วมกับผู้คนเจ้าของวัฒนธรรม (UNESCO Santa Fe International Conference on Creative Tourism, 2008) โดยการท่องเที่ยวในรูปแบบนี้จะช่วยสร้างให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้มาเยือนและผู้ถูกเยือนระหว่างนักท่องเที่ยวและเจ้าบ้านและจัดเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ที่พัฒนาต่อออกจากการท่องเที่ยวในรูปแบบอื่น ๆ (ภัทรพงศ์ อินทรกำเนิดและคณะ, 2553 : 27-30)

ปัจจัยที่ผลักดันให้เกิดแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์นั้น สืบเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เดินทางซึ่งพบว่า ผู้เดินทางมีพฤติกรรมการเลือกจุดหมายปลายทางในการท่องเที่ยวที่มากขึ้น หนึ่งในผู้เข้าร่วมประชุมระดมสมองเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่เมือง Santa Fe ในปี พ.ศ. 2549 ได้กล่าวไว้ว่า รูปแบบของการท่องเที่ยวได้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากยุคสมัยแรกที่มุ่งเน้นการท่องเที่ยวชายทะเล (Beach Tourism) เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจและการแสวงหาความเพลิดเพลินเป็นหลักได้เปลี่ยนไปสู่ยุคของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจด้านวัฒนธรรมและจะชื่นชมพิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นที่ได้ไปเยือนและมาสู่ยุคปัจจุบันซึ่งเป็นยุคแห่งการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ในยุคนักเดินทางโหยหาจุดหมายปลายทางที่ได้ให้โอกาสในการพบปะพูดคุยกับคนในท้องถิ่น โดยสามารถที่จะเรียนรู้หรือซึมซับความคิด อารมณ์ ความรู้สึกและมีปฏิสัมพันธ์กับสถานที่ วัฒนธรรมความเป็นอยู่และผู้คนเจ้าของพื้นที่ จนทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกเสมือนว่าเป็นส่วนหนึ่งของสถานที่นั้น ๆ ได้

การเปลี่ยนพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวนี้เองทำให้รูปแบบการท่องเที่ยวเปลี่ยนไปจากเดิม อีกทั้งยังมีความจำเป็นที่จะต้องเตรียมความพร้อมของสถานที่ท่องเที่ยวให้มีรูปแบบเฉพาะเจาะจงมากขึ้นเพื่อให้ตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยวแนวนี้และต้องมีการนำเสนอโอกาสสำหรับสร้างสรรค์ประสบการณ์ที่มีความเชื่อมโยงเข้ากับอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานที่นั้น ๆ มากขึ้น มิใช่เป็นเพียงแค่การนำเสนอสถานที่ท่องเที่ยวให้ผู้มาเยือนเพียงแค่อิ่มใจแล้วจากไป การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์นั้นทำให้เจ้าของพื้นที่ท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีความคิดสร้างสรรค์ในการค้นหาและนำเสนอทรัพย์สินหรือทรัพยากรทางวัฒนธรรมให้มีความน่าสนใจแก่นักท่องเที่ยวผู้มาเยือน โดยการเชื่อมโยงสู่วัฒนธรรมหรืออัตลักษณ์ของชุมชนท้องถิ่นนั้น ๆ และเปิดโอกาสให้ผู้มาเยือนเข้าไปมีส่วนร่วมและสัมผัสกับวัฒนธรรมของสถานที่หรือชุมชนที่ไปเยือนโดยตรงและแม้เมื่อเดินทางกลับไปแล้วยังนำเอาประสบการณ์และความประทับใจติดตัวกลับไปด้วย

ในแง่ของการพัฒนาเศรษฐกิจ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจัดเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมที่มีส่วนในการช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ซึ่งแนวทางการท่องเที่ยวแนว

ใหม่นี้มีเป้าหมายเพื่อสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาทั้งในด้านวัฒนธรรมและด้านเศรษฐกิจของประเทศไปพร้อม ๆ กัน อีกทั้งยังเป็นอุตสาหกรรมที่ช่วยส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมสร้างสรรค์อื่น ๆ ซึ่งเป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้วยการทำหน้าที่เชื่อมโยงสินค้าและบริการโดยผู้ประกอบการนักสร้างสรรค์ (Creative Entrepreneur) และอุตสาหกรรมสร้างสรรค์อื่น ๆ ให้สามารถเข้าถึงผู้บริโภคในวงกว้าง

3.3 ลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ไม่ได้มีเป้าหมายเพียงแค่ทดแทนการท่องเที่ยวในรูปแบบอื่น ๆ เท่านั้นแต่เป็นการท่องเที่ยวทางเลือกใหม่ที่สอดคล้องกับยุคสมัยที่ผู้คนมีพฤติกรรมในการค้นหาสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวและสอดคล้องกับพฤติกรรมนักเดินทางที่เริ่มเปลี่ยนไป

ชาร์รีส์ แลนด์ราย (Charies Landry, 2008 อ้างถึงในภัทรพงศ์ อินทรกำเนิดและคณะ, 2553 : 31) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ว่า การท่องเที่ยวทำให้นักท่องเที่ยวมีโอกาสทำความรู้จักกับตัวเองมากขึ้นจากการได้เห็นสิ่งแปลกใหม่รอบตัว การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์นั้นไม่จำเป็นต้องมีกิจกรรมที่หวือหวา ในหลายครั้งพบว่ากิจกรรมธรรมดา เช่น การพินิจวิถีชีวิตประจำวันของชุมชนที่ไปเยือน วิธีการเข้าคิวขึ้นรถ การซื้ออาหาร การได้คุยกันของคนในท้องถิ่นก็ทำให้เราเกิดการเรียนรู้ได้และนักท่องเที่ยวในฐานะที่เป็นผู้ท่องเที่ยวแบบสร้างสรรค์ยังสามารถเข้าไปช่วยสร้างประสบการณ์ที่ดีกับผู้คนในท้องถิ่นและมีโอกาสที่จะทดแทนสิ่งที่ดีให้กับถิ่นที่เยือนไปได้อีกด้วย

สิ่งที่ท้าทายสำหรับผู้ดำเนินการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ คือ การสร้างมูลค่าเพิ่มและคุณค่าศิลปะ วัฒนธรรมและวัตถุที่มีในท้องถิ่นและสามารถทำให้ผู้มาเยือนตระหนักถึงมูลค่าและคุณค่า นั้น ๆ ว่ามีความแตกต่างจากสินค้าและบริการทั่วไปอย่างไร เนื่องจากนักท่องเที่ยวมักไม่ประสงค์ที่จะจ่ายค่าสินค้าและบริการในราคาแพงขึ้น หากไม่ตระหนักถึงคุณค่าของสินค้าและบริการเชิงสร้างสรรค์ ด้วยเหตุนี้ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จึงมักถูกโยงเข้าหากับการ “เล่าเรื่อง” ที่เกี่ยวกับท้องถิ่นนั้น ๆ เพื่อให้ผู้มาเยือนมีความเข้าใจในเอกลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวที่นั่นมากขึ้น (ภัทรพงศ์ อินทรกำเนิดและคณะ, 2553 : 31)

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จึงมิได้เกิดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวเพียงอย่างเดียวแต่ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวยังพยายามเสาะหาสินค้าและบริการที่มีความแตกต่างเพื่อนำเสนอและสร้างปฏิสัมพันธ์กับนักท่องเที่ยว อีกทั้งยังทำให้การท่องเที่ยวที่มีส่วนช่วยสนับสนุนเอกลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวที่นั่น ๆ ตลอดจนกระตุ้นการบริโภควัฒนธรรมและความสร้างสรรค์ของผู้คนท้องถิ่นอีกด้วย

4. เศรษฐกิจสร้างสรรค์

เศรษฐกิจโลกในช่วง 20 ปีที่ผ่านมาได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจากเดิมที่เป็นเศรษฐกิจทุนนิยมอุตสาหกรรมที่เน้นการผลิตแบบปริมาณมากเพื่อให้เกิดการประหยัดจากขนาดเพื่อลดต้นทุนการผลิต ทำให้มีการนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ในการผลิตเป็นอย่างมาก ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมตามมา ประกอบกับเงื่อนไขในการแข่งขันทางเศรษฐกิจที่มีความรุนแรงและผู้บริโภคมีความต้องการที่หลากหลาย และเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ด้วยเหตุนี้การพัฒนาเศรษฐกิจในปัจจุบันจึงจำเป็นต้องใช้ความรู้ นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์เป็นยุทธศาสตร์หลักในการพัฒนา (นรินทร์ สังข์รักษา, 2555 : 60)

4.1 ความหมายของเศรษฐกิจสร้างสรรค์

จอห์น ฮาวกินส์ (John Hawkins) ชาวอังกฤษ (เขียนหนังสือ The Creative Economy : How People Make Money From Ideas) กล่าวว่า เศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) หมายถึง การสร้างสรรค์มูลค่าที่เกิดจากความคิดของมนุษย์ (Howkins, 2011) และอธิบายว่า เศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy : CE) หมายถึง แนวคิดที่จะสร้างให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งต่อภาคการผลิต บริการ ภาคการขายอุตสาหกรรมบันเทิงและเป็นแนวคิดที่อยู่บนการทำงานแบบใหม่ที่มีปัจจัยหลักมาจากความสามารถ และทักษะพิเศษของบุคคล เศรษฐกิจสร้างสรรค์เป็นระบบเศรษฐกิจใหม่ที่มีกระบวนการนำเอาวัฒนธรรม เศรษฐกิจและเทคโนโลยีมารวมเข้าด้วยกัน ก่อให้เกิดอุตสาหกรรมความคิดสร้างสรรค์ (Creative Industry) หรืออุตสาหกรรมเชิงวัฒนธรรม (Culture Industry) ขณะที่องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (The United Nations Educational Scientific and Cultural Organization : UNESCO ; ใน Creative Thailand, 2553) ได้เน้นบริบทของทรัพย์สินทางปัญญาว่าประกอบไปด้วยอุตสาหกรรมทางวัฒนธรรมซึ่งรวมถึงผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมและศิลปะทั้งหมด ทั้งในรูปแบบสินค้าและบริการที่ต้องอาศัยความพยายามในการสร้างสรรค์งานไม่ว่าจะเป็นการทำขึ้นมาโดยทันทีในขณะนั้นหรือได้ผ่านกระบวนการผลิตมาก่อน นอกจากนี้องค์การความร่วมมือเพื่อการค้าและการพัฒนา (United Nations Conference on Trade and Development : UNCTAD ; ใน Creative Thailand, 2553) ได้ให้คำจำกัดความของคำว่าเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) คือ ระบบเศรษฐกิจที่สะท้อนถึงกระบวนการซึ่งรวมเอาวัฒนธรรม เศรษฐกิจและเทคโนโลยีเข้าไว้ด้วยกัน สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในปัจจุบันและยังได้ให้ความหมายในบริบทของการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจไว้ว่า “เป็นแนวความคิดในการพัฒนาและสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจโดยใช้ทรัพย์สินที่เกิดจากการใช้ความคิดสร้างสรรค์”

4.2 แนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์

การประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการค้าและการพัฒนา (UNCTAD, 2008 : 15-21) ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในลักษณะขององค์ประกอบ 3 ส่วนที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันในการส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ดังนี้

(1) ด้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ (Creative Industry) หมายถึง วงจรของการคิด การผลิต การจำแนกแจกจ่ายสินค้าและบริการที่ใช้ความคิดสร้างสรรค์ (Creative Goods and Services) และทรัพย์สินทางปัญญามาเป็นวัตถุดิบ โดยที่อุตสาหกรรมสร้างสรรค์เป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจฐานความรู้ที่สร้างทั้งสินค้าและบริการอุตสาหกรรมที่มีทั้งความคิดสร้างสรรค์มูลค่าทางเศรษฐกิจและตอบสนองความต้องการทางการตลาด โดยมีขอบเขตที่ครอบคลุมในหลายด้าน ซึ่งยึดตามกรอบของ UNCTAD จะแบ่งออกเป็น ด้านการสืบทอดทางมรดกและวัฒนธรรมประกอบด้วย งานฝีมือและหัตถกรรมต่าง ๆ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและความหลากหลายทางชีวภาพ ด้านศิลปะจะประกอบด้วย ศิลปะการแสดงและทัศนศิลป์ ด้านสื่อสมัยใหม่นั้นประกอบด้วย ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ การพิมพ์ การกระจายเสียงและดนตรี ส่วนด้านงานสร้างสรรค์และการออกแบบจะประกอบด้วย การออกแบบแฟชั่นสถาปัตยกรรมการโฆษณาและประเภทซอฟต์แวร์ต่าง ๆ ด้วยเหตุนี้ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมสร้างสรรค์จึงเป็นได้ทั้งระดับปัจเจกบุคคล ผู้ประกอบการในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในระดับชุมชนท้องถิ่น ไปจนถึงเครือข่ายทางธุรกิจที่มีขนาดใหญ่ในระดับประเทศและระดับโลก

(2) ด้านทรัพยากรมนุษย์ (People) ทรัพยากรมนุษย์ที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ มี 2 ส่วนคือ

ส่วนแรก คือ ชนชั้นสร้างสรรค์ (Creative Class) ชนชั้นสร้างสรรค์ในความหมายนี้ไม่ได้จำกัดว่าจะต้องเป็นศิลปินหรือนักออกแบบแต่ความหมายของชนชั้นสร้างสรรค์จะขึ้นอยู่กับสร้างสรรค์คุณค่าความเป็นปัจเจก ความยืดหยุ่น ความเปิดกว้างและความหลากหลายในการสร้างแนวคิด รูปแบบและผลิตภัณฑ์ใหม่ (วีริยะ สว่างโชติ, 2552)

ส่วนที่ 2 ผู้ประกอบการสร้างสรรค์ (Creative Entrepreneurs) จอห์น ฮาวกินส์ ได้นิยามความหมายของผู้ประกอบการสร้างสรรค์ไว้ว่าผู้ประกอบการสร้างสรรค์จะมีลักษณะคล้ายกับผู้ประกอบการในรูปแบบดั้งเดิมที่ยังคงให้ความสำคัญกับการแสวงหาผลกำไรและการมีรายได้จากการนำทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการผลิตสินค้าและบริการให้ตรงกับความต้องการของตลาด แต่ก็

จะมีข้อแตกต่างที่สำคัญตรงที่ผู้ประกอบการสร้างสรรค์นั้นจะใช้ความคิดสร้างสรรค์มาเป็นทรัพยากรในการสร้างความมั่งคั่งให้เกิดขึ้น สามารถแปลงความคิดให้เป็นธุรกิจ มีความคิดริเริ่ม มีหัวใจของนักธุรกิจและสามารถสร้างกลยุทธ์ทางการตลาดของผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่จะแสดงถึงสมรรถนะของผลิตภัณฑ์ที่จะเข้าสู่ตลาดได้ (Howkins, 2001) ดังนั้นองค์กรและสังคมที่ใช้เพียงความคิดสร้างสรรค์ของคนบางกลุ่มจะส่งผลให้องค์กรและสังคมนั้นมีความก้าวหน้าอยู่ในระดับต่ำ แต่ถ้าองค์กรและสังคมใดที่สามารถทำให้มนุษย์ส่วนใหญ่ทั้งในระดับผู้ประกอบการและบุคลากร ได้มีส่วนร่วมในกระบวนการของการคิดสร้างสรรค์ องค์กรและสังคมนั้นจะเป็นองค์กรและสังคมที่มีศักยภาพและโอกาสในการสร้างสรรค์ได้อย่างไม่สิ้นสุด

(3) ด้านพื้นที่ เป็นองค์ประกอบในการส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เมืองสร้างสรรค์ (Creative City) ความหมายของเมืองสร้างสรรค์ในที่นี้ไม่ใช่เป็นเพียงเรื่องของการปรับปรุงภูมิทัศน์หรือการพัฒนาเมืองในเชิงท่องเที่ยวเพียงด้านเดียว แต่ยังหมายถึงแนวทางการพัฒนาเมืองที่เอื้อให้เกิดกิจกรรมเศรษฐกิจจากความคิดสร้างสรรค์ด้วยเพื่อนำไปสู่แหล่งดึงดูดรวมถึงเป็นศูนย์รวมของนักคิดและผู้ประกอบการสร้างสรรค์จากทั้งในประเทศและต่างประเทศ เนื่องจากนักคิดเหล่านี้เปรียบเสมือนสินทรัพย์สำคัญที่เคลื่อนที่ไปทั่วโลกเพื่อแสวงหาสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับการอยู่อาศัยและประกอบธุรกิจสร้างสรรค์ (อภิสทิธิ์ ไถ่สัตโรกุล, 2553) เมืองสร้างสรรค์จึงเป็นพื้นที่ที่กิจกรรมทางวัฒนธรรมหลากหลายประเภทเป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์ในหน้าที่ทางเศรษฐกิจและสังคมของเมือง อันนำไปสู่การประยุกต์ใช้ในการผลิตและการบริการ

ปัจจัยที่นำไปสู่ความเป็นเมืองสร้างสรรค์ ประกอบด้วย ลักษณะทางกายภาพ 4 ประการ ได้แก่ การเชื่อมโยงผู้คนด้วยเส้นทางสัญจร (Street Life) การเป็นศูนย์รวมของสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ธนาคาร ร้านค้า ร้านอาหาร แหล่งบันเทิง แหล่งความรู้ การมีพื้นที่สาธารณะที่ทำให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วม และการมีระบบขนส่งสาธารณะที่ดีมารองรับ รวมถึงความรู้ที่จะนำมาพัฒนาเมืองให้มีลักษณะของการผสมผสานระหว่างประวัติศาสตร์และโครงสร้างที่ทันสมัยเข้าไว้ด้วยกันเพื่อให้ลักษณะทางกายภาพที่กล่าวมาข้างต้นนั้นมีปฏิสัมพันธ์ที่แท้จริงระหว่าง คน กับ เมือง ซึ่งการสร้างบรรยากาศของความเป็นเมืองสร้างสรรค์จะต้องมีลักษณะสำคัญคือ ความเป็นเมืองที่เปิดกว้างทางความคิด มีสถานที่ที่เปิดโอกาสให้มีการเรียนรู้และมีถึงอำนวยความสะดวกที่เอื้อให้เกิดกระบวนการใช้ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และการประกอบธุรกิจ ทั้งในแหล่งเมืองและผ่านเครือข่ายทั่วโลก พร้อมทั้งการมีสภาพแวดล้อมที่ดึงดูดให้ผู้ประกอบการสร้างสรรค์และนักคิดจากแหล่งต่าง ๆ มาแสวงหาแรงบันดาลใจใน

การพัฒนาผลงาน การอยู่อาศัยและการประกอบธุรกิจและลักษณะที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ วิสัยทัศน์ ผู้นำของเมืองและประเทศที่เข้าใจถึงกระบวนการสร้างเมืองที่มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้ความคิดสร้างสรรค์ การประกอบธุรกิจและการอยู่อาศัยรวมถึงการส่งเสริมวัฒนธรรมของท้องถิ่นให้เป็นฐานของการสร้าง แรงงานบัณฑิตใจและความคิดสร้างสรรค์ (อภิสิทธิ์ ไส้ตรุโกล, 2553)

ส่วนที่ 2 การสร้างเครือข่ายอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ (Creative Cluster) เป็นการรวมตัว ดำเนินกิจการที่มีจุดประสงค์ร่วมในการผลิตผลิตภัณฑ์เชิงสร้างสรรค์ทั้งที่อยู่ในพื้นที่ใกล้เคียง โดยมีความ ร่วมมือที่เกื้อหนุน เชื่อมโยงและเสริมกิจการซึ่งกันและกันอย่างครบวงจร (Commonality and Complementary) ในแนวตั้งและแนวนอนซึ่งประกอบด้วย การสร้างเครือข่ายความเชื่อมโยงในแนวตั้ง (Vertical Linkage) เป็นความเชื่อมโยงของผู้ประกอบการธุรกิจด้านอุตสาหกรรมตั้งแต่ธุรกิจต้นน้ำจนถึง ปลายน้ำและการสร้างเครือข่ายความเชื่อมโยงในแนวนอน (Horizontal Linkage) เป็นความเชื่อมโยงกับ อุตสาหกรรมสนับสนุนด้านต่าง ๆ รวมทั้งธุรกิจให้บริการ สมาคมการค้า สถาบันการศึกษาและฝึกอบรม สถาบันวิจัยพัฒนา ตลอดจนหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายของ การสร้างเครือข่าย เช่น การสร้างความชำนาญเฉพาะ การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีการผลิต การแบ่งปันแลกเปลี่ยนอุปกรณ์การผลิต การเพิ่มผลผลิต (Productivity) และการสร้างนวัตกรรมร่วมกัน อัน นำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันที่ยั่งยืน

4.3 ความสำคัญของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ

เศรษฐกิจสร้างสรรค์มีความสำคัญในฐานะที่เป็นทางเลือกหนึ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจของ ประเทศที่จะส่งเสริมการพัฒนามนุษย์ การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและนำไปสู่การพัฒนาประเทศอย่าง ยั่งยืน ในประเด็นดังต่อไปนี้ (สุภวดี สายเชื้อ, 2552 : 106 ; สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ, 2552 : 53-56)

(1) ด้านทรัพยากรมนุษย์ การผลิตในลักษณะอุตสาหกรรมแบบเดิมจะเน้นการใช้เครื่องจักร ทำงานร่วมกับแรงงาน โดยให้แรงงานทำงานเฉพาะด้านและทำงานในรูปแบบเดิมตลอดเวลานั้นก่อให้เกิด ความชำนาญเพื่อลดต้นทุนการผลิตและทำให้เกิดความได้เปรียบทางการแข่งขันจากต้นทุนการผลิตที่ต่ำโดย ไม่จำเป็นต้องพัฒนาทักษะการทำงานให้แก่แรงงาน อีกทั้งผู้ประกอบการส่วนใหญ่ยังเป็นเพียงผู้รับจ้างผลิต การผลิตจึงมีรูปแบบของการรับจ้างผลิตตามคำสั่งเท่านั้น ทำให้มูลค่าเพิ่มของผลผลิตที่ประเทศได้รับยังคง อยู่ในระดับต่ำ นอกจากนี้ผู้ประกอบการยังคงต้องเผชิญกับความเสี่ยงจากการขาดแคลนแรงงานราคาถูกลงและการ

แข่งขันจากประเทศที่มีค่าจ้างแรงงานที่ถูกกว่า ขณะที่เศรษฐกิจสร้างสรรค์จะส่งเสริมการจ้างงานและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการทำงานมากที่สุด เพื่อที่จะนำมาเพิ่มมูลค่าให้แก่ผลิตภัณฑ์ และสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันจากความคิดสร้างสรรค์และไม่มีความจำเป็นต้องลดค่าจ้างแรงงานให้ต่ำเพื่อแข่งขันกับสินค้าของประเทศอื่น

(2) ด้านการลงทุน การผลิตในลักษณะอุตสาหกรรมแบบเดิมจะต้องใช้เงินลงทุนจำนวนมาก โดยเฉพาะเงินลงทุนจากต่างประเทศสำหรับการซื้ออุปกรณ์เครื่องมือและเทคโนโลยีโดยขาดพื้นฐานความรู้ของตนเองอย่างเพียงพอ ทำให้ความสามารถในการตัดแปลงและประยุกต์ใช้เครื่องจักรและอุปกรณ์นำเข้าทำได้น้อยลงและไม่สามารถสร้างโอกาสในการสร้างมูลค่าเพิ่มแก่ผลิตภัณฑ์และเพิ่มผลผลิตภาพโดยอาศัยพื้นฐานทางเทคโนโลยี ในขณะที่การพัฒนาประเทศตามแนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาเงินลงทุนจำนวนมาก สามารถใช้เงินลงทุนจากสมาชิกของกลุ่มหรือวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในชุมชนและสามารถใช้ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการเข้ามาสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพาเทคโนโลยีขั้นสูงในการผลิตแต่เพียงอย่างเดียว

(3) ด้านสิ่งแวดล้อม ในอดีตการผลิตในลักษณะอุตสาหกรรมแบบเดิมมักไม่มีข้อร้องเรียนเกี่ยวกับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและผลกระทบด้านสุขภาพจากชุมชนในพื้นที่ของโรงงานอุตสาหกรรม แต่ในปัจจุบันเงื่อนไขและข้อจำกัดในการลงทุนในอุตสาหกรรมขนาดใหญ่จะมีมากขึ้นซึ่งก็มีทั้งข้อจำกัดในด้านสิ่งแวดล้อม ข้อจำกัดด้านสุขภาพ ข้อกำหนดของรัฐธรรมนูญและกฎหมายต่าง ๆ ข้อกำหนดเหล่านี้ทำให้การลงทุนในอุตสาหกรรมแบบเดิมไม่สามารถทำได้อย่างปราศจากข้อจำกัดเช่นในอดีต ในขณะที่การพัฒนาประเทศตามแนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์นั้น ส่วนใหญ่จะไม่ส่งผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและด้านสุขภาพ เนื่องจากการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ไม่จำเป็นต้องมีการลงทุนขนาดใหญ่ เช่น ผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน อุตสาหกรรมการออกแบบและเป็นธุรกิจด้านการให้บริการ เช่น การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศซึ่งจะมีส่วนช่วยให้มีการพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้ดียิ่งขึ้น

(4) ด้านความยั่งยืน อุตสาหกรรมแบบเดิมส่วนใหญ่จะเป็นการรับจ้างผลิตที่จำเป็นต้องพึ่งพาต่างประเทศทั้งวัตถุดิบ เครื่องจักร เทคโนโลยีรวมทั้งตลาดและต้องลดต้นทุนการผลิตโดยเฉพาะอย่างยิ่งต้นทุนด้านค่าจ้างแรงงานให้ต่ำลงเพื่อจูงใจให้นักลงทุนต่างประเทศได้เข้ามาลงทุน ส่งผลให้การเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศตกอยู่ในอำนาจการตัดสินใจของต่างประเทศและยังทำให้โครงสร้างการผลิตมีความอ่อนแอซึ่งจะได้รับผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจโลกได้ง่าย ในขณะที่การพัฒนาตามแนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์จะใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาสินค้าและบริการ ซึ่งมุ่งเน้นไปที่การเพิ่มคุณค่าและสร้าง

มูลค่าให้กับสินค้ากลุ่มที่มีความสามารถในการแข่งขันอยู่แล้วรวมถึงการพยายามที่จะมุ่งเน้นส่งเสริมในด้านความสามารถในการแข่งขันในกลุ่มสินค้าที่มีศักยภาพและมีความสามารถหลัก สามารถลดความเสี่ยงจากการพึ่งพาในภาคเศรษฐกิจใดภาคเศรษฐกิจหนึ่งจะช่วยให้การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศนั้นมีความยั่งยืนมากกว่า

4.4 ประเภทของอุตสาหกรรมสร้างสรรค์

เศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้ครอบคลุมไปถึงอุตสาหกรรมกลุ่มต่าง ๆ ที่ได้รับการจัดกลุ่มและแยกประเภทบนพื้นฐานของแนวคิดหลัก 2 แนวคิดกว้าง ๆ คือ 1) กลุ่มที่แยกประเภทตามชนิดสินค้าหรือบริการ 2) กลุ่มที่แยกตามประเภทกิจกรรมการผลิตและห่วงโซ่การผลิต โดยมีตัวอย่างรูปแบบการแบ่งประเภทที่เป็นที่รู้จักในปัจจุบันทั้งหมด 6 รูปแบบ ดังนี้ (Creative Thailand, 2553)

(1) การจัดประเภทเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของสหราชอาณาจักร (Department for Culture, Media and Sport United Kingdom or UK DCMS Model : DMCS (UNDP, 2008) แบ่งออกเป็น 13 กลุ่ม แยกตามสินค้าและบริการคือ 1) โฆษณา 2) สถาปัตยกรรม 3) งานศิลปะและวัตถุโบราณ 4) งานฝีมือ 5) แฟชั่น 6) งานออกแบบ 7) ภาพยนตร์และวิดีโอ 8) ดนตรี 9) ศิลปะการแสดง 10) สื่อสิ่งพิมพ์ 11) ซอฟต์แวร์ 12) โทรทัศน์และวิทยุ และ 13) วิดีโอและคอมพิวเตอร์เกม

(2) การจัดประเภทเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยใช้วัฒนธรรมเป็นหลัก (Symbolic Texts Model) แบ่งออกเป็น 10 กลุ่มได้แก่ 1) ภาพยนตร์ 2) อินเทอร์เน็ต 3) ดนตรี 4) สื่อสิ่งพิมพ์ 5) โทรทัศน์และวิดีโอ 6) ศิลปะสร้างสรรค์ 7) เครื่องใช้ไฟฟ้า 8) แฟชั่น 9) ซอฟต์แวร์ และ 10) กีฬา

(3) การจัดประเภทเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยใช้ศิลปะเป็นหลัก (Concentric Circle Model) แบ่งออกเป็น 14 กลุ่ม 1) วรรณกรรม 2) ดนตรี 3) ศิลปะการแสดง 4) งานศิลปะ 5) ภาพยนตร์ 6) พิพิธภัณฑสถานและห้องสมุด 7) การดูแลศิลปวัตถุ / โบราณสถาน 8) สื่อสิ่งพิมพ์ 9) การบันทึกเสียง 10) วิดีโอและคอมพิวเตอร์เกม 11) โฆษณา 12) สถาปัตยกรรม 13) งานออกแบบ และ 14) แฟชั่น

(4) การจัดประเภทเศรษฐกิจสร้างสรรค์ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (2008) ใช้ประเด็นด้านลิขสิทธิ์เป็นตัวกำหนด (WIPO Copyright Model : WIPO) แบ่งออกเป็น 19 กลุ่มย่อย ได้แก่ 1) โฆษณา 2) งานสะสม 3) ภาพยนตร์และวิดีโอ 4) ดนตรี 5) ศิลปะการแสดง 6) สื่อสิ่งพิมพ์ 7) โทรทัศน์และวิทยุ 8) งานศิลปะและกราฟิก 9) สื่อบันทึก 10) เครื่องใช้ไฟฟ้า 11) เครื่องดนตรี 12) กระดาษ 13) เครื่องถ่ายภาพเอกสาร

และอุปกรณ์ถ่ายภาพ 14) สถาปัตยกรรม 15) เครื่องนุ่งห่มและรองเท้า 16) งานออกแบบ 17) แฟชั่น 18) สินค้าตกแต่งบ้าน และ 19) ของเล่น

(5) การจัดประเภทอุตสาหกรรมสร้างสรรค์โดย UNCTAD (2008) ได้แบ่งประเภทอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ออกเป็น 4 กลุ่มหลัก คือ ประเภทมรดกทางวัฒนธรรม ประเภทศิลปะและประเพณี

ประเภทมรดกทางวัฒนธรรม (Heritage or Cultural Heritage) เป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ โบราณคดี วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อและสภาพสังคม เป็นต้น แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มการแสดงออกทางวัฒนธรรมแบบดั้งเดิม (Traditional Cultural Expression) เช่น ศิลปะและงานฝีมือ เทศกาลและงานฉลอง เป็นต้น และกลุ่มที่ตั้งทางวัฒนธรรม (Cultural Sites) เช่น โบราณสถาน พิพิธภัณฑสถาน หอสมุดและการแสดงนิทรรศการ เป็นต้น

ประเภทศิลปะ (Arts) เป็นกลุ่มอุตสาหกรรมสร้างสรรค์บนพื้นฐานของศิลปะและวัฒนธรรม แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ งานศิลปะ (Visual Arts) เช่น ภาพวาด รูปปั้น ภาพถ่าย และวัตถุโบราณ เป็นต้น รวมทั้งศิลปะการแสดง (Performing Arts) เช่น การแสดงดนตรี การแสดงละคร การเต้นรำ โอเปร่า ละครสัตว์และการเชิดหุ่นกระบอก เป็นต้น

ประเพณีสื่อ (Media) เป็นกลุ่มผลิดงานสร้างสรรค์ที่สื่อสารกับคนกลุ่มใหญ่ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ งานสื่อสิ่งพิมพ์ (Publishing and Printed Media) เช่น หนังสือ หนังสือพิมพ์และสิ่งตีพิมพ์อื่น ๆ เป็นต้น และงานโสตทัศน (Audiovisual) เช่น ภาพยนตร์โทรทัศน์ วิทยูและการออกอากาศ เป็นต้น

ประเภทงานสร้างสรรค์และออกแบบ (Functional Creation) เป็นกลุ่มของสินค้าและบริการที่ตอบสนองความต้องการของลูกค้าที่แตกต่างกัน แบ่งเป็น 5 หมวดคือ การออกแบบ แฟชั่น สถาปัตยกรรม การโฆษณาและซอฟต์แวร์ เป็นต้น

(6) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ใช้การจัดประเภทโดยยึดรูปแบบของ UNCTAD เป็นกรอบ โดยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มหลักและ 5 กลุ่มย่อย การจัดประเภทนี้เป็นเพียงข้อเสนอเบื้องต้นเพื่อใช้ประโยชน์ในการวัดขนาดทางเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ โดยการจัดประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ตามลักษณะของบัญชีรายได้ประชาชาติ แบ่งออกเป็น 9 กลุ่ม ได้แก่ 1) งานฝีมือและหัตถกรรม (Crafts) 2) งานออกแบบ (Design) 3) แฟชั่น (Fashion) 4) ภาพยนตร์และวิดีโอ (Film

& Video) 5) การกระจายเสียง (Broadcasting) 6) ศิลปะการแสดง (Performing Arts) 7) ธุรกิจโฆษณา (Advertising) 8) ธุรกิจการพิมพ์ (Publishing) และ 9) สถาปัตยกรรม (Architecture)

จากการได้ทบทวนกรอบแนวคิดการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ สรุปได้ว่าองค์ประกอบของ “เศรษฐกิจสร้างสรรค์” มีพื้นฐานแนวคิดที่เน้นการขับเคลื่อนเศรษฐกิจบนพื้นฐานของการใช้องค์ความรู้ การศึกษา การสร้างสรรค์งานและการใช้ทรัพย์สินทางปัญญา เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่เชื่อมโยงเข้ากับรากฐานทางวัฒนธรรมไว้

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับศักยภาพและการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

เจนจิรา เงินจันทร์ (2554 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องปัจจัยศักยภาพทางการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ข้อมูลหลักที่บ่งบอกถึงการเป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งวิถีชีวิตชนบทของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยและเพื่อศึกษาปัจจัยศักยภาพทางการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ผลการวิจัยพบว่า ศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งวิถีชีวิตชนบทของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ได้มีความเหมาะสมมากที่สุดในเรื่องแหล่งท่องเที่ยวชุมชนบ้านไม้เก่าซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวให้ความชื่นชมมากเป็นพิเศษ เนื่องจากยังคงมีการรักษาวิถีชาวบ้านไว้ อีกทั้งยังมีประเพณีที่สำคัญคือ การตัดบตรข้าวเหนียวซึ่งนักท่องเที่ยวกว่าร้อยละ 65 ชื่นชอบในประเพณีนี้ นับเป็นอีกปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวซึ่งได้สอดคล้องกับทฤษฎีองค์ประกอบหลักของทรัพยากรท่องเที่ยวของบุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548 : 50 - 56) ที่ได้ให้ความเห็นว่าองค์ประกอบของทรัพยากรท่องเที่ยวของประเทศไทยควรประกอบด้วย 1. สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว 2. เส้นทางคมนาคมขนส่งเข้าถึง 3. สิ่งอำนวยความสะดวกและ 4. ความเป็นมิตรไมตรีจากเจ้าของท้องถิ่นทั้งการให้การต้อนรับอย่างอบอุ่นแก่นักท่องเที่ยวและการให้ความช่วยเหลือแก่นักท่องเที่ยว องค์ประกอบเหล่านี้สามารถนำมาพัฒนาเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยวให้เกิดการศึกษาหรือร่วมกันทำกิจกรรมในชุมชน เนื่องจากมนุษย์นั้นมีความต้องการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ

สันติ แซ่เตี๋ย (2554 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการจัดการด้านการท่องเที่ยวของสมาชิกกลุ่มหมู่บ้านแม่กำปอง อำเภอแม่เอน จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงการจัดการด้านการท่องเที่ยวของกลุ่มสมาชิกหมู่บ้านแม่กำปอง ตำบลห้วยแก้ว อำเภอแม่เอน จังหวัดเชียงใหม่ ศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการจัดการด้านการท่องเที่ยวของกลุ่มสมาชิกหมู่บ้านแม่กำปอง ตำบลห้วยแก้ว อำเภอแม่

ออน จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานการจัดการด้านการท่องเที่ยวของสมาชิกกลุ่มหมู่บ้านแม่กำปองนั้น ชาวบ้านได้ให้ความเคารพ ความศรัทธาและเชื่อฟังผู้ใหญ่บ้านและยังพร้อมที่จะให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานเพื่อร่วมกันพัฒนาหมู่บ้าน การดำเนินธุรกิจบ้านพักแบบชุมชนมีส่วนร่วมเกิดจากการตัดสินใจที่มีความเห็นพ้องต้องกันระหว่างชาวบ้านและผู้ใหญ่บ้านซึ่งต้องการให้หมู่บ้านพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและให้บริการบ้านพักในรูปแบบของโฮมสเตย์เนื่องจากชาวบ้านต้องการมีรายได้เสริม แต่ว่าหมู่บ้านแม่กำปองก็ยังมีข้อจำกัดทางด้านกายภาพและขีดความสามารถอยู่ เนื่องจากจำนวนที่พักยังคงมีจำนวนที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวและจำนวนมัคคุเทศก์ที่ยังคงมีน้อย มีปัญหาทางด้านภาษาสากลอย่างเช่น ภาษาอังกฤษ หมู่บ้านแม่กำปองเป็นหมู่บ้านที่มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นภาษาจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ควรสนับสนุนในชุมชนแห่งนี้

ไทยโรจน์ พวงมณี (2555 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องเชียงคานเมืองท่องเที่ยว : การรื้อสร้างพื้นที่ทางวัฒนธรรมสู่การสร้างสีสันวัฒนธรรมใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงการรื้อสร้างพื้นที่ทางวัฒนธรรมท้องถิ่นเชียงคานสู่การเป็นพื้นที่ทางการท่องเที่ยว ผลการศึกษาพบว่า เมืองเชียงคานมีการปรับเปลี่ยนไปสู่รูปแบบและลักษณะใหม่ โดยชนบประเพณีวัฒนธรรมการดักบาตรข้าวเหนียวที่แต่เดิมมีเฉพาะข้าวเหนียวแต่เมื่อการรื้อสร้างแนวคิดใหม่เพื่อตอบโจทย์ผู้บริโภค ส่งผลให้รูปแบบการรับบิณฑบาตของพระเปลี่ยนแปลงไป เช่นเดียวกับอาคารก็มีการปรับรูปแบบและลักษณะและวัสดุใหม่เพื่อสร้างสีสันและความงามแบบใหม่ให้เหมาะกับการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่และรุ่นเก่าที่ต่างโหยหาจะมาสัมผัสรากเหง้าทางวัฒนธรรมของเชียงคานผ่านวิถีความเป็นอยู่ การเข้ามาสัมผัสกับวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างเช่น ประเพณีผิชนน้ำที่มีการจัดงานประเพณีทุกปี โดยจะมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้าร่วมชื่นชมพิธีกรรมซึ่งในพิธีกรรมนั้นจะมีการรื้อฟื้นการประดิษฐ์สร้างการผสมผสานให้เกิดขึ้นมาใหม่ก็เพื่อสร้างวัฒนธรรมแห่งการบริโภคนิยมร่วมสมัยที่คนเรามากบริโภคสิ่งต่าง ๆ เพื่อสนองประโยชน์ใช้สอยของตน

กรวรรณ สังขกร (2556 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาศักยภาพชุมชนเมืองเชียงใหม่สร้างสรรค์โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจถึงศักยภาพและความพร้อมของชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่ที่ได้สนับสนุนเป็นเมืองวัฒนธรรมสร้างสรรค์ ศึกษาหาแนวทางการจัดการพัฒนาศักยภาพชุมชนเพื่อสนับสนุนเมืองวัฒนธรรมสร้างสรรค์โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนลำช้างเป็นชุมชนที่มีวิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณีมาแต่ดั้งเดิม มีภูมิปัญญาที่สืบทอดกันมาอย่างยาวนาน ได้แก่ ด้านศิลปะพื้นบ้านดนตรีพื้นเมืองและยังมีความพยายามที่จะอนุรักษ์ศิลปะพื้นบ้านนี้ไว้ เมื่อคนในชุมชนต้องการที่จะพัฒนาชุมชนของตนเองจึงมีความคิดที่จะจัดกิจกรรม โดยจะให้พ่อค้าแม่ค้าซึ่งเป็นตัวแทนจากชุมชนนำสินค้า

พื้นเมืองมาจัดวางขาย ให้ทุกคนแต่งกายพื้นเมือง จัดให้มีกิจกรรมการแสดงทางศิลปวัฒนธรรมที่มาจากคนในชุมชน มีการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับประวัติชุมชนและเรื่องราวการรวมตัวกันอย่างเข้มแข็งของภาคประชาชนในการฟื้นฟูและอนุรักษ์วิถีชีวิตและมรดกทางวัฒนธรรม แสดงให้เห็นว่าศักยภาพของชุมชนลุ่มช้างนี้จะเป็นชุมชนวัฒนธรรมสร้างสรรค์ในเวียงเชียงใหม่ได้

5.2 งานวิจัยเกี่ยวข้องกับเศรษฐศาสตร์และเศรษฐกิจสร้างสรรค์

ภัทรพงศ์ อินทรกำเนิดและคณะ (2553 : บทสรุปผู้บริหาร) ได้วิจัยเรื่องระบบนวัตกรรมรายสาขาเพื่อพัฒนาระบบเศรษฐกิจฐานความรู้และเชิงสร้างสรรค์ : กรณีศึกษาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ซึ่งถือเป็นการท่องเที่ยวแนวใหม่ที่มุ่งเน้นถึงประสบการณ์ตรงที่มีเอกลักษณ์รวมถึงการเรียนรู้อย่างมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวและสถานที่ท่องเที่ยว ด้วยวิธีการศึกษาผ่านตัวอย่าง 3 กรณีศึกษาคือ ฟาร์มโชคชัย นาฏยศาลา หุ่นละครเล็ก ผลการวิจัยพบว่า กรณีศึกษาทั้งสามมีความแตกต่างกันแต่ก็มีองค์ประกอบแห่งความสำเร็จที่คล้ายคลึงกัน เช่น บทบาทของผู้นำในฐานะผู้ริเริ่ม ผู้โน้มน้าว การยอมรับและประยุกต์ความรู้จากภายนอก ความยืดหยุ่นและพลวัตของแหล่งท่องเที่ยวและการรักษาเอกลักษณ์ของท้องถิ่นแต่การเรียนรู้อย่างมีปฏิสัมพันธ์กับนักท่องเที่ยวยังมีค่อนข้างน้อย นวัตกรรมที่เกิดขึ้นจะแตกต่างจากนวัตกรรมในภาคอุตสาหกรรมเนื่องจากเป็นนวัตกรรมที่มีการผสมผสานจากหลายสาขาซึ่งมีความหลากหลายและพลวัตสูงเป็นผลมาจากการปฏิสัมพันธ์กับนักท่องเที่ยวที่มีความต้องการที่แตกต่างกัน ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงได้นำเสนอเป้าหมายและข้อเสนอเชิงนโยบายหลักเพื่อการพัฒนาไว้อยู่ 2 ประการ คือ 1) การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้โดดเด่นในฐานะการท่องเที่ยวทางเลือกใหม่และเสริมการท่องเที่ยวรูปแบบเดิมที่เน้นปริมาณนักท่องเที่ยวและ 2) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

6. บทความที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์ไทย

ณรงค์ชัย อัครเศรณี (2555) ได้กล่าวถึงความสำเร็จของแหล่งท่องเที่ยวที่กำลังได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก 2 แห่ง ซึ่งกำลังเป็นกระแสของการท่องเที่ยวแบบใหม่ที่มีการสร้างสรรค์จากวัฒนธรรม สถานที่แรก ชื่อ “เพลินวาน” อยู่ที่อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์เป็นแหล่งท่องเที่ยวแบบ Live Museum เน้นรูปแบบที่มีความเรียบง่ายแต่มีการออกแบบที่แตกต่างออกไปจากแหล่งท่องเที่ยวอื่น ผู้ริเริ่มได้ใช้พลังความคิดที่สร้างสรรค์จึงทำให้โครงการมีความน่าสนใจ มีความแปลกใหม่และพัฒนาจนกลายเป็นสถานที่ที่ได้รับความนิยมในเวลาอันรวดเร็วซึ่งวิธีการนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวแห่งนี้ได้ใช้วิธีการสร้างความทรงจำที่ดี

ที่ได้เกิดขึ้นในสมัยคนยุคก่อนนำมาถ่ายทอดอย่างเป็นระบบเพื่อให้คนรุ่นใหม่ได้เรียนรู้และซึมซับถึงรากหรือแก่นแท้ของตัวเอง โดยที่แห่งนี้จะมีลักษณะคล้ายหมู่บ้านย้อนยุคที่คู่ร่วมสมัยให้ความรู้สึกมีชีวิตชีวา มีการรวบรวมร้านค้าต่าง ๆ ให้อยู่ในที่เดียวกัน ถือเป็น การสร้างพลังทางธุรกิจด้วยการใช้เสน่ห์ของการออกแบบ และตกแต่งให้เป็นประโยชน์และยังมีการรื้อฟื้นความทรงจำด้วยเครื่องใช้ในสมัยโบราณ ที่แห่งนี้จึงเป็นเสมือนพิพิธภัณฑ์แห่งหนึ่งที่นักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้เรื่องราวในอดีตได้ บรรยากาศในปีพ.ศ.2499 ได้รับการสร้างสรรค์ผ่านกระบวนการเรียนรู้วัฒนธรรมดั้งเดิม ตามแนวคิด creative economy นอกเหนือจากความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากสถานที่ ของเก่าที่ถูกนำมานำเสนอใหม่จนมีมูลค่าที่สูงขึ้น เป็นสินค้าที่ใช้ได้จริงสามารถซื้อขายได้ในเชิงพาณิชย์ ทำให้การท่องเที่ยวแห่งนี้มีความน่าสนใจด้วยการนำนวัตกรรมระหว่างเก่ากับใหม่มาผสมผสานได้อย่างกลมกลืน สิ่งเหล่านี้จึงถูกเรียกว่า “เศรษฐกิจสร้างสรรค์” การใช้แนวคิดนี้ทำให้สถานที่แห่งนี้ประสบความสำเร็จอย่างมากเพราะเศรษฐกิจสร้างสรรค์จะต้องอยู่บนพื้นฐานของทักษะที่พร้อมจะพัฒนาร่วมไปกับโลกสมัยใหม่ได้และยังเป็นการเติมเต็มหรือต่อยอดสิ่งที่มีอยู่เดิมให้เกิดมูลค่าเพิ่ม กรณีนี้จึงถือว่าเป็นสินทรัพย์ทางวัฒนธรรมที่ดีอีกตัวอย่างหนึ่ง

ณรงค์ชัย อัครเศรณี (2552) ยังได้กล่าวถึงสถานที่อีกแห่งหนึ่งที่ได้รับคามนิยมนอย่างมาก คือ “ฟาร์มโชคชัย” โดยชี้ให้เห็นว่าพลังความคิดสร้างสรรค์ได้ทำให้สถานที่แห่งนี้ได้กลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งที่ทำให้การท่องเที่ยวในบริเวณปากช่องและเขาใหญ่กลับมาได้รับความนิยมอีกครั้ง เจ้าของฟาร์มโชคชัยได้ใช้จุดยืนและจุดแข็งของตนเองมาสร้างโอกาสใหม่ภายใต้วิกฤตได้สำเร็จบนพื้นฐานความเรียบง่าย ทั้งฟาร์มวัวและวิถีชีวิตของเกษตรกรที่ปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ ได้ถูกนำมาพัฒนาสร้างสรรค์จัดระบบและต่อยอดจนเกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีต่อธุรกิจตัวเองและสังคมรอบข้าง มีการใช้ประสบการณ์ ความชำนาญและทักษะของเกษตรกรมืออาชีพที่มองเห็นความต้องการของผู้บริโภคในยุคปัจจุบันที่กำลังต้องการอะไรก็นำเสนอและสนองต่อความต้องการนั้นให้ตรงจุด นอกจากนี้ก็ได้สร้างประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้ส่วนมาตรฐานของฟาร์มโคนมมาประยุกต์เป็นจุดขายเรื่องการท่องเที่ยวรวมถึงมีการจำหน่ายทั้งเสื้อผ้า หมวก ของที่ระลึก หนังสือประวัติความเป็นมา แม้กระทั่งนมสด ไอศกรีมที่ผลิตจากฟาร์ม สิ่งเหล่านี้ทำให้เกิดรายได้หมุนเวียนเป็นอย่างมาก เจ้าของฟาร์มที่เชื่อว่าธรรมชาติเป็นที่ที่ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และยังเป็นสถานที่ที่สามารถเติมพลังให้แก่ผู้คนได้ไม่รู้จบ แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่เจ้าของฟาร์มได้นำมาใช้ทำให้เขาเริ่มต้นจากการค้นหา “จุดอ่อน-จุดแข็ง” แล้วสร้างความแตกต่างโดยพยายามเสนอความสนุกควบคู่กับความรู้ให้แก่นักท่องเที่ยวจึงทำให้สถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้กลับมาได้รับความนิยมอีกครั้ง

จากบทความดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงภาพความสำเร็จของสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้ใช้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์เข้ามาพัฒนา จะเห็นได้ว่าการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวไม่จำเป็นต้องลงทุนใหม่ทุกครั้ง หากเพียงแค่นำความคิดสร้างสรรค์มาเติมเต็มหรือต่อยอดสิ่งที่มีอยู่ให้เกิดมูลค่าเพิ่มสูงสุดก็สามารถทำให้แหล่งท่องเที่ยวในชุมชนได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวได้เช่นกัน

บทที่ 3

ระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาในหัวข้อ “รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเมืองปูซานตามแนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์” โดยศึกษาปัจจัยที่สนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไปสู่แนวการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในเมืองปูซาน ศึกษารูปแบบการยกระดับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเมืองปูซานตามแนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์และศึกษาการให้คุณค่าของศิลปวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวตามแนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นการวิจัยจากเอกสารทั้งฉบับภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ สำหรับการวิจัยครั้งนี้มีวิธีดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้ เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ชัดเจน

1. หน่วยการวิเคราะห์

งานวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อศึกษารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเมืองปูซานตามแนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ หน่วยการวิเคราะห์ (Unit of Analysis) ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ปัจจัยสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสู่แนวการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในเมืองปูซาน รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตามแนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในเมืองปูซานและการให้คุณค่าศิลปวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

2. การเลือกพื้นที่ในการวิจัย

ผู้ศึกษาได้คัดเลือกพื้นที่เพื่อเป็นสนามในการศึกษา ได้กำหนดพื้นที่ คือ

1. ตลาดชากัลชิ
2. ชายหาดแฮอนแด
3. หมู่บ้านวัฒนธรรมคัมซอน

ในการเลือกพื้นที่วิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นดังต่อไปนี้

1. ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยศึกษาจากหนังสือ เอกสาร บทความ และข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต (Internet) รวมไปถึงข้อมูลจากเว็บไซต์การท่องเที่ยวของประเทศเกาหลีใต้
2. ตรวจสอบรายชื่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเมืองปูซาน

3. จากแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเมืองปูซานทั้งหมด ได้ทำการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นและได้พิจารณาเลือกแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พร้อมกับศึกษาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเบื้องต้น เพื่อช่วยให้ผู้ศึกษาสามารถเขียนแผนการดำเนินงานการวิจัยและประเด็นสำคัญตามที่ต้องการวิจัย โดยแหล่งท่องเที่ยวที่ผู้ศึกษาจะใช้เป็นพื้นที่ศึกษาในครั้งนี้ คือ 1.) ตลาดซากัลชิ 2.) ชายหาดแฮอุนแด และ 3.) หมู่บ้านวัฒนธรรมคัมซอน

สำหรับเหตุผลในการเลือกแหล่งท่องเที่ยวได้แก่ 1.) ตลาดซากัลชิ 2.) ชายหาดแฮอุนแด และ 3.) หมู่บ้านวัฒนธรรมคัมซอน เนื่องจากตลาดซากัลชิเป็นอาหารทะเลที่ใหญ่ที่สุดในประเทศเกาหลี และเป็นหนึ่งในสิบของสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญในเมืองปูซาน ในส่วนที่เป็นตลาดกลางแจ้งจะมีบรรดาพ่อค้าแม่ค้านำอาหารทะเลสด ๆ มาวางขาย ทั้งแบบเป็น ๆ และแบบเปิดเป็นร้านปรุงในหลากหลายรูปแบบ บริเวณด้านหลังของตลาดจะติดกับท่าเรือ ทำให้นักท่องเที่ยวมีโอกาสได้สัมผัสกับวิถีชีวิตของชาวพื้นเมืองปูซาน จากลานประมูลอาหารทะเลที่เพิ่งขนถ่ายลงมาจากเรือ ไปจนถึงการบรรจุลงกล่องและขนถ่ายขึ้นไปยังรถของผู้ที่ชนะการประมูล ทำให้นักท่องเที่ยวทั้งหลายสามารถสัมผัสถึงวิถีชีวิตพื้นเมืองเฉพาะถิ่นได้เป็นอย่างดี ส่วนเหตุผลในการเลือกชายหาดแฮอุนแด เนื่องจากชายหาดแฮอุนแด (Haeundae Beach / 해운대해수욕장) เป็นชายหาดที่มีชื่อเสียงมากที่สุดในประเทศเกาหลี และเป็นสถานที่สำหรับจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม และงานเทศกาลต่าง ๆ ตลอดทั้งปี มักเป็นที่นิยมสำหรับนักท่องเที่ยวในช่วงฤดูร้อน (มิถุนายน-สิงหาคม) ด้วยความสวยงามตามธรรมชาติของชายหาดแห่งนี้ประกอบกับการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จึงทำให้มีนักท่องเที่ยวให้ความสนใจมาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก ส่วนหมู่บ้านวัฒนธรรมคัมซอน แต่เดิมนั้นหมู่บ้านนี้เป็นเพียงเขตสลัมของผู้อพยพหนีสงคราม แต่ปัจจุบันกลายเป็นสถานที่ที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจในการเยี่ยมชมเป็นจำนวนมาก เพราะได้นำแนวคิดสร้างสรรค์ทางด้านศิลปะเข้าไปใช้พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ทางหมู่บ้านคัมซอน ได้เชิญบรรดาศิลปินนักเรียนและจิตรกรมาช่วยกันตกแต่งหมู่บ้านขึ้นมาใหม่ เพื่อเป็นจุดสนใจและดึงดูดผู้คนให้มาเที่ยวมากขึ้น ศิลปินจำนวนมากได้มาช่วยกันตกแต่งเสริมจินตนาการให้กับหมู่บ้านแห่งนี้ด้วยหลากหลายสีสันจนทั่วทั้งหมู่บ้านมีสีสันสดใส ทำให้หมู่บ้านแห่งนี้ได้รับการขนานนามว่า “ซานโตรินี่แห่งเกาหลี”

3. วิธีการดำเนินการ

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาข้อมูลครั้งนี้เป็นการวิจัยโดยนำข้อมูลชั้นทุติยภูมิทั้งจากเอกสารหรือตำราทั่วไปฉบับภาษาไทยและเอกสารภาษาต่างประเทศ สื่อสิ่งพิมพ์ บทความที่มีข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเมืองปูซานมาทำการวิเคราะห์ เพื่อศึกษาถึงการนำแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์มาใช้กับแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่ครอบคลุมและบรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษา การเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสาร (Document Review) การศึกษานี้ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลจากตำราและเอกสารที่เชื่อมโยงแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
2. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
3. การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
4. เศรษฐกิจสร้างสรรค์
5. เอกสาร บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

3.2 แหล่งที่มาของข้อมูล

ศึกษาข้อมูลพื้นฐานทางด้านการท่องเที่ยวของประเทศเกาหลีใต้ ทั้งเอกสาร แผนพับ หนังสือ ตำราและเอกสารจากอินเทอร์เน็ต (Internet) ผ่านทางเว็บไซต์ (Website)

3.3 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

3.3.1 ศึกษาถึงปัจจัยที่สนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของเมืองปูซานโดยศึกษาข้อมูลต่างๆทั้งจากหนังสือ วารสาร ผลงานวิจัยและสื่อออนไลน์ในเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเมืองปูซาน

3.3.2 ศึกษาถึงรูปแบบการยกระดับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเมืองปูซานตามแนวเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เพื่อดูถึงรูปแบบการการท่องเที่ยวสามารถนำไปวิเคราะห์และเชื่อมโยงถึงการยกระดับตามแนวเศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้

3.3.3 ศึกษาถึงการให้คุณค่าของศิลปวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวตามแนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยนารายละเอียดของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ยกระดับตามแนวเศรษฐกิจของเมืองปูซาน มาวิเคราะห์ถึงการให้คุณค่าในแต่ละด้าน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เอกสารฉบับภาษาไทยและภาษาต่างประเทศที่ใช้ในการวิจัยในการจัดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ใช้ศึกษาและวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้อง เป็นเครื่องมือสำรวจข้อมูลพื้นฐานเท่านั้น

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์

5.1 ข้อมูลปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานที่สนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของเมืองปูซาน

5.2 รูปแบบการยกระดับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเมืองปูซาน เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ถึงการนำเสนอรูปแบบการท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ

5.3 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในเมืองปูซาน เพื่อศึกษาถึงการให้คุณค่าของศิลปวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวตามแนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาร่วมกับแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและจัดทำรายงานผลการวิจัยตามที่ได้กำหนด การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจะเริ่มต้นด้วยข้อมูลสภาพการณ์โดยทั่วไปของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเมืองปูซานและนำเสนอออกมาในรูปแบบแบบพรรณนาความ

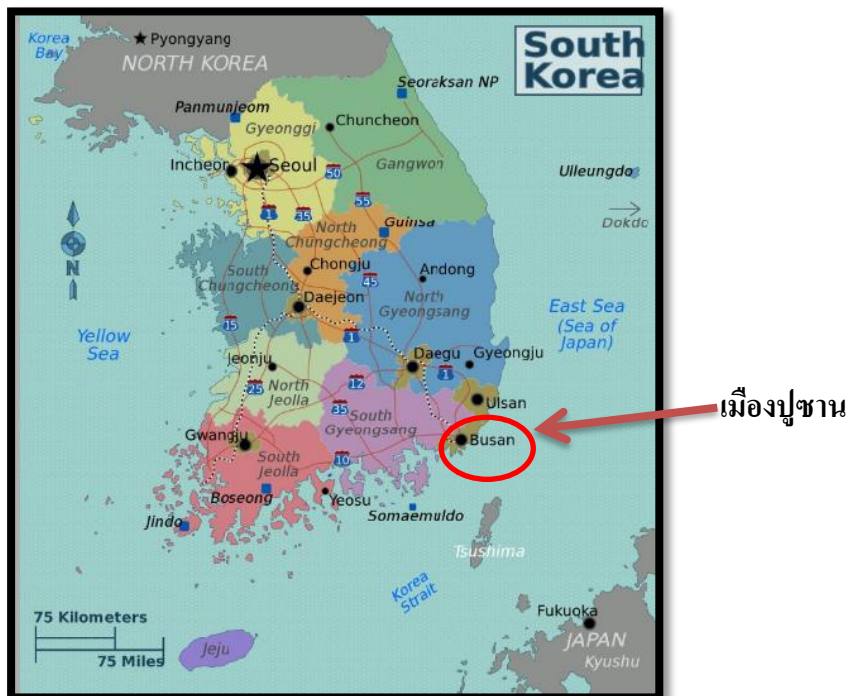
บทที่ 4

ข้อมูลและผลการวิเคราะห์แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

การนำเสนอข้อมูลและผลการวิเคราะห์แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเมืองปูซาน มีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นพื้นที่ศึกษา 3 แห่ง ได้แก่ 1.) ตลาดซากัลซึ 2.) ชายหาดแฮอนแด และ 3.) หมู่บ้านวัฒนธรรมคัมซอน ผู้ศึกษาขอแนะนำเสนอออกเป็น 2 ส่วน คือ ข้อมูลและบริบทของเมืองปูซาน และการวิเคราะห์แหล่งท่องเที่ยว 3 แห่งที่ศึกษา ดังต่อไปนี้

4.1 ข้อมูลและบริบทของเมืองปูซาน

ปูซานเป็นเมืองใหญ่อันดับสองของเกาหลีรองจากกรุงโซล มีประชากรเกือบ 4 ล้านคน ตั้งอยู่บนทิศตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศเกาหลีใต้และเป็นเมืองท่าหลักสำหรับการขนส่งสินค้าไปต่างประเทศ เป็นเมืองที่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่ยาวนาน มีสภาพภูมิประเทศที่ประกอบด้วยแนวชายฝั่งทะเลและชายหาดที่มีความสวยงามมากทำให้ปูซานขึ้นชื่อว่าเป็นเมืองท่องเที่ยวทางทะเลที่น่าสนใจอีกแห่งหนึ่ง อีกทั้งยังมีสถานที่ท่องเที่ยวมากมายทั้งด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและธรรมชาติที่สวยงามจึงยิ่งทำให้เมืองปูซานเป็นอีกหนึ่งเมืองที่น่าสนใจต่อนักท่องเที่ยวทั้งหลาย

ภาพที่ 4.1 แสดงแผนที่เกาหลีใต้

ที่มา : http://www.108engine.com/tourshop/tour_SouthKorea_Seoul/images/SouthKorea_Map.jpg

4.1.1 ประวัติความเป็นมา

ช่วงการปกครองสมัยราชวงศ์โครยอ (ศตวรรษที่ 10 ถึงปลายศตวรรษที่ 14) เดิมปูซานถูกเรียกว่าปูซานโป (Busanpo) โดยปูซาน (Busan) แปลว่า “ภูเขารูปกาดม่น้ำ” ซึ่งตั้งชื่อตามรูปทรงภูเขาที่อยู่ด้านหลัง และ โป (po) หมายถึง อ่าวหรือท่าเทียบเรือ

ช่วงต้นศตวรรษที่ 15 เป็นต้นมารัฐบาลเกาหลีได้กำหนดให้ปูซานเป็นท่าเรือค้าขายกับประเทศญี่ปุ่นและอนุญาตให้ชาวญี่ปุ่นเข้ามาตั้งรกรากได้ แม้ภายหลังชาวญี่ปุ่นจะลดจำนวนการเข้าไปตั้งถิ่นฐานในพื้นที่อื่น ๆ ลดน้อยลง แต่การเข้ามาตั้งถิ่นฐานในปูซานยังคงดำเนินต่อไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งญี่ปุ่นบุกกรรณเกาหลีในปีค.ศ. 1592 หลังสงครามในปีค.ศ. 1607 เกาหลีได้รื้อฟื้นความสัมพันธ์ทางการทูตกับประเทศญี่ปุ่นและปูซานได้รับอนุญาตให้บูรณะซ่อมแซมขึ้นใหม่อีกครั้ง

การตั้งถิ่นฐานของญี่ปุ่นในเกาหลียังคงมีอยู่โดยย้ายไปอยู่ที่เมืองชอยางในภายหลัง จนกระทั่งเกาหลีเริ่มใช้วิธีการทูตที่มีความทันสมัยมากขึ้นในปี ค.ศ.1876 ทำให้ปูซานกลายเป็นเมืองท่าในระดับนานาชาติแห่งแรกของเกาหลีและเปิดให้พ่อค้าชาวญี่ปุ่นเข้ามาทำการค้าขายและเปิดให้ต่างชาติอื่น ๆ เข้ามาค้าขายได้ในปีค.ศ. 1883 หลังจากปีค.ศ. 1910 เมื่อเกาหลีกลายเป็นดินแดนใต้การปกครองของญี่ปุ่น ปูซานกลายมาเป็นศูนย์กลางทางการค้าที่มั่งคั่ง (ระหว่างค.ศ. 1910 - 1945) มีการพัฒนาปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ จนกลายเป็นท่าเรือที่ทันสมัย พร้อมบริการเรือข้ามฟากรับ-ส่งผู้โดยสารไปยังเมืองชิโมโนะเซกิ ประเทศญี่ปุ่นและเส้นทางรถไฟที่เชื่อมต่อไปยังจีนและรัสเซียไปสิ้นสุดปลายทางในปูซาน และยังเป็นเมืองเดียวในเกาหลีที่นำถาวรระบบไอน้ำมาใช้ก่อนที่จะเริ่มมีระบบไฟฟ้าใช้ในปีค.ศ. 1924 ช่วงสงครามเกาหลี (ปีค.ศ.1950 – 1953) ปูซานเป็นเมืองท่าหลักเพื่อขนส่งอุปกรณ์ทางการทหารสำหรับกองกำลังสหประชาชาติและเป็นพื้นที่แห่งเดียวในจำนวนไม่กี่แห่งของเกาหลีที่รอดพ้นจากสงครามด้วยการป้องกันของกองกำลังทหารจากสหประชาชาติในบริเวณพื้นที่รอบ ๆ เมือง

ตั้งแต่ปีค.ศ. 1978 เมืองปูซานได้เปิดท่าเรือสำหรับใช้เป็นโกดังเก็บสินค้าทั้งหมดสามแห่ง และได้รับการจัดอันดับในฐานะท่าเรือที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับสามของโลกในด้านปริมาณการขนส่งและประสิทธิภาพการจัดการ

4.1.2 ที่ตั้งและขนาด

เมืองปูซาน ตั้งอยู่บนทิศตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศเกาหลีใต้ ที่เส้นละติจูด 35 องศา 6 ลิปดาเหนือ กับเส้นลองจิจูด 129 องศา 1 ลิปดาตะวันออก อยู่ห่างจากกรุงโซลระยะทางประมาณ 332 ตารางกิโลเมตร

4.1.3 อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดต่อกับเมืองอุลซาน
ทิศใต้	ติดต่อกับทะเลเหลือง
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับทะเลตะวันออก
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับจังหวัดคยองชานัม

4.1.4 สภาพภูมิประเทศ

ความเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของแผ่นดินที่เป็นหินแกรนิตและหินปูนทำให้เกิดภูมิประเทศที่สวยงามอย่างมหัศจรรย์ ชายฝั่งทางด้านใต้และตะวันตก เทือกเขาจะมีลักษณะค่อย ๆ ลาดลงต่ำสู่ที่ราบชายฝั่งทำให้พื้นที่บริเวณนั้นมีความอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเพาะปลูกหรือประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งทางตอนใต้ถือเป็นแหล่งเกษตรกรรมที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งในเกาหลี ไม่เพียงแต่เป็นแหล่งผลิตทางการเกษตรเพียงอย่างเดียวเท่านั้นแต่ยังเป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ไปด้วยอาหารทะเลเป็นจำนวนมากอีกด้วย

4.1.5 สภาพภูมิอากาศ

เมื่อเปรียบเทียบกับเมืองอื่นในประเทศเกาหลี ฤดูกาลที่ดีที่สุดในการเดินทางคือ ฤดูใบไม้ผลิ (เดือนมีนาคม - เดือนพฤษภาคม) และฤดูใบไม้ร่วง (เดือนกันยายน - เดือนพฤศจิกายน) อุณหภูมิของปูซานในช่วงนี้จะไม่ร้อนจนเกินไป จะมีลมพัดอ่อนๆ และอากาศอบอุ่นฤดูหนาว (เดือนธันวาคม - เดือนกุมภาพันธ์) อุณหภูมิจะลดต่ำลงไปถึง 0 องศาเซลเซียสและอาจจะลดต่ำลงถึง -15 องศาเซลเซียสตามแต่ละท้องถิ่น อากาศจะแห้งและหนาวจัด บางครั้งอาจมีฝนหรือหิมะตก จะมีช่วงวันที่อากาศหนาวจัดสลับกับวันที่อากาศอุ่นสบาย 3 - 4 วัน สำหรับฤดูร้อน (เดือนมิถุนายน - เดือนสิงหาคม) มักจะมีพายุไต้ฝุ่นหรือลมมรสุม ส่วนอุณหภูมิโดยทั่วไปจะมีภูมิอากาศแบบชายฝั่งทะเล อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดทั้งปีประมาณ 15 องศาเซลเซียส

4.1.6 สภาพทางเศรษฐกิจ

ปูซานไม่ใช่เป็นแค่เมืองท่องเที่ยวและเมืองใหญ่อันดับ 2 ของเกาหลีใต้เท่านั้น แต่ยังเป็นเมืองที่สำคัญทางเศรษฐกิจ อีกทั้งยังเป็นศูนย์กลางทางธุรกิจที่สำคัญหลายด้านอีกด้วย ปูซานตั้งอยู่ทางตะวันออกเฉียงใต้ของคาบสมุทรเกาหลี ด้วยประชากรเกือบ 4.6 ล้านคน ปูซานจึงเป็นมหานครแห่งนานาชาติอย่างแท้จริง ด้วยท่าเรือพาณิชย์อันดับหนึ่งของประเทศเชื่อมต่อการค้ากับเอเชีย ยุโรปและอเมริกาเหนือ อีกทั้งปูซานยังเป็นเมืองท่าที่มีขนาดใหญ่ที่สุดเป็นอันดับ 5 ของโลกด้วยปริมาณตู้เก็บสินค้ามีจำนวนถึง 17.5 ล้านตู้

หมุนเวียนเข้าออกต่อปี เป็นพื้นที่ที่มีอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวระหว่างประเทศและอุตสาหกรรมหนัก เช่น รถยนต์และเคมีภัณฑ์ นอกจากนี้ยังเป็นเมืองภาพยนตร์ชั้นนำด้วยภาพยนตร์ทั้งในและต่างประเทศมาถ่ายทำที่แห่งนี้มีจำนวนถึง 331 เรื่องและยังมีการจัดเทศกาลภาพยนตร์นานาชาติปูซานทุกปีทำให้มีรายได้หมุนเวียนเป็นจำนวนมาก อีกอุตสาหกรรมหนึ่งที่เติบโตสูงในปูซาน ได้แก่ ธุรกิจไมคซ์หรือการจัดประชุม โดยเฉพาะศูนย์นิทรรศการและการประชุมปูซานหรือ BEXCO ด้วยความสำเร็จในเวทีระดับโลก ทั้ง APEC, รัฐมนตรีการคลัง G20 รวมถึงสุดยอดผู้นำอาเซียน - เกาหลีใต้สมัยพิเศษ ทำให้ธุรกิจไมคซ์ในปูซานติดอันดับ 9 ของโลกและอันดับ 4 ของเอเชีย ในส่วนของธุรกิจไมคซ์ รัฐบาลได้วางเป้าหมายพัฒนาให้ปูซานเป็นอันดับ 1 ของเอเชียและอันดับต้นๆของโลกภายในปีพ.ศ. 2563 ซึ่งหากทำสำเร็จจะทำให้เกาหลีใต้มีบทบาทในเวทีโลกมากขึ้น

ปูซานจึงเป็นเมืองที่มีศักยภาพในการพัฒนาสูงทั้งด้านอุตสาหกรรมทั่วไปทั้งขนาดใหญ่และขนาดกลางและขนาดเล็ก เป็นเมืองที่มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี มีความพร้อมทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน มีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์ ประชากรมีคุณภาพ ท้องถิ่นมีประเพณีวัฒนธรรมที่หลากหลาย ตลอดจนมีทรัพยากรธรรมชาติที่มีความอุดมสมบูรณ์ สวยงามทำให้เมืองปูซานเป็นเมืองที่สำคัญแห่งหนึ่งของประเทศที่ทำรายได้เข้าสู่ประเทศเกาหลีใต้ได้เป็นจำนวนมาก

4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

ปูซานเป็นเมืองใหญ่อันดับสองของเกาหลีรองจากกรุงโซล เป็นเมืองหนึ่งที่ตั้งอยู่บนทิศตะวันออกเฉียงใต้ มีสภาพภูมิประเทศที่ประกอบด้วยแนวชายฝั่งทะเลและชายหาดที่มีความสวยงาม มีความเป็นมาอันยาวนานและประกอบไปด้วยผู้คนหลากหลายเชื้อชาติ ปูซานในปัจจุบันจึงเป็นเมืองที่เต็มไปด้วยเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ศิลปะ วัฒนธรรมและประเพณีที่หลากหลายมีทั้งรูปแบบดั้งเดิมและสมัยใหม่ที่ผสมผสานอยู่ร่วมกันได้อย่างกลมกลืนและลงตัว

ปูซานมีสถานที่ท่องเที่ยวและกิจกรรมท่องเที่ยวที่น่าสนใจอยู่เป็นจำนวนมาก ทั้งโบราณสถาน โบราณวัตถุ พิพิธภัณฑ์แห่งการเรียนรู้ในอดีต ที่รัฐบาลและภาคเอกชนร่วมมือกันเพื่อส่งเสริมในเรื่องการศึกษาประวัติศาสตร์ให้กับคนในชาติและยังอุดมไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติที่งดงาม อีกทั้งในปัจจุบันการเดินทางจากกรุงโซล - ปูซานสามารถเดินทางได้โดยรถบัส รถไฟความเร็วสูงหรือเครื่องบิน ปูซานก็มีสิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านี้ไว้บริการสำหรับนักท่องเที่ยวไว้ครบครัน ปูซานจึงเป็นเมืองท่องเที่ยวที่สำคัญอีกเมืองหนึ่งของประเทศเกาหลีใต้

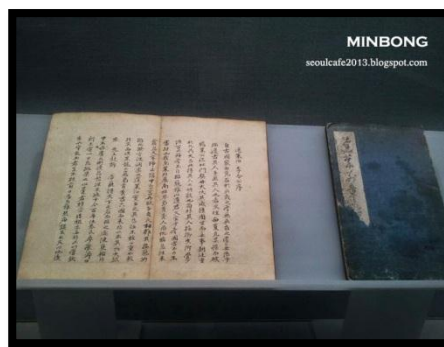
จากโซล - ปูซาน การเดินทางสามารถเชื่อมโยงกับเมืองอื่นๆ ได้โดย รถยนต์ รถไฟ และเครื่องบิน ที่เมืองปูซานมีสนามบินนานาชาติที่ชื่อว่า ปูซาน คิมเฮ (Pusan Kimhae) สามารถรองรับผู้โดยสารได้ปีละ 15 ล้านคน นอกจากนี้ยังมีเที่ยวบินระหว่างประเทศไปยัง 10 เมืองสำคัญใน 7 ประเทศ อาทิ ญี่ปุ่น จีน ไทย ไชปัน ฯลฯ ที่สำคัญเมืองปูซานถือเป็นเมืองหน้าด่านสู่อุทยานแห่งชาติทางทะเลฮัลยอ ซึ่งเป็นอุทยานที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ของเกาหลี เนื่องจากเป็นสถานที่ที่นายพลอิชุนจิน เอาชนะกองทัพเรือญี่ปุ่นหลายครั้งในช่วงที่ประเทศญี่ปุ่นรุกรานเกาหลี และมีท่าเรือเฟอร์รี่ที่สามารถข้ามไปยังประเทศญี่ปุ่นได้โดยตรง เมืองนี้จึงเต็มไปด้วยเสน่ห์แห่งประวัติศาสตร์ที่ยาวนาน ผสมผสานกับความเป็นเมืองที่ทันสมัยที่รวมทั้งมีสถานที่ช้อปปิ้งที่หลากหลาย หาดทรายที่สวยงาม (จากการถมทะเล) และสถานที่ท่องเที่ยวอื่นๆ อีกมากมาย จึงทำให้ในปัจจุบันปูซานเป็นเมืองที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศได้เป็นจำนวนมาก (บริษัท ออลเบสท์ เซอร์วิส กรุ๊ป จำกัด, 2556)

จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ช่วงต้นศตวรรษที่ 15 รัฐบาลกำหนดให้ปูซานเป็นท่าเรือค้าขายกับประเทศญี่ปุ่นและอนุญาตให้ชาวญี่ปุ่นเข้ามาตั้งรกรากได้ ทำให้ประชากรในปูซานมีจำนวนเชื้อชาติที่หลากหลาย การเข้ามาตั้งถิ่นฐานในปูซานยังคงดำเนินต่อไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งญี่ปุ่นได้เข้ามารุกรานเกาหลีในปีค.ศ. 1592 หลังสงครามในปีค.ศ. 1607 เกาหลีได้รื้อฟื้นความสัมพันธ์ทางการทูตกับประเทศญี่ปุ่นและปูซานได้รับอนุญาตให้บูรณะซ่อมแซมขึ้นใหม่อีกครั้งทำให้มีการปรับปรุงเมืองโดยรอบจนกลายเป็นเมืองที่มีศักยภาพมากยิ่งขึ้น

ประเทศเกาหลีเริ่มใช้วิธีการทูตที่มีความทันสมัยมากขึ้นในปีค.ศ. 1876 ทำให้ปูซานถูกยกระดับกลายเป็นเมืองท่าในระดับนานาชาติแห่งแรกของเกาหลี หลังจากปีค.ศ. 1910 เมื่อเกาหลีถูกปกครองโดยญี่ปุ่น ปูซานได้ยกระดับตัวเองจนกลายเป็นศูนย์กลางทางการค้าที่มั่งคั่ง (ระหว่างค.ศ. 1910 ถึงค.ศ. 1945) มีการพัฒนาปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ จนกลายเป็นท่าเรือที่ทันสมัย มีเส้นทางรถไฟที่เชื่อมต่อไปยังจีนและรัสเซีย ช่วงสงครามเกาหลี (ปีค.ศ.1950 – 1953) ปูซานเป็นเมืองท่าหลักที่ใช้ขนส่งอุปกรณ์ทางการทหารสำหรับกองกำลังสหประชาชาติและเป็นพื้นที่แห่งเดียวที่รอดพ้นจากสงครามด้วยการป้องกันของกองกำลังทหารจากสหประชาชาติ จากประวัติศาสตร์ดังกล่าวปูซานจึงถือได้ว่าเป็นเมืองที่มีวัฒนธรรมที่หลากหลายซึ่งเป็นแหล่งรวบรวมศิลปวัฒนธรรมทั้งของตะวันออกและตะวันตกเข้าไว้ด้วยกันอันมาจากผลพวงของประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่แห่งนี้ ทำให้ปูซานเป็นเมืองที่มีเอกลักษณ์มาจนถึงปัจจุบัน (HotelTravel.com, 2013)

(a)

(b)

ภาพที่ 4.2 แสดงความเป็นมาของเมืองปูซาน (a) ประวัติศาสตร์ปูซาน และ (b) บันทึกข้อความสมัยโบราณ
ที่มา : <http://www.jointtravel.net/travel-information/busan-modern-history-museum/>

4.3 ปัจจัยสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์

4.3.1 ลักษณะภูมิประเทศ

ปูซานเป็นหนึ่งในมหานครของประเทศเกาหลีใต้ที่ตั้งอยู่บริเวณทิศตะวันออกเฉียงใต้ เนื่องจากความเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของแผ่นดินที่เป็นหินแกรนิตและหินปูน จึงทำให้เกิดภูมิประเทศที่มีความสวยงามตามธรรมชาติอยู่เป็นจำนวนมาก ปูซานมีลักษณะภูมิประเทศแบบที่ราบชายฝั่งส่งผลให้พื้นที่บริเวณนั้นมีความอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเพาะปลูกและยังเป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ไปด้วยอาหารทะเล ประชาชนส่วนใหญ่จึงประกอบอาชีพเกษตรกรรมหรือทำการประมง

4.3.2 ลักษณะภูมิอากาศ

อุณหภูมิโดยทั่วไปจะมีภูมิอากาศแบบชายฝั่งทะเลซึ่งจะมีอากาศอบอุ่นสบาย อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดทั้งปีประมาณ 15 องศาเซลเซียส

4.3.3 ทรัพยากรมนุษย์

ในยุคของอาณาจักรต่าง ๆ ในอดีต คนเกาหลีมีชีวิตอยู่ในม่านประเพณีที่อยู่กันอย่างเรียบง่าย ทำกินบนที่ดินที่มีอยู่และขึ้นอยู่กับธรรมชาติ อีกทั้งเชื่อใน โชคชะตา เมื่อถูกญี่ปุ่นเข้ายึดครองเป็นเวลาถึง 35 ปี คนในประเทศกลายเป็นคนท้อแท้ สิ้นหวังและกระเสือกกระสนเพื่อให้ชีวิตรอด ภายหลังที่ได้รับเอกราชเมื่อปี ค.ศ. 1948 เกาหลีก็ต้องแบ่งออกเป็นสองส่วนเหนือ - ใต้ ตามด้วยสงครามล้างผลาญระหว่างชนชาติที่เป็นพี่น้องเผ่าพันธุ์เดียวกัน ผู้คนและทรัพย์สินถูกทำลายเป็นจำนวนมาก เกิดการสูญสลายทั้งพลังกายพลังใจและ

ทรัพยากรที่คงเหลือไว้ก็คือชีวิตคนเกาหลีที่ทุกข์ระทมจากสงคราม ต้องตะเกียกตะกายดิ้นรนเพื่อให้ชีวิตรอดไปวันหนึ่ง ๆ

นักจิตวิทยาแห่งมหาวิทยาลัยอีฮวา (Ewha University) ชื่อ ศาสตราจารย์โจนัมกุก ได้วิเคราะห์ว่า “วัฒนธรรมเกาหลีในอดีตเน้นการยอมตาม/ยอมรับ (passive) ยึดถือโชคชะตาชีวิตหรือฟ้าลิขิต (fatalism) เป็นสำคัญ ต่อมาแนวความคิดนี้ค่อย ๆ เปลี่ยนไปเป็นเชิงรุก (aggressive) มากขึ้น นับตั้งแต่รัฐบาลทำหน้าที่เป็นตัวนำในการพัฒนาในต้นทศวรรษ 1960 ทำให้ประชาชนเริ่มตระหนักว่า ความร่วมมือร่วมใจกันและการทำงานหนักสามารถนำไปสู่ความสำเร็จได้ ต่อมาเมื่อผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นเป็นที่ประจักษ์ตามที่คาดหวัง ทำให้ผู้คนต่างคืออกดีใจและแปลกใจในพลังอำนาจของตนและผลสัมฤทธิ์ที่ได้รับ อีกทั้งในช่วงทศวรรษที่ 1970 ผลแห่งการพัฒนาทางเศรษฐกิจสามารถแก้ไขปัญหาค่าความยากจนที่มีมาช้านานตั้งแต่อดีตได้ ยิ่งทำให้คนเกาหลีต่างมีความเชื่อมั่น ภาคภูมิใจ มีความหวังและความฝันมากขึ้น จึงมีการยึดคำขวัญที่ว่าการทำงานหนักจะก่อให้เกิดผลสำเร็จเป็นข้อเตือนใจและเป็นแบบแผนการดำเนินชีวิต...” (ดำรง ฐานดี, 2544 : 228)

อุปนิสัยการทำงานที่เลื่องลือกันว่าจริยธรรมในการทำงาน (work ethics) ของคนเกาหลีจะเน้นการทำงานหนัก เอาจริงเอาจังและอดออมเพื่ออนาคตที่สดใส ซึ่งคนเกาหลีมีนิสัยการทำงานหนักแบบนี้มาตั้งแต่บุพกาลแล้ว จากปรัชญาตัวเองทำให้คนเกาหลีส่วนใหญ่นิยมส่งเสริมการทำงานหนัก หนักเอาเบาสู้ ไม่ว่ากิจการใดที่ยากเย็นแสนเข็ญ หากคนเกาหลีได้ลงมือทำแล้วจะได้รับความสำเร็จเสมอและบ่อยครั้งก็เป็นความสำเร็จที่ทำได้เกินเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ จึงมีการเรียกจริยธรรมในการทำงานแบบนี้ว่า “จิตวิญญาณเราทำได้” (Can-do spirit) ซึ่งนักวิชาการเกาหลีต่างอ้างว่า ปัจจัยด้านจริยธรรมในการทำงานหนักนี้เองที่เป็นผลให้ประเทศเกาหลีได้รับความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจภายในระยะเวลาอันสั้น (ดำรง ฐานดี, 2544 : 228)

ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงครั้งนี้ ก็คือ ประธานาธิบดีปักจุงฮีที่ได้ทำการยึดอำนาจการปกครองและพัฒนาประเทศจนประสบความสำเร็จ เนื่องจากเขามองว่าสังคมเกาหลีมีอายุมากกว่า 5,000 ปี และได้ผ่านการปฏิวัตินับครั้งไม่ถ้วน แต่ทุกครั้งก็มิได้ทำให้สิ่งใดเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ดังนั้นเกาหลีจึงอยู่ในสภาพอ่อนแอและถูกรุกรานจากต่างชาติที่ตั้งอยู่โดยรอบเสมอมา เขาได้กล่าวว่า “...ที่เราเป็นเช่นนี้ก็เพราะจิตวิญญาณของคนในชาติต่ำ นิยมลอกเลียนแบบขนบธรรมเนียมประเพณีของต่างชาติ มีการคอร์รัปชันกันอย่างกว้างขวาง ประชาชนนิยมความฟุ้งเฟ้อ สัรวายและเกียจคร้านในการทำงาน” ดังนั้น การปฏิวัติครั้งนี้จะเป็นโอกาสสุดท้ายที่จะปฏิรูปชาติบ้านเมือง อันได้แก่

ในแง่ของจิตใจ - การปฏิวัติครั้งนี้จะสร้างความเชื่อมั่นความเคารพนับถือตนเอง

ในด้านสังคม - การปฏิวัติครั้งนี้จะทำให้สังคมทันสมัย (modernization)

ในด้านเศรษฐกิจ - เราจะทำให้ประเทศเป็นสังคมอุตสาหกรรม (industrialization)

หมายความว่า “เราจะต้องยกระดับความเชื่อมั่นของคนในชาติให้สูงขึ้นและสร้างชาติของเราขึ้นมาใหม่ด้วยการปฏิรูปสังคมให้บรรลุเป้าหมายที่ถาวร อันจะส่งผลให้ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นในอนาคต” สิ่งที่ผู้นำประเทศได้เน้นย้ำแล้วซ้ำเล่าก็คือความเชื่อมั่นในชาติของตนเอง การจูงใจให้คนทำงานหนักและรวดเร็ว การมองเห็นการณ์ไกล การตัดสินใจเฉียบขาดและทันควัน และการร่วมมือร่วมใจฟันฝ่าอุปสรรคสร้างความเจริญรุ่งเรืองให้แก่ตนเอง วงศ์ตระกูลและประเทศชาติ หากสามารถกระทำได้เช่นนี้แล้วก็จะสามารถขจัดความอดอยากยากไร้ ทุกคนมีกินมีใช้อันเป็นเป้าหมายพื้นฐาน ส่วนเป้าหมายได้แก่การมุ่งมั่นพัฒนาให้ชาติมีความเจริญรุ่งเรืองเฉกเช่นประเทศในแถบยุโรปและอเมริกาที่มีความแข็งแกร่งไม่เป็นรองชาติใดในโลก จะเห็นได้ว่า ประธานาธิบดีปักจุงฮี ได้ใช้ข้อมูลทางประวัติศาสตร์สร้าง “ลัทธิชาตินิยม” ปลุกจิตสำนึกเพื่อระดมพลังของคนในชาติให้ลุกขึ้นมาต่อสู้ด้วยสองมือสองเท้า แทนที่จะมานั่งกราบไหว้บูชาขอให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ดลบันดาลให้ความมั่งมีศรีสุขเกิดขึ้นโดยไม่ได้ทำอะไรเลย สิ่งที่ประธานาธิบดีปักจุงฮี ซึ่งให้คนในชาติเห็นก็คือ การตระหนักในการใช้ชีวิตในโลกปัจจุบันที่เต็มไปด้วยการแข่งขันและการต่อสู้ให้บรรลุเป้าหมายทางวัตถุนิยม สิ่งนี้จึงเป็นหัวใจที่สำคัญที่สุดในการเร่งรัดพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศสาธารณรัฐเกาหลีถึงประสบความสำเร็จได้อย่างเช่นทุกวันนี้ (ดำรง ฐานดี, 2544 : 230)

อีกทั้งคนเกาหลีส่วนใหญ่ต่างนิยมยกย่องในเรื่องการศึกษาตามความเชื่อในลัทธิขงจื้อเป็นทุนเดิมอยู่แล้วและยังเป็นชนชาติที่เชื่อว่าหนทางที่จะก้าวไปสู่ความสำเร็จได้นั้นก็คือ การขวนขวายหาความรู้ใส่ตัวให้ได้มากที่สุด ทศนคติดังนี้จึงทำให้ประเทศสาธารณรัฐเกาหลีได้มีทรัพยากรบุคคล (human resource) ที่มีการศึกษาสูงเป็นจำนวนมาก จึงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีส่วนส่งเสริมให้การพัฒนาประเทศเกาหลีได้ประสบความสำเร็จ

4.3.4 โครงสร้างพื้นฐาน

(1) รถไฟฟ้าใต้ดิน

ระบบรถไฟฟ้าใต้ดินของกรุงโซลใหญ่เป็นอันดับที่ 8 ของโลก แต่ละวันขนส่งผู้โดยสารถึง 4.6 ล้านคน ระบบรถไฟฟ้าใต้ดิน 8 สาย ขยายออกไปเป็นระยะทางรวมทั้งสิ้น 219.1 กิโลเมตร และแบกรับภาระการขนส่งของเมืองในแต่วันราวร้อยละ 28 สายที่ 1 (7.8 ก.ม.) เปิดเดินรถเมื่อ 15 สิงหาคม ค.ศ. 1974 แล่นออกจากตะวันออกไปตะวันตกผ่านย่านการค้าและเชื่อมกับทางรถไฟแห่งชาติไปยังเขตชานเมือง คือ ชูวอน อินซอนและอึยจองบู สายที่ 2 ระยะทาง 60.2 กิโลเมตร แล่นเป็นวงกลมผ่านสถานีต่าง ๆ 49 สถานี ซึ่งเชื่อมย่านการค้าใหม่และย่านที่อยู่อาศัยสองฝั่งแม่น้ำฮัน สายที่ 3 และ 4 ระยะทาง 35.2 กิโลเมตรและ 31.7 กิโลเมตรตามลำดับ เส้นทางเหล่านี้ตัดกันไปมาและเชื่อมจุดสำคัญ ๆ ของเมืองเกือบทั้งหมด สายที่ 5 (52.1 ก.ม.) เปิดเดินรถเมื่อ 15 พฤศจิกายน ค.ศ. 1995 ตัดจากด้านตะวันออกเฉียงเหนือไปยังด้านตะวันตกเฉียงใต้ของกรุงโซล สายที่ 6 จะเชื่อมย่านการค้าอิแทวอน สายที่ 7 แล่นผ่าน Children's Grand Park ซึ่งเป็นสถานที่ที่ใช้ประกอบกิจกรรมไว้หลากหลายประเภท และสายที่ 8 จะแล่นผ่านตลาดคาร์ค ซึ่งเป็นตลาดเก่าแก่ที่รวมไปด้วยผลิตภัณฑ์ทางเกษตรและอาหารทะเลจำนวนมาก

ในเมืองปูซานซึ่งเป็นเมืองใหญ่อันดับสอง รถไฟฟ้าใต้ดินสายที่ 1 ระยะทาง 32.5 กิโลเมตร แล่นผ่านสถานีต่าง ๆ 34 สถานี ในย่านการค้าสำคัญ ๆ และย่านชานเมืองสร้างเสร็จในปี ค.ศ. 1985

ในชั่วโมงปกติรถไฟฟ้าใต้ดินในกรุงโซลจะมีเดินทุก 5 นาที ในปูซานทุก 5.5 นาที ในชั่วโมงเร่งด่วนเวลาจะปรับเร็วกว่านี้

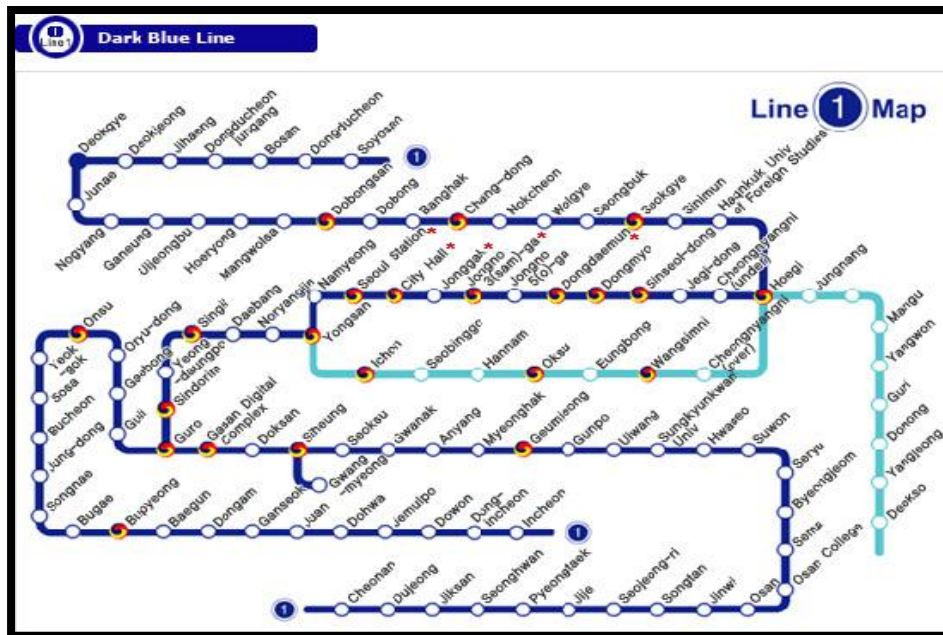
ระบบรถไฟฟ้าของกรุงโซลและเมืองปูซานเป็นเครื่องอำนวยความสะดวกที่ทันสมัยที่สุด สถานีตกแต่งด้วยการออกแบบผสมระหว่างศิลปะพื้นเมืองกับศิลปะร่วมสมัย ในสถานีศูนย์กลางของเมืองจะมีร้านขายของที่ระลึกและร้านขายสินค้าพิเศษให้แก่นักท่องเที่ยว

ภาพที่ 4.3 แผนที่แสดงเส้นทางรถไฟฟ้าใต้ดิน 8 สาย (กรุงโซล)

ที่มา : http://www.i700.photobucket.com/albums/ww10/seoulciety/subway_map.gif

สาย 1 : สายสีน้ำเงินเข้ม (Line : 1 Dark Blue Line)

ภาพที่ 4.4 สาย 1 : สายสีน้ำเงินเข้ม ที่มา :

<http://www.seoulciety.com/index.php?topic=26.0>

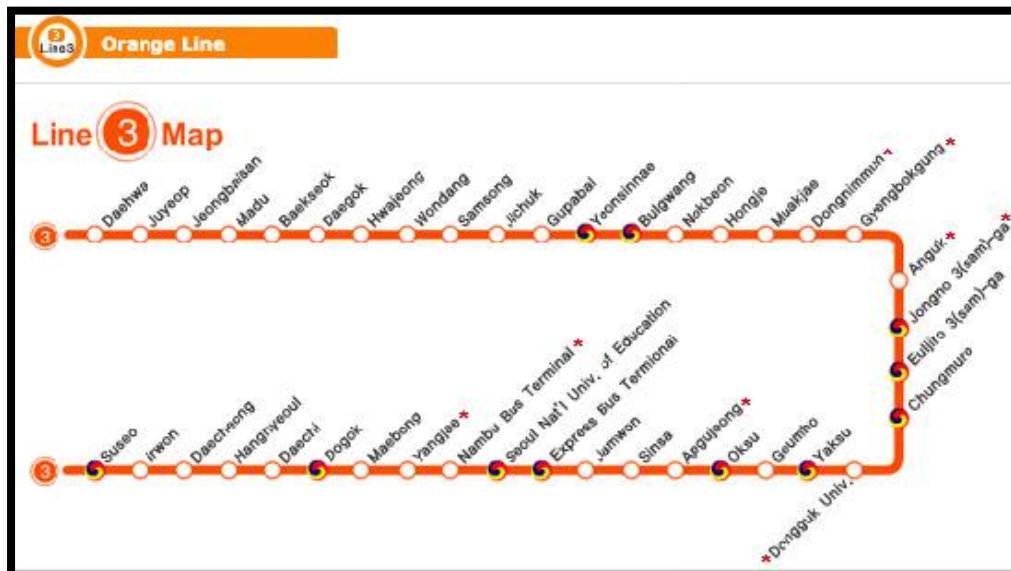
สาย 2 : สายสีเขียว (Line : 2 Green Line)

ภาพที่ 4.5 สาย 2 : สายสีเขียว

ที่มา : <http://www.seoulciety.com/index.php?topic=26.0>

สาย 3 : สายสีส้ม (Line : 3 Orange Line)

ภาพที่ 4.6 สาย 3 : สายสีส้ม

ที่มา : <http://www.seoulciety.com/index.php?topic=26.0>

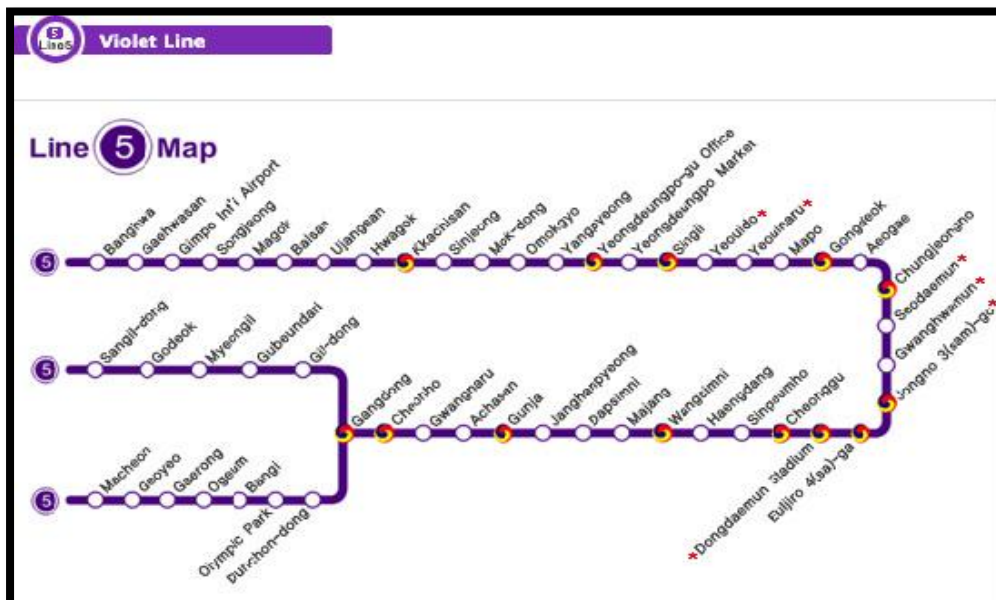
สาย 4 : สายสีน้ำเงิน (Line : 4 Blue Line)

ภาพที่ 4.7 สาย 4 : สายสีน้ำเงิน

ที่มา : <http://www.seoulciety.com/index.php?topic=26.0>

สาย 5 : สายสีม่วง (Line : 5 Violet Line)

ภาพที่ 4.8 สาย 5 : สายสีม่วง

ที่มา : <http://www.seoulciety.com/index.php?topic=26.0>

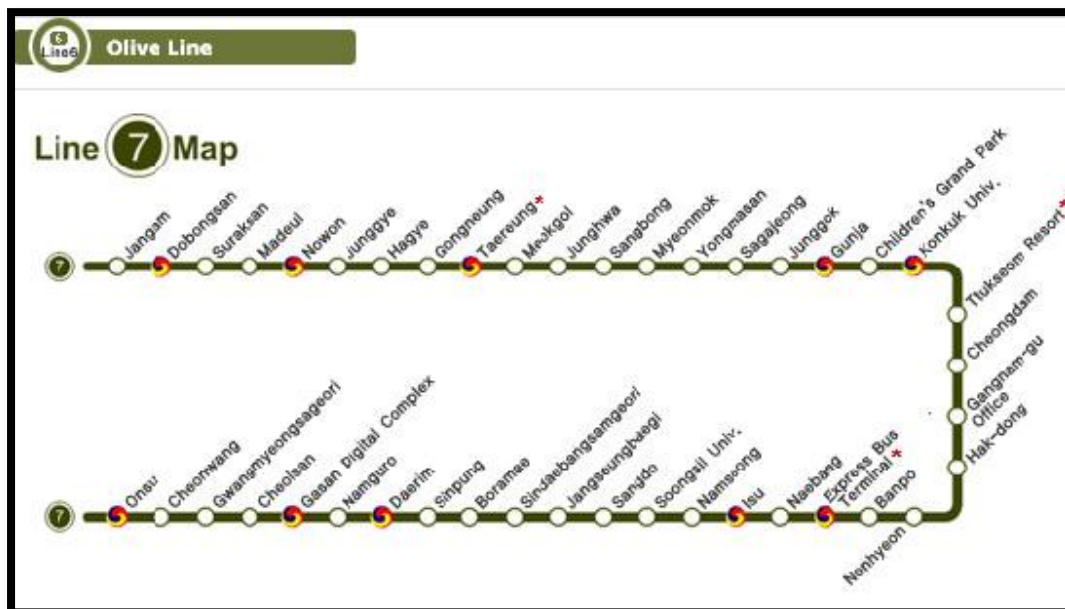
สาย 6 : สายสีเหลืองเข้ม (Line : 6 Dark Yellow Line)

ภาพที่ 4.9 สาย 6 : สายสีเหลืองเข้ม

ที่มา : <http://www.seoulciety.com/index.php?topic=26.0>

สาย 7 : สายสีเขียวมรกต (Line : 7 Olive Line)

ภาพที่ 4.10 สาย 7 : สายสีเขียวมรกต

ที่มา : <http://www.seoulciety.com/index.php?topic=26.0>

สาย 8 : สายสีชมพู (Pink Line)

ภาพที่ 4.11 สาย 8 : สายสีชมพู

ที่มา : <http://www.seoulciety.com/index.php?topic=26.0>

รถไฟใต้ดินที่ปูซาน สายหลักจะมีอยู่เพียง 4 สาย

สาย 1 สีส้ม ไป Busan Station (สถานีรถไฟ) , Jagalchi Station (ตลาดชากัลจี) , Nampo Station (นัมโพดงสตรีท , ปูซานสเตรซัน) , Beomeosa Station (วัดพอมมอซา) , Nopo Station (สถานีรถบัส)

สาย 2 สีเขียว ไป Sasang Station (จุดเชื่อมต่อไปยังสายสีม่วงเพื่อไปสนามบินคิมแฮและสถานีรถบัส) , Gwanggan Station (สะพานควางอัน) , Haeundae Station (หาดแฮอุนแด) , Daeyeon Station (Busan Museum)

สาย 3 สีน้ำตาล ไป Daejeon Station (สถานีที่แข่งทำในน้ำแร่) , Sajik Station (Sajik Baseball Stadium)

สาย 4 สีฟ้า ไป Yongsan University Station (มหาวิทยาลัยยงซาน) , Banyeo Agricultural Market (ตลาดกลางเพื่อการขายส่งผลผลิตทางการเกษตร)

สาย Busan Gimhae ไป Gimhae International Airport Station (สนามบินคิมแฮ) และบริเวณนอกเมือง

ภาพที่ 4.12 แผนที่แสดงรถไฟฟ้าใต้ดิน 4 สาย (ปูซาน)

ที่มา : http://seoulcafe2013.blogspot.com/2013/06/blog-post_2494.html

ตารางที่ 4.1 สถานที่ท่องเที่ยวตามแนวเส้นทางรถไฟฟ้าใต้ดินในกรุงโซล

สาย	สี	สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญๆ
สาย 1 (1 호선)	น้ำเงินเข้ม	สถานีโซล , ตลาดนัมแดมุน , พระราชวังทอกซุ , วัดโจ-กยซา , ตลาดทงแดมุน เป็นต้น
สาย 2 (2 호선)	เขียว	คังนัม , ศูนย์การค้าโคเอ็กซ์ , สวนสนุกล็อตเต้เวิลด์ , คลองชองกยซอน , เมียงดง , มหาวิทยาลัยซองิก , ค่ายเพลง (YG , Woolim) , พระราชวังทอกซุ เป็นต้น

สาย 3 (3 호선)	สีส้ม	พระราชวังคยองบก , พระราชวังชางค็อก , ทำเนียบประธานาธิบดี , อินชาง , อับกุงจอง ค่ายเพลง (JYP , SM , Cube) , หมู่บ้านวัฒนธรรมนัมซานฮันอก , ถนนคาโรซูกิล , ตลาดคาร์ก เป็นต้น
สาย 4 (4 호선)	ฟ้าสด	ตลาดทงแดมุน , ตลาดนัมแดมุน , เมียงดง , ร้านอาหารโคเรียเฮาส์ หมู่บ้านวัฒนธรรมนัมซานฮันอก , พิพิธภัณฑ์แห่งชาติเกาหลี , ย่านแทฮักโน เป็นต้น
สาย 5 (5 호선)	ม่วง	สวนสาธารณะยอฮย็อด , ตลาดทงแดมุน , ลานควังฮามุน เป็นต้น
สาย 6 (6 호선)	เหลืองเข้ม	อีแทวอน
สาย 7 (7 호선)	เขียวมะกอก	สวนสาธารณะเด็ก (Children's Grand Park)
สาย 8 (8 호선)	ชมพู	ตลาดคาร์ก

ที่มา : <http://www.korean4life.com/?p=881>

จากตารางที่ 4.1 พบว่าเส้นทางการเดินทางของรถไฟฟ้าใต้ดินทั้ง 8 สายในกรุงโซลนั้นจะเล่นผ่านเส้นทางที่มีสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นแหล่งเศรษฐกิจสำคัญหลายแห่ง การที่มีรถไฟฟ้าใต้ดินหลายสายที่เชื่อมต่อไปยังเส้นทางต่าง ๆ มีส่วนช่วยอำนวยความสะดวกในการเดินทางของนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก

(2) ทางรถไฟ

ความยาวของทางรถไฟทั้งหมดในเกาหลีประมาณ 6,600 กิโลเมตร ทางรถไฟเหล่านี้มีขายเชื่อมโยงกันอย่างดีและแผ่ขยายอย่างกว้างขวางเพื่อบริการแก่คนทั้งประเทศ ในปี ค.ศ. 1995 คนที่ใช้รถไฟเกาหลีมีประมาณ 790 ล้านคน มีผู้โดยสาร 1,900 ล้าน และผู้สินค้า 14,000 ล้าน ซึ่งเดินอยู่ทั่วประเทศวันละ 2,400 เที่ยว ในจำนวนนี้รวมทั้งรถด่วนพิเศษเซมาอิลที่วิ่งวันละหลายเที่ยวระหว่างกรุงโซลกับเมืองท่าปูซานเป็นระยะทางซึ่งต้องใช้เวลาวีง 4 ชั่วโมง

เพื่อให้เกิดความปลอดภัยและประสิทธิภาพ การรถไฟแห่งชาติเกาหลีใช้ระบบการควบคุมจราจรจากศูนย์ ซึ่งจัดระเบียบการเดินทาง 6 สายรอบกรุงโซลและควบคุมสถานี 144 สถานี ซึ่งอยู่ใน

เส้นทางของบุนแทแบกและซุนกัง เป็นระยะทาง 838 กิโลเมตร เส้นทางของบุน (โซล - ปูซาน) ได้รับการติดตั้งระบบการสื่อสารไมโครเวฟในปีค.ศ. 1977

ในวันที่ 30 มิถุนายน ค.ศ. 1992 ได้มีพิธีวางศิลาฤกษ์การก่อสร้างรถไฟความเร็วสูงสายโซล - ปูซาน ซึ่งจะแล่นจากโซลไปปูซานด้วยเวลา 1 ชั่วโมง 40 นาที รถไฟสายนี้จะช่วยลดความแออัดของการจราจรและยังช่วยประหยัดพลังงาน จึงมีส่วนช่วยทำให้เกาหลีเป็นสถานที่ที่น่าอยู่และน่าทำงานขึ้นในศตวรรษที่ 21

ภาพที่ 4.13 รถด่วนพิเศษแซมมาอีล

ที่มา : <http://f.ptcdn.info/229/021/000/1405345348-P6220728JP-o.jpg>

(3) ทางด่วน

ทางด่วนเชื่อมโซลกับนครและเมืองต่างจังหวัดช่วยให้สามารถเดินทางไปกลับระหว่างเมืองหลวงกับเมืองแต่ละเมืองที่อยู่ลึกเข้าไปได้ภายในหนึ่งวัน

ทางด่วนโซล - อินซอน (29.5 กิโลเมตร) สร้างเสร็จในปีค.ศ. 1968 เป็นทางหลวงทันสมัยสายแรกในเกาหลีใต้ ทางด่วนสายโซล - ปูซาน ระยะทาง 428 กิโลเมตร ซึ่งสร้างเสร็จในปีค.ศ. 1970 แสดงให้เห็นการก้าวไปข้างหน้าอย่างสำคัญของชาติที่พยายามทำให้ข่ายการขนส่งทันสมัยและแผ่ขยายออกไป ทางด่วนพาดผ่านศูนย์กลางของเมืองและศูนย์กลางอุตสาหกรรม เช่น ชูวอน ซอนัน แดจอน กุมิ แดกูและคยองจู ในปีค.ศ. 1981 ทางหลวงปูซาน - มาซันซึ่งเป็นชนิด 2 ช่องทางขยายเป็น 4 ช่องทางเพื่อขยายช่องทางการจราจรให้สัญจรสะดวกมากขึ้นและตั้งชื่อว่าทางด่วนโอลิมปิก'88 เมื่อถึงปี ค.ศ. 1995 ทางหลวงของประเทศมีความยาวทั้งสิ้น 1,825 กิโลเมตร

(4) การขนส่งทางอากาศระหว่างประเทศ

ประเทศเกาหลีใต้อยู่ใกล้เมืองสำคัญๆของเอเชียและสามารถติดต่อทางการบินกับส่วนต่างๆทั่วโลกได้ง่าย

รัฐบาลเกาหลีใต้ลงทุนก้อนใหญ่ในการปรับปรุงการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ของท่าอากาศยานเพื่อรับความเจริญด้านการจราจรทางอากาศระหว่างประเทศของเกาหลีซึ่งมีอัตราการเจริญเติบโตที่เพิ่มอย่างรวดเร็ว ท่าอากาศยานคิมโปในกรุงโซลเป็นสถานีบริการทางอากาศระหว่างประเทศที่สร้างขึ้นในปีค.ศ. 1980 สถานีแห่งนี้สามารถรับผู้โดยสารได้ประมาณ 4.8 ล้านคน ในการเตรียมการเพื่อกีฬาโอลิมปิกได้มีการสร้างทางวิ่งใหม่ยาว 4,000 เมตร เพื่อรับเที่ยวบินที่เพิ่มขึ้น

ท่าอากาศยานระหว่างประเทศแห่งอื่น ๆ ได้แก่ ท่าอากาศยานคิมเฮใกล้เมืองปูซานและเชจูบนเกาะเชจูโด ท่าอากาศยานทั้งสองนี้เทียบพร้อมด้วยเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และระบบควบคุมการจราจรทางอากาศที่สมัยที่สุดพร้อมทั้งระบบสนับสนุนอื่น ๆ การปรับปรุงท่าอากาศยานเป็นความพยายามส่วนหนึ่งของรัฐบาลที่จะพัฒนาเกาะให้เป็นจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ

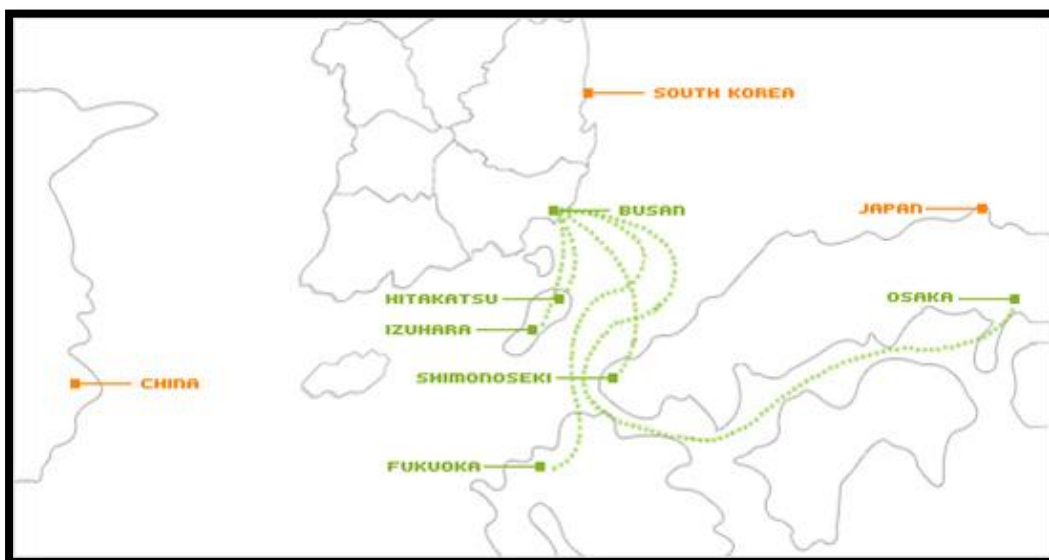
แต่เมื่อท่าอากาศยานนานาชาติอินซอนได้เปิดดำเนินการเมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ. 2544 ที่เกาะยองจง เมืองอินซอน ได้เปลี่ยนบทบาทสำคัญของท่าอากาศยานคิมโปไปอย่างมาก ซึ่งปัจจุบันอินซอนรับผิดชอบเกี่ยวกับสายการบินระหว่างประเทศเกือบทั้งหมดและการบินภายในประเทศบางส่วน ในขณะที่คิมโปรับผิดชอบสายการบินภายในประเทศเท่านั้น ยกเว้นเที่ยวบินที่เดินทางไปท่าอากาศยานนานาชาติโตเกียว (ฮานะดะ) ในโตเกียว ท่าอากาศยานนานาชาติคันไซ ท่าอากาศยานนานาชาติหงเจียวในเซี่ยงไฮ้และท่าอากาศยานนานาชาติปักกิ่งในปักกิ่ง ซึ่งสิ่งนี้นำไปสู่การลดความสำคัญของเที่ยวบินจากท่าอากาศยานนานาชาติคิมโป ในขณะที่เดียวกันท่าอากาศยานนานาชาติอินซอนกับท่าอากาศยานนานาชาติฮ่องกงได้กลายเป็นศูนย์กลางทางการขนส่งในเอเชียตะวันออก

(5) การบินภายในประเทศ

สายการบินภายในประเทศทั้งสายการบินเกาหลีและสายการบินเอเชียนำบริการการบินระหว่างเมืองต่าง ๆ 14 เมือง ได้แก่ โซล ปูซาน เชจู แดกู ชกโซ ควางจู ซาซอน ยอซู อุลซาน ม็อกโป คุณซันคังนิง แดจอนและโพฮัง ซึ่งเมืองต่าง ๆ เหล่านี้ถือเป็นเมืองที่มีบทบาทสำคัญต่อด้านเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมากจึงต้องมีการสร้างสนามบินเพื่อการคมนาคมที่สะดวกมากขึ้น

(6) เรือข้ามฟาก

ปูซานจะมีบทบาทเป็นท่าเรือนานาชาติที่ใหญ่ที่สุด ด้วยลักษณะภูมิประเทศของเมืองที่อยู่ติดทะเลและยังเป็นเมืองท่าหลักที่ใช้ขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ ทำให้มีการสร้างท่าเรือขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวโดยเส้นทางส่วนใหญ่จะเป็นเกาหลี – ญี่ปุ่น นอกจากนี้ยังมีท่าเรือของเมืองอื่นอีกด้วยเช่น อินซอน เซจูและโพฮัง

ภาพที่ 4.14 เส้นทางเรือข้ามฟาก

ที่มา : <http://th.autoction.com/news/travel-information/plan-your-trip/getting-to-korea/397-ferries>

(7) รถแท็กซี่

รถแท็กซี่ค่อนข้างจะสะดวกสบาย สะอาด ปลอดภัยและสามารถให้บริการได้แม้ยามค่ำคืนหรือยามที่ผู้โดยสารไม่ทราบเส้นทางว่าจะไปถึงจุดหมายปลายทางได้อย่างไร คนขับรถแท็กซี่บางส่วนสามารถพูดภาษาอังกฤษได้ สำหรับค่าโดยสารจะขึ้นอยู่กับเวลาและระยะทางที่ใช้ไป โดยจะแสดงไวบนมิเตอร์ และการใช้บริการรถแท็กซี่สามารถโบกมือเรียกได้ตามถนนหรือจะขึ้นรถที่ป้ายจอดรถแท็กซี่ซึ่งจะมีอยู่ทั่วไปตามเขตเมืองก็ได้และยังสามารถเรียกทางโทรศัพท์ได้อีกด้วยแต่ราคาจะค่อนข้างแพงกว่า

รถแท็กซี่เกาหลีได้มีอยู่ 2 ประเภทหลัก ๆ คือ

Regular Taxi รถแท็กซี่ประเภทนี้ตัวรถจะสีขาวหรือสีบรอนด์เงิน ค่ามิเตอร์เริ่มต้นที่ 2,400 วอน หลังจาก 2 กิโลเมตรแรก ค่ามิเตอร์จะเพิ่ม 100 วอน ทุก ๆ 144 เมตร และถ้าความเร็วเฉลี่ยในการขับรถต่ำกว่า 15 กิโลเมตร/ชั่วโมง ค่ามิเตอร์จะเพิ่มขึ้นอีก 100 วอน ทุก ๆ 35 วินาที ถ้าเดินทางระหว่าง 00.00 น. – 04.00 น. แท็กซี่จะแพงขึ้น 20 % จากราคาปกติ

Mobeom Taxi หรือ Deluxe Taxi รถแท็กซี่ประเภทนี้ตัวรถจะสีดำ ราคาจะแพงกว่าแบบ Regular Taxi และรถมีขนาดใหญ่กว่า โดยส่วนมากนักธุรกิจจะนิยมขึ้นรถประเภทนี้เพราะคนขับจะใส่เครื่องแบบที่สุภาพและมีสิ่งอำนวยความสะดวกมากกว่า สามารถออกใบเสร็จรับเงินให้ผู้โดยสารทุกครั้งจ่ายค่าโดยสาร ค่ามิเตอร์เริ่มต้นที่ 4,500 วอน หลังจาก 3 กิโลเมตรแรก ค่ามิเตอร์จะเพิ่ม 200 วอน ทุก ๆ 164 เมตร และถ้าความเร็วเฉลี่ยในการขับรถต่ำกว่า 15 กิโลเมตร/ชั่วโมง ค่ามิเตอร์จะเพิ่มขึ้นอีก 200 วอน ทุก ๆ 39 วินาที ราคามิเตอร์จะเท่ากันตลอด 24 ชั่วโมง

(a)

(b)

ภาพที่ 4.15 รถแท็กซี่ของประเทศเกาหลีใต้ (a) Regular Taxi และ (b) Mobeom Taxi

ที่มา : <http://www.educatepark.com/korea>

ตารางที่ 4.2 แสดงการคมนาคมของประเทศเกาหลี

	ประเภท	รายละเอียด
ทางอากาศ	สนามบินนานาชาติ	อินชอน , คิมเฮ , ซองจู , แทกู , ยังยั้ง และเชจู
	สนามบินในประเทศ	คิมโป , วอนจู , กุนซัน , ควางจู , ม็อกโป , ยอซู , โพฮัง ฯลฯ
เรือข้ามฟาก	เรือข้ามฟาก	ปูซาน (ท่าเรือนานาชาติที่ใหญ่ที่สุด) , อินชอน , เชจู , โพฮัง ฯลฯ
รถไฟ	รถไฟ KTX	รถไฟด่วนของเกาหลี (รถไฟความเร็วสูง) หยุดเฉพาะสถานี KTX หลัก ๆ เท่านั้น
	รถไฟแซมอาฮิล	รถไฟชั้นหนึ่ง
	รถไฟมูกุงฮวา	รถไฟชั้นสองที่ค่าโดยสารสมราคา
รถไฟใต้ดิน	รถไฟใต้ดินในเมือง	มีในกรุงโซล , อินชอน , จังหวัดคยองกี , ปูซาน , แทกู และควางจู

รถโดยสาร	ระยะไกล	รถโดยสารด่วนเดอลักซ์ราคาแพงสุดสำหรับที่นั่งที่กว้างและมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ
	รถโดยสารระหว่างเมือง	เชื่อมต่อระหว่างเมืองต่าง ๆ เกือบทุกเมือง
	รถโดยสารในเมือง	รถโดยสารมีในเมืองใหญ่ ๆ ทุกเมืองหรือตามเมืองต่าง ๆ
	รถชัตเตอร์บัสของหมู่บ้าน	ราคาถูกแต่พาไปได้ไกล ๆ โดยปกติจะวิ่งรอบ ๆ หมู่บ้านละแวกบ้านใกล้เรือนเคียง มีบริการในกรุงโซล
แท็กซี่	รถแท็กซี่ทั่วไป	สะดวกสบายและสมราคา
	รถแท็กซี่เดอลักซ์	ที่นั่งผู้โดยสารที่กว้างกว่าและมาตรฐานการบริการสูง แต่ราคาแพงกว่า ปกติรถแท็กซี่ประเภทนี้จะมีสีดำคาดแถบเหลืองเข้ม

ที่มา : http://www.prkorea.com/thailand/thai_guide8.htm

จากตารางที่ 4.2 พบว่าการคมนาคมของประเทศเกาหลีจะมีอยู่หลายประเภท ซึ่งถือเป็นประเทศหนึ่งในโลกที่มีโครงสร้างพื้นฐานระบบขนส่งมวลชนในขั้นสูงและมีการขยายระบบอยู่ตลอดเวลา ทำให้การเดินทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ เป็นไปอย่างสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น โครงสร้างพื้นฐานระบบขนส่งมวลชนที่มีรองรับอย่างเพียงพอเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจเลือกเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศเกาหลีได้เพิ่มมากขึ้น

4.3.5 สถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

ปูซานให้คำจำกัดความถึงรูปแบบการพัฒนาเป็นแบบ “Silent Revolution” เป็นการพัฒนาอย่างค่อยเป็นค่อยไป แต่ผลลัพธ์ที่ได้คือ การเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องและมั่นคง จากการเป็นที่ตั้งของท่าเรือขนาดใหญ่ที่สุดของประเทศและใหญ่เป็นอันดับ 5 ของโลก รวมถึงเป็นมหานครที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับ 2 ของประเทศรองจากกรุงโซล ซึ่งที่ผ่านมาเมืองท่าแห่งนี้มีชื่อเสียงในฐานะประตูเศรษฐกิจสู่เกาหลีใต้ที่ทำหน้าที่เชื่อมโยงเส้นทางการค้าในระดับโลก แต่เมื่อไม่กี่ปีที่ผ่านมาปูซานได้เริ่มที่จะหันมามองการพัฒนาในด้านอื่น ๆ ควบคู่ไปอีกด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

ในอดีตปูซานยังไม่เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวต่างชาติมากนัก เพราะเมืองนี้เริ่มต้นประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวสำหรับชาวต่างชาติเมื่อไม่นานมานี้ แต่ที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในปัจจุบัน เนื่องจากโดยพื้นฐานปูซานเป็นเมืองท่องเที่ยวตากอากาศยอดนิยมของชาว

เกาหลีอยู่แล้วเพราะที่แห่งนี้มีชายหาดแสนดีที่มีความสวยงามและมีชื่อเสียง มีสถานที่ท่องเที่ยวทางด้านประวัติศาสตร์และที่สร้างขึ้นใหม่ มีเทศกาลต่าง ๆ จัดตลอดทั้งปีรวมถึงมีธรรมชาติที่สวยงามตามฤดูกาล ทำให้ปูซานเป็นอีกหนึ่งเมืองที่มีชีวิตชีวาตลอดทั้งปีจนได้รับการขนานนามว่า “โคนามิกปูซาน”

ปูซานเป็นเมืองชายฝั่งที่ตั้งอยู่ทางตะวันออกเฉียงใต้อยู่ติดกับช่องแคบเกาหลีที่มีพรมแดนทางทะเลติดกับประเทศญี่ปุ่น ความพิเศษของที่นี่คือ เป็นเส้นทางอพยพสำคัญของสัตว์ทะเลทุกช่วงฤดูกาล จึงมีอาหารทะเลได้รับประทานทั้งปี คนพื้นเมืองส่วนใหญ่จึงประกอบอาชีพประมงในการดำรงชีพ

จุดขายในด้านการท่องเที่ยวของเมืองนี้ ได้แก่ ตลาดปลาซากัลชิ ซึ่งเป็นตลาดปลาที่ใหญ่ที่สุดในประเทศ แม้ปัจจุบันความเป็นเมืองจะเข้ามาสู่ปูซาน แต่ชาวปูซานยังคงดำเนินชีวิตตามแบบฉบับของตัวเองเหมือนเดิมทำให้ตลาดแห่งนี้มีเอกลักษณ์แตกต่างจากสถานที่อื่นที่สามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยวที่อยากเข้ามาสัมผัสวิถีชีวิตดั้งเดิมของชาวประมงได้เป็นจำนวนมาก ตลาดซากัลชิจะมีทั้งร้านจำหน่ายปลาสดและปลาแห้ง รวมทั้งผลิตภัณฑ์จากท้องทะเลอื่น ๆ อีกเป็นจำนวนมาก ที่นี่มีปลาทะเลเกือบทุกชนิด หอยประเภทต่าง ๆ สัตว์น้ำและพืชน้ำอีกนานาชนิด นับเป็นตลาดปลาที่ใหญ่ที่สุดในเกาหลีใต้อำนวยประโยชน์และเป็นแหล่งจัดส่งผลิตภัณฑ์จากทะเลเป็นจำนวนหลายตันในแต่ละวันออกสู่ตลาดทั้งในเกาหลีใต้และต่างประเทศ

ภาพที่ 4.16 บรรยากาศการขายของในตลาดซากัลชิ

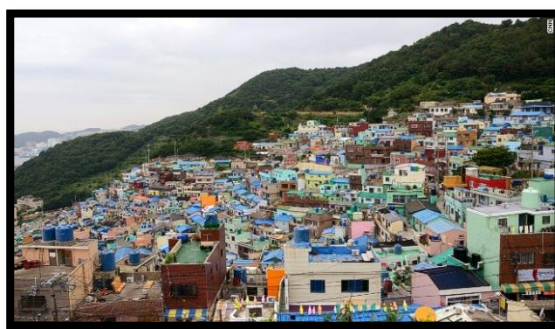
ที่มา : <http://www.beta.online-station.net/news/game/14063>

ชายหาดแฮอนแด เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความสวยงาม หาดแห่งนี้จะมีความยาวถึง 2 กิโลเมตร ชายหาดนี้ได้รับชื่อว่าแฮอนแด เนื่องจากว่ามีชายคนหนึ่งนามชยซิลลา ชื่อ นายชอยช็วอน (Choi Si Won) ซึ่งเป็นนักกวีที่มีนามปากกาว่าแฮอนบังเอิญผ่านมาตรงหาดนี้แล้วเกิดประทับใจในความงาม เลยเขียนชื่อว่าแฮอนแดไว้บนกำแพงหินที่หาดนี้ ชื่อนี้ก็เลยได้มาตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ชายหาดที่ทอดยาวแห่งนี้มีทรายที่ขาวประกอบด้วยน้ำทะเลที่ใสทำให้ได้รับความนิยมนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก ชายหาดแห่งนี้โด่งดังมากจนเคยมีภาพยนตร์มาถ่ายทำ ณ ที่แห่งนี้ นอกจากนี้ยังใช้ในการจัดงานสำคัญและจัดเทศกาลตามแต่ละฤดูอีกด้วย ชายหาดแฮอนแดจึงเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นจำนวนมากและเป็นสถานที่ท่องเที่ยวแห่งหนึ่งที่ผลักดันเศรษฐกิจของประเทศได้เป็นอย่างดี

อีกสถานที่หนึ่งที่มีความน่าสนใจ คือ หมู่บ้านวัฒนธรรมคัมซอน (Gamcheon Culture Village) หมู่บ้านวัฒนธรรมคัมซอนหรือที่นิยมเรียกกันว่า หมู่บ้านคัมซอน หมู่บ้านการท่องเที่ยวที่ได้รับการขนานนามให้เป็น “ซานโตรินีแห่งเกาหลี” (Korea’s Santorini) แต่เดิมหมู่บ้านนี้เป็นเขตสลัมของผู้อพยพหนีสงครามและนักบวชจำนวนมาก ทำให้รู้จักกันในนาม “แทกกีโด” (Taegukdo Village) หรือ “เขตศาสนา” ต่อมาถูกทิ้งให้รกร้างเพราะอยู่ห่างไกลไม่ได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาล จนกระทั่งในปีค.ศ. 2009 ได้มีการบูรณะหมู่บ้านนี้ขึ้นมาใหม่ โดยทาสีและซ่อมแซมหมู่บ้านแห่งนี้จนมีความสวยงามเป็นที่สะดุดตาแก่ผู้พบเห็น จากเขตสลัมที่ทรุดโทรมกลายเป็นหมู่บ้านที่มีสีสันสวยงามกลายเป็นจุดขายทางการท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาเที่ยวชมเป็นจำนวนมาก จึงทำให้หมู่บ้านวัฒนธรรมคัมซอนเป็นอีกหนึ่งจุดหมายปลายทางท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในเมืองปูซาน

(a)

(b)

ภาพที่ 4.17 การเปลี่ยนแปลงของหมู่บ้านวัฒนธรรมคัมซอนจากอดีต – ปัจจุบัน (a) อดีต และ (b) ปัจจุบัน
ที่มา : <http://www.bloggang.com/viewblog.php?id=rodtao&date=12-08-2013&group=56&gblog=394>

4.4 แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

4.4.1 ตลาดชากัลลชี

1) ที่ตั้ง

ตลาดชากัลลชีตั้งอยู่เลขที่ 37-1 ถนนนัมโพดง 4 เขตจุง มหานครปูซาน

(a)

(b)

ภาพที่ 4.18 แสดงบรรยากาศของตลาดชากัลลชี (a) ด้านหน้าของตลาด และ (b) ด้านในตลาด

ที่มา : http://english.visitkorea.or.kr/enu/SI/SI_EN_3_1_1_1.jsp?cid=264168

2) ประวัติความเป็นมา

ตลาดชากัลลชีเป็นตลาดปลาที่ใหญ่ที่สุดในประเทศ ก่อตั้งโดยผู้อพยพลี้ภัยในสงครามคาบสมุทรเกาหลี ตลาดแห่งนี้แบ่งออกเป็นสองส่วนคือ ในร่มและกลางแจ้ง ซึ่งจะมีร้านอาหารทะเลให้เลือกมากมาย "ชากัลลชี" มาจากคำ 2 คำที่ผสมกันคือ "ชากัล" ซึ่งมีความหมายว่า ก้อนหินเล็ก ๆ และ "ชี" หมายถึง คำเรียกชาวเกาหลีที่เชื่อว่ามีเชื้อสายที่บริสุทธิ์ในหมู่บ้านชายฝั่งทะเล ดังนั้นชากัลลชี จึงเป็นการตั้งชื่อตามอาณาบริเวณที่ตั้งเนื่องจากสมัยก่อนที่ตลาดชากัลลชีแห่งนี้จะมีก้อนหินเล็ก ๆ จำนวนมากทั่วบริเวณชายฝั่ง รวมถึงมีหมู่บ้านเก่าแก่ตั้งอยู่ในบริเวณนี้ด้วย

ตลาดแห่งนี้ตั้งอยู่ติดกับท่าเรือปูซาน ภายในตลาดจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ อาหารทะเลสดและอาหารทะเลตากแห้ง โดยอาหารทะเลสดจะอยู่ทางฝั่งตะวันตกของตลาดและอาหารทะเลตากแห้งจะอยู่ทางฝั่งตะวันออกของตลาด

ในตลาดจะมีเสียงตะโกนของ ซากัลชิ อาจุมมา (Jagalchi Ajuma) หรือที่แปลเป็นไทยว่า "ป้าคนขายที่ตลาดซากัลชิ" ซึ่งคำว่า "อาจุมมา" ในภาษาเกาหลีจะใช้เรียกผู้หญิงที่มีอายุและแต่งงานแล้ว คังเซียงแซ่ตลอดทาง ที่ตลาดแห่งนี้มีอาจุมมาทำงานอยู่เป็นจำนวนมาก ถึงแม้ว่าบุคลิกภายนอกจะดูเข้าถึงยาก แต่เมื่อได้ลองเข้าไปคุยและสัมผัสตัวคนที่แท้จริงจะรู้ว่าพวกเธอเป็นคนที่ใจดีและอ่อนโยนมาก บุคลิกภายนอกที่แสดงให้เห็นเช่นนั้น เนื่องจากคนเกาหลีต่างต้องเผชิญชะตากรรมที่ยากลำบากในช่วงสงครามทำให้คู่แข่งกร้าวแต่ถ้าได้ทำความรู้จักกันมากขึ้นจะรู้ว่าคนเกาหลีใจดีมีเมตตาเช่นกัน ที่บุคลิกภายนอกของพวกเธอเป็นแบบนั้นก็เพราะว่าพวกเธอต้องทำงานหนักมากตั้งแต่เอาปลาและของทะเลอื่น ๆ ขึ้นจากเรือ ทำความสะอาด รวมถึงแช่แข็งและจัดของลงกล่องเพื่อเตรียมส่งออกไปจำหน่ายทั่วประเทศและยังต้องเตรียมของขายหน้าร้านที่ตลาด สิ่งที่น่านับถือยิ่งไปกว่านั้นก็คือ พวกเธอทุกคนถือคติที่ว่า "ความรับผิดชอบและซื่อสัตย์ต่อลูกค้าต้องมาก่อนสิ่งอื่นใด" ดังนั้นเมื่อลูกค้ามาซื้อของที่นี่แน่ใจได้ว่าจะได้สิ่งที่ดีที่สุดกลับไป

ตลาดซากัลชิแห่งนี้นับเป็นสถานที่ที่ชาวต่างชาติให้ความสนใจเป็นอันดับหนึ่งเวลาที่ได้มาเที่ยวปูซานเพราะนักท่องเที่ยวจะได้เห็นผลิตผลทางทะเลสารพัดชีวิต ในตอนเช้าบรรยากาศในตลาดจะคึกคักมากเป็นพิเศษและมีชีวิตชีวาเพราะจะมีการซื้อขายและต่อรองราคาอาหารทะเลกัน

สมัยก่อนภายในบริเวณนี้จะเต็มไปด้วยก้อนหินเล็ก ๆ มากมาย จนเป็นที่มาของชื่อตลาด แต่ปัจจุบันตลาดได้ถูกสร้างขึ้นใหม่ด้วยคอนกรีตมีเนื้อที่ขนาดใหญ่และล้อมรอบด้วยอาคารมากมาย แต่ก็ไม่ได้ทำให้วิถีชีวิตของคนในตลาดแห่งนี้เปลี่ยนแปลงไป ชาวปูซานที่นี่ยังคงดำเนินชีวิตตามแบบฉบับของตัวเองเหมือนเดิม วิถีชีวิตแบบดั้งเดิมที่มีเอกลักษณ์ของคนปูซานอาจกล่าวได้ว่าส่วนหนึ่งอยู่ที่ตลาดซากัลชิ

3) การเข้าถึง

ปัจจุบันภายในตัวเมืองปูซานได้มีถนนตัดผ่านบริเวณชุมชนมากยิ่งขึ้น โดยตัดมาเชื่อมต่อกันที่บริเวณหน้าตลาดซากัลชิ ทำให้การเดินทางที่จะเข้าถึงตลาดซากัลชิสามารถเดินทางได้หลายวิธี ดังนี้

1. การเดินทางจากโซล – ปูซาน สามารถนั่งรถไฟฟ้าใต้ดินสาย 1 หรือ 4 ไปยังสถานีโซลเพื่อโดยสาร KTX ไปสถานีปูซาน ใช้ระยะเวลาเดินทาง ประมาณ 2 ชั่วโมง 30 นาที

2. การเดินทางจากรถไฟฟ้าใต้ดินสถานีปูซาน – ตลาดซากัลชิ สามารถนั่งรถไฟฟ้าใต้ดินปูซานสาย 1 (สีส้ม) จาก สถานีปูซานไปลงที่สถานีจกัลชิ เดินออกที่ทางออกที่ 10 แล้วเลี้ยวขวาเข้าสู่ถนนจกัลชิ 3 จากนั้นเดินเท้าประมาณ 5 นาทีแล้วเลี้ยวซ้ายเข้าสู่ตลาด

ผู้ที่เดินทางมายังตลาดแห่งนี้สามารถมาได้ตั้งแต่เวลา 08.00 น. – 22.00 น. โดยไม่มีการคิดค่าธรรมเนียมเข้าชม ซึ่งค่ารถโดยสารประจำทางและรถไฟฟ้าใต้ดินในเมืองปูซานจะอยู่ระหว่าง 1,000 – 1,500 วอน (1,000 วอน ประมาณ 30 บาท) สามารถใช้บัตรทีมนี้นี้ (T-Money) ได้

4) กิจกรรม

เมืองปูซานอุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรทางทะเลเป็นแหล่งจัดส่งผลิตภัณฑ์จากทะเลจำนวนมหาศาลในแต่ละวัน อีกทั้งยังมีทัศนียภาพทางทะเลที่สวยงามตลอดชายฝั่ง เทศกาลปูซานซากัลจะจัดในเดือนตุลาคมของทุกปีที่ถนนกวางบองโน เขตนัมโพดง ตลาดซากัลจะมีการจัดกิจกรรมทางศิลปะและวัฒนธรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นโดยมีเป้าหมายอยู่ที่การแนะนำประเพณีของชาวประมงและผลิตภัณฑ์จากทะเลแก่ผู้คนจากหลากหลายสถานที่ นักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบในอาหารทะเลจะได้ทั้งความสนุกสนาน ตื่นตาตื่นใจไปกับกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การให้ทุกคนเข้าร่วมการจับปลาด้วยมือเปล่า, การแข่งขันทำครีวด้วยเนื้อปลา, การแข่งขันเรียกชื่อปลาเพื่อทดสอบความรู้ด้าน "โส" หรือ ปลาสด ยกเว้นการแข่งขันทำอาหารเกาหลีที่จัดไว้สำหรับชาวต่างชาติเท่านั้น นอกจากนี้จะได้รับความสนุกสนานแล้วยังอิ่มท้องไปกับอาหารทะเลที่สดใหม่และนักท่องเที่ยวยังจะได้ชมการสาธิตการลอกหนังปลาไหลและการแล่นเรือปลาของเหล่าบรรดาแม่ค้าเพื่อเป็นความรู้อีกด้วย โดยจุดขายของงานรื่นเริงในตอนเย็น คือ พิธีบูชาเทพของชาวประมง ที่เรียกว่า ยองวัง กูด (Yong-wanggut) ซึ่งเป็นการสวดอ้อนวอนของชาวประมงต่อราชามังกรแห่งท้องทะเล ขอให้คุ้มครองพวกเขาให้ปลอดภัยในการเดินเรือและจับปลาได้มาก ๆ ผู้สวดจะเอ่ยคำว่า โกซา (Gosa) เพื่อความเป็นสิริมงคลและปัดเป่าภัยชั่วร้ายและการแสดงของวงดนตรีเครื่องเคาะจังหวะ (ปุงมุล โลริ) (pungmullori) ซึ่งนักท่องเที่ยวจะได้อิสระในการร่วมแสดงช่วงเวลาแห่งความตื่นเต้นด้วยกัน ปุงมุล หมายถึงเครื่องเคาะจังหวะที่ปกติจะเล่นโดยชาวประมงในโอกาสเทศกาล

ภาพที่ 4.19 แสดงการจับปลาด้วยมือเปล่า

ที่มา : http://english.visitkorea.or.kr/enu/SI/SI_EN_3_6.jsp?cid=260964

ภาพที่ 4.20 แสดงการแข่งขันทำครัวด้วยเนื้อปลา

ที่มา : http://english.visitkorea.or.kr/enu/SI/SI_EN_3_6.jsp?cid=260964

ภาพที่ 4.21 แสดงการประกอบพิธีบูชาเทพของชาวประมง (ยอง-วัง กุต)

ที่มา : http://english.visitkorea.or.kr/enu/SI/SI_EN_3_2_1.jsp?cid=697390

5) คุณค่าทางประเพณี วัฒนธรรม

พื้นที่บริเวณตลาดซากัลซิกจะติดกับชายทะเลและบริเวณ โคยรอบจะเป็นบริเวณที่อยู่อาศัยของชาวบ้านที่ประกอบอาชีพประมงเป็นส่วนใหญ่ นักท่องเที่ยวจึงสามารถศึกษาวิถีชีวิตพื้นเมืองของชาวปูซานดั้งเดิมได้ ในช่วงเช้าบรรยากาศค่อนข้างคึกคักมีชีวิตชีวาเพราะจะมีการซื้อขายและต่อราคาปลาสดกัน และเนื่องจากในช่วงเทศกาลปูซานซากัลซิกจะมีการประกอบพิธีกรรมบูชาเทพของชาวประมงเพื่อขอพรให้ปลอดภัยในการเดินเรือซึ่งถือเป็นพิธีกรรมที่คนปูซานให้ความสำคัญ ความนับถือและสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน จึงเป็นจุดขายที่ทำให้นักท่องเที่ยวนิยมเดินทางมาเยี่ยมชมวัฒนธรรมพื้นบ้าน วิถีชีวิตดั้งเดิมของชาวประมงแห่งนี้หรือมาเที่ยวเทศกาลปลาซากัลซิกในเดือนตุลาคมทุก ๆ ปี เพราะจะมีกิจกรรมที่เกี่ยวกับผลผลิตทางทะเลไว้มากมายให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกัน

4.4.2 ชายหาดแฮอนแด

1) ที่ตั้ง

ชายหาดแฮอนแดตั้งอยู่เลขที่ 264 ถนนแฮอนแดแฮพยอน เขตแฮอนแด มหานครปูซาน

ภาพที่ 4.22 แสดงบรรยากาศรอบชายฝั่งแฮอนแด

ที่มา : http://vod.busan.go.kr/photo/W_0021_01.jpg

2) ประวัติความเป็นมา

ในสมัยซิลลามีนักกวีคนหนึ่งชื่อ ฮอยชีวอน (Choi Si Won) เป็นนักกวีที่มีนามปากกาว่า “แฮอุน” ซึ่งได้ละทิ้งซึ่งตำแหน่งทางราชการแล้วออกเดินทางไปยังภูเขาคายา ระหว่างทางได้หยุดพักแรม ณ หาดแห่งนี้และเกิดหลงใหลประทับใจทิวทัศน์อันสวยงามของหาดแห่งนี้ ก่อนออกเดินทางจึงได้ตั้งชื่อให้กับสถานที่แห่งนี้โดยสลักชื่อไว้บนผนังหินว่า “แฮอุนแด” ชื่อนี้ก็เลยได้มาตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

ในปี ค.ศ. 1980 เริ่มมีการยกระดับชายหาดแฮอุนแดแห่งนี้ มีการก่อสร้างโรงแรมจำนวนหลายแห่งเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว เนื่องจากจะมีการจัดมหกรรมกีฬาโอลิมปิกในปีค.ศ. 1988 ซึ่งมหกรรมกีฬาครั้งนี้ถือเป็นการเปิดประเทศให้คนต่างชาติรู้จักเกาหลีมากยิ่งขึ้นทำให้นักท่องเที่ยวจากหลายชาติเข้ามาในประเทศเกาหลีได้เป็นจำนวนมาก ในช่วงปีค.ศ. 1990 ก็ได้มีการสร้างสถานที่ท่องเที่ยวอื่น ๆ บนบริเวณรอบนอกชายหาดเพื่อรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวให้เพียงพอมากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นตลาดห้างสรรพสินค้าหรือพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้ และในวันที่ 30 เดือนสิงหาคม ปีค.ศ. 1994 ชายหาดแฮอุนแดถูกกำหนดให้เป็นเขตการท่องเที่ยวพิเศษระดับสากล เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ เนื่องจากเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความสวยงามทางธรรมชาติ ชายหาดที่ทอดยาวแห่งนี้มีทรายที่ขาวประกอปกกับน้ำทะเลที่ใสทำให้ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังเป็นสถานที่ที่ใช้ในการจัดงานสำคัญและจัดเทศกาลสำคัญ ๆ ประจำปีอีกด้วย ประกอบกับพื้นที่ตั้งอยู่ในเมืองเศรษฐกิจที่สำคัญอย่างเมืองปูซานจึงเป็นเขตท่องเที่ยวที่สำคัญที่มีส่วนช่วยผลักดันเศรษฐกิจปูซานให้เจริญเติบโตได้เป็นอย่างดี

3) การเข้าถึง

เนื่องจากชายหาดแฮอุนแดได้ถูกยกระดับให้เป็นเขตเศรษฐกิจที่สำคัญแห่งหนึ่งของเมืองปูซาน จึงต้องมีการสร้างเส้นทางคมนาคมที่มากขึ้นเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวจากหลากหลายแห่ง ซึ่งการเข้าถึงชายหาดแฮอุนแด สามารถเดินทางด้วยวิธีดังต่อไปนี้

1. เดินทางโดยรถประจำทาง จากสถานีปูซานเดินไปยังป้ายรถประมาณ 200 เมตร แล้วขึ้นรถประจำทางหมายเลข 1003 ไปลงที่ป้ายรถเมย์หาดแฮอุนแด (Haeundae Beach Bus Stop) แล้วเดินต่อไปอีก 200 เมตร โดยจะใช้เวลาเดินทางประมาณ 30 นาที รถออกทุก ๆ 9 นาที ให้บริการตั้งแต่เวลา 04.20 น. - 22.20 น.)
2. เดินทางโดยรถไฟใต้ดินปูซานสายที่ 1 (สีส้ม) จากสถานีปูซาน (113) ไปลงที่สถานีชอมยอน(119/219) แล้วเปลี่ยนไปขึ้นสายที่ 2 (สีเขียว) ไปลงที่แฮอุนแด (203) เดินออกมาที่ทางออกที่ 7 แล้วเดินมุ่งหน้าสู่ชายหาดประมาณ 200 เมตร

ผู้ที่เดินทางมาที่ชายหาดแฮอนแดสามารถมาได้ตลอดเวลา เนื่องจากชายหาดแฮอนแดเปิดให้บริการทุกวันตลอด 24 ชั่วโมง โดยไม่มีการคิดค่าธรรมเนียมเข้าชมและค่ารถโดยสารประจำทางและรถไฟฟ้าใต้ดินในเมืองปูซานจะอยู่ระหว่าง 1,000 – 1,500 วอน (1,000 วอน ประมาณ 30 บาท) สามารถใช้บัตรทีมันนี่ (T-Money) ได้

4) กิจกรรม

ชายหาดแฮอนแดมีความยาวประมาณ 1.5 กิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่กว่า 58,400 ตารางเมตร เป็นสถานที่สำหรับจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมและงานเทศกาลต่าง ๆ ตลอดทั้งปี ซึ่งมีเป้าหมายที่จะนำเสนอศิลปะ วัฒนธรรมของชาวปูซานให้แก่นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้โดยจะมีรูปแบบของแต่ละกิจกรรมแตกต่างกันเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้มีประสบการณ์ที่หลากหลาย เทศกาลที่มีชื่อเสียงของชายหาดแห่งนี้ ได้แก่

1. เทศกาลขึ้นปีใหม่ที่ปูซาน (New Year Festival Busan : 해맞이 부산축제) จะจัดในวันที่ 31 ธันวาคม – 1 มกราคม เป็นเทศกาลเฉลิมฉลองที่ทุกคนจะไปรวมตัวกันเพื่อรอนับถอยหลังขึ้นสู่ปีใหม่ไปพร้อม ๆ กัน เทศกาลปีใหม่ที่ปูซานจัดขึ้นมาตั้งแต่ปีค.ศ. 1999 และเป็นที่ยอมรับอย่างมากสำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ซึ่งจัดที่บริเวณสวนสาธารณะยงคูซาน (Yongdusan Park) และชายหาดแฮอนแด โดยจะมีคอนเสิร์ตส่งท้ายปีและพิธีตระหง่างข้ามจะเริ่มตั้งแต่เวลา 23.00 น.– 00.30 น. ของคืนวันที่ 31 ธันวาคม ที่สวนสาธารณะยงคูซานและมีเทศกาลชมพระอาทิตย์ขึ้น ซึ่งจะเริ่มในเวลา 06.30 น. – 08.00 น. ของเช้าวันที่ 1 มกราคมในเช้าตรู่ของวันขึ้นปีใหม่ รวมไปถึงปล่อยบอลลูกที่ชายหาดแฮอนแดอีกด้วย

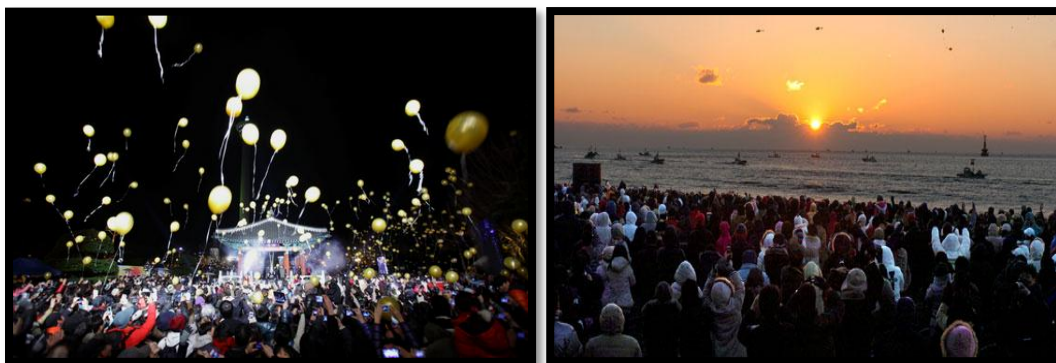
(a)

(b)

ภาพที่ 4.23 แสดงบรรยากาศส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ (a) จุดพลุเฉลิมฉลอง (b) นับถอยหลังต้อนรับปีใหม่

ที่มา : <http://seoulcafe2013.blogspot.com/2014/12/new-year-festival-busan.html>

(a)

(b)

ภาพที่ 4.24 แสดงกิจกรรมช่วงมืด – ช่วงเช้า (a) ปล่องลูกโป่ง และ (b) ชมพระอาทิตย์ขึ้น

ที่มา : <http://seoulcafe2013.blogspot.com/2014/12/new-year-festival-busan.html>

2. เทศกาลหมีขั้วโลกว่ายน้ำ (Polar Bear Swim festival : 북극곰 수영 축제) จะจัดขึ้นในเดือนมกราคม หมีขั้วโลกว่ายน้ำเป็นเทศกาลที่จะกระโดดลงสู่น้ำทะเลในสภาพอากาศหนาวเย็นของฤดูหนาวเสมือนหมีขั้วโลกในน้ำแข็งอาร์กติกแช่แข็ง ในเทศกาลนี้จะมีการแข่งขันการว่ายน้ำในระยะทางประมาณ 80 เมตรโดยจะเปิดรับสมัครผู้เข้าร่วมการแข่งขันทั้งชาวเกาหลีและชาวต่างชาติสูงถึง 2,000 คน ซึ่งจะมีการเสียค่าธรรมเนียมในการเข้าร่วมคนละ 20,000 วอนหรือประมาณ 600 บาท กิจกรรมในเทศกาลนี้จะช่วยสร้างความทรงจำที่น่าตื่นเต้นให้กับผู้เข้าร่วมได้เป็นอย่างดี ผู้เข้าแข่งขันจะต้องฝึกฝนทั้งร่างกายและจิตใจให้พร้อมเพื่อที่จะต่อสู้กับสภาพอากาศที่หนาวเย็นให้ได้ ถือเป็นเทศกาลที่ดีที่สุดในช่วงฤดูหนาวที่นำกิจกรรมแปลกใหม่ของฤดูหนาวมาให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกัน

(a)

(b)

ภาพที่ 4.25 การเล่นน้ำทะเลช่วงฤดูหนาวของนักท่องเที่ยว (a) ชาวเกาหลี และ (b) ชาวต่างประเทศ

ที่มา : http://bear.busan.com/html/bbs/board.php?bo_table=gallery&wr_id=14431

3. เทศกาลทราย (Sand Festival : 모래 축제) จะจัดในเดือนมิถุนายน จัดเป็นเทศกาลประเภทวัฒนธรรมและศิลปะ ภายในเทศกาลจะมีการแสดงประติมากรรมการก่อทรายจากประติมากรที่มีชื่อเสียงให้นักท่องเที่ยวได้ชม มีการประกวดเทศกาลทรายโลก นอกเหนือจากประติมากรรมรูปปั้นทรายแล้วก็ยังมีซุ้มกิจกรรมอื่นไว้ให้นักท่องเที่ยวได้เข้าร่วมอีกด้วย เป็นการเปิดประสบการณ์ทางความคิดให้ทุกคนได้สร้างสรรค์งานศิลปะผ่านทางทรายที่ทุกเพศทุกวัยสามารถเข้าร่วมได้

ภาพที่ 4.26 ประติมากรรมรูปปั้นทรายในเทศกาลทรายครั้งที่ 10

ที่มา : <https://www.facebook.com/sayoungcouple/posts/712751722096388>

ภาพที่ 4.27 ประติมากรรมทราย “มาริลีน มอนโร”

ที่มา : <http://sandfestival.co.kr>

(a)

(b)

ภาพที่ 4.28 ประติมากรรมทราย (a) “ตักแต่นกกับมด” และ (b) “ไปโระโระกับเหล่าผองเพื่อน”

ที่มา : <http://sandfestival.co.kr/>

ภาพที่ 4.29 กิจกรรมสำหรับเด็ก ๆ

ที่มา : <http://sandfestival.co.kr/>

ภาพที่ 4.30 กิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยว

ที่มา : <http://korean.visitkorea.or.kr/>

5) คุณค่าทางเศรษฐกิจ

ชายหาดแฮฮุนแดถูกกำหนดให้เป็นเขตการท่องเที่ยวพิเศษระดับสากลเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ เนื่องจากเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความสวยงามทางธรรมชาติ ทำให้ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวตลอดทั้งปีและยังเป็นสถานที่ที่ใช้ในการจัดเทศกาลสำคัญ ๆ ประจำปีจึงเป็นเขตท่องเที่ยวที่สำคัญที่มีส่วนช่วยผลักดันเศรษฐกิจปูซานให้เจริญเติบโตได้เป็นอย่างดี มีส่วนช่วยให้เกิดการสร้างงานของคนในชุมชน โดยเฉพาะร้านขายของที่ต้องเปิดให้บริการนักท่องเที่ยวเพื่อรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวให้ได้มากที่สุด

4.4.3 หมู่บ้านวัฒนธรรมคัมซอน

1) ที่ตั้ง

หมู่บ้านวัฒนธรรมคัมซอนตั้งอยู่เลขที่ 200 ถนนคัมแน 1 เขตชางา มหานครปูซาน

ภาพที่ 4.31 แสดงบริเวณ โดยรอบหมู่บ้านวัฒนธรรมคัมซอน

ที่มา : <http://1stforeverything.com/2014/09/11/gamcheon-culture-village-santorini-of-korea/>

2) ประวัติความเป็นมา

หมู่บ้านวัฒนธรรมคัมซอน (Gamcheon Culture Village) หรือนิยมเรียกกันว่า หมู่บ้านคัมซอน หมู่บ้านท่องเที่ยวที่ได้รับการขนานนามให้เป็น “ซานโตรินี่แห่งเกาหลี” (Korea’s Santorini) หมู่บ้านแห่งนี้ถูกค้นพบเมื่อปี ค.ศ. 1950 แต่เดิมหมู่บ้านนี้เป็นเขตสลัมของผู้อพยพหนีสงครามเกาหลีรวมไปถึงนักบวชจำนวนมาก ทำให้รู้จักกันในนาม “แทก๊กโก” (Taeguokdo Village) หรือ “เขตศาสนา” ต่อมาที่แห่งนี้ก็ถูกปล่อยให้รกร้าง สภาพทรุดโทรมมาโดยตลอดเพราะอยู่ห่างไกลไม่ได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาล จนในปีค.ศ. 2009 ผู้นำหมู่บ้านวัฒนธรรมคัมซอน ได้มีความคิดที่จะบูรณะหมู่บ้านนี้ขึ้นมาใหม่ จึงได้เชิญบรรดาศิลปินนักเรียนและจิตรกรมาช่วยกันตกแต่งหมู่บ้านขึ้นมาใหม่เพื่อให้เป็นจุดสนใจและดึงดูดผู้คนให้มาเที่ยวมากขึ้นจนมีความสวยงามเป็นที่สะดุดตาแก่ผู้พบเห็น ศิลปินต่างร่วมแรงร่วมใจช่วยกันตกแต่ง เสริมจินตนาการให้กับหมู่บ้านแห่งนี้ด้วยสีพาสเทลหลากสีอันจนทั่วทั้งหมู่บ้านมีสีสันสดใส จึงได้ชื่อเล่นมาว่า “ซานโตรินี่แห่งเกาหลี” เมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางมาถึงหมู่บ้านแห่งนี้จะพบว่าแต่ละซอกซอของหมู่บ้านทาสีสัน

สวยงามและยังประดับตกแต่งด้วยรูปปั้นแบบต่าง ๆ เมื่อเดินขึ้นไปเรื่อย ๆ จนถึงบนสุดของเนินเขาจะพบจุดชมวิวรอบ ๆ หมู่บ้านวัฒนธรรมคัมซอน คือ สกายการ์เดิน ซึ่งนอกจากจะเป็นจุดชมวิวแล้วยังเป็นศูนย์ข้อมูลของหมู่บ้านแห่งนี้อีกด้วย จากเขตสลัมที่ทรุดโทรมกลายเป็นหมู่บ้านที่มีสีสันสวยงามยังคงมีผู้คนอาศัยอยู่จริงสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาเที่ยวชมเป็นจำนวนมาก จึงทำให้หมู่บ้านวัฒนธรรมคัมซอนเป็นอีกหนึ่งจุดหมายปลายทางท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมมากที่สุดแห่งหนึ่งในเมืองปูซาน

(a)

(b)

ภาพที่ 4.32 เปรียบเทียบหมู่บ้านวัฒนธรรมคัมซอนจากอดีต – ปัจจุบัน (a) อดีต และ (b) ปัจจุบัน

ที่มา : <http://www.gamcheon.or.kr/contents/viewer.php?code=24&parent=18>

3) การเข้าถึง

การเข้าถึงหมู่บ้านวัฒนธรรมคัมซอนสามารถเดินทางด้วยการนั่งรถไฟใต้ดินสาย 1 ไปลงสถานี Toseong Station (토성역) ประตูทางออกหมายเลข 6 เดินชดชวาไปประมาณ 100 เมตร จากนั้นจะเห็นป้ายรถบัสอยู่หน้าโรงพยาบาล PNU Cancer Center ให้ขึ้นรถบัสสาย 1-1 , 2 , 2-2 ไปลงที่ป้าย 감성초등학교 (คัมจองโชดงซอกโย) : โรงเรียนประถมคัมจองจะมีสะพานลอยอยู่หน้าโรงเรียน ฝั่งตรงข้ามโรงเรียนเป็นทางเข้าหมู่บ้าน ค่ารถบัส 800 วอน (100 วอน ประมาณ 3 บาท) ผู้ที่จะเดินทางมาที่หมู่บ้านวัฒนธรรมคัมซอนสามารถมาได้ทุกวันตั้งแต่เวลา 09.00 น. – 18.00 น. โดยไม่มีการคิดค่าธรรมเนียมเข้าชม และสามารถซื้อแผนที่ของหมู่บ้านวัฒนธรรมคัมซอนได้ในราคา 2,000 วอน (1,000 วอน ประมาณ 30 บาท) ซึ่งนักท่องเที่ยวก็จะได้เข้าร่วมเล่นเกมตามล่าหาแสดมภ์ของสถานที่สำคัญ ๆ ในหมู่บ้านได้อีกด้วย เมื่อเดินตามแผนที่แต่ละจุด จะมีตราประทับไว้บริการถือเป็นการเล่นเกมสนุก ๆ และบางสถานที่จะมีของที่ระลึกมอบให้แก่นักท่องเที่ยวด้วย

4) จุดบริการ

ร้านขายของศิลปะ (Art Shop : 아트숍) จะมีสินค้าแฮนด์เมคของศิลปินและผู้ที่อยู่อาศัยในหมู่บ้านได้ทำขึ้นเองมาวางจำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยวได้เลือกชมเป็นของที่ระลึก เช่น ผ้าพันคอ, ผ้าเช็ดหน้า, เซรามิก, สบู่เทียน ฯลฯ ซึ่งนักท่องเที่ยวจะได้เลือกซื้อสินค้าที่น่ารักและสามารถใช้งานได้จริง

ภาพที่ 4.33 แสดงสินค้าแฮนด์เมคของเหล่าศิลปินและผู้ที่อยู่อาศัยในหมู่บ้าน

ที่มา : <http://www.gamcheon.or.kr/contents/viewer.php?code=38&parent=19>

ร้านกาแฟ (Café : 카페) ถูกตกแต่งด้วยสีสันทันและลวดลายของสีพาสเทล อยู่ในซอยด้านใน ที่ปรับปรุงขึ้นจากบ้านที่ไม่มีผู้คนอาศัยกลายเป็นร้านกาแฟเล็ก ๆ ไว้สำหรับเป็นมุมพักผ่อนระหว่างทาง ซึ่งจะมีกาแฟ ,ชา , น้ำผลไม้ , ลูกก๊ี้ , ขนมปังจำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยว

(a)

(b)

ภาพที่ 4.34 แสดงบรรยากาศร้านกาแฟทั้งด้านนอกและด้านใน (a) ด้านนอก และ (b) ด้านใน

ที่มา : <http://www.gamcheon.or.kr/contents/viewer.php?code=40&parent=19>

พิพิธภัณฑ์ขนาดเล็ก (A Small Museum : 작은 박물관) เป็นสถานที่ที่เก็บรวบรวมความทรงจำของผู้คนในอดีต มีทั้งรูปถ่ายหรือเครื่องใช้ในครัวเรือนสมัยก่อนเพื่อให้คนในยุคสมัยใหม่ได้เข้ามาเรียนรู้เรื่องราวในอดีตผ่านรูปภาพและข้าวของเครื่องใช้เหล่านี้ คำว่าพิพิธภัณฑ์ในอดีตจะให้นัยในด้านลบ เนื่องจากพิพิธภัณฑ์จะให้ภาพว่าเป็นสถานที่เก็บโบราณวัตถุแต่เพียงอย่างเดียว แต่พิพิธภัณฑ์ขนาดเล็กแห่งนี้ทุกเพศทุกวัยสามารถเข้าถึงได้ เพราะมีการผสมผสานระหว่างศิลปะแบบเดิมกับศิลปะสมัยใหม่เข้าไว้ด้วยกันอย่างลงตัวจึงสามารถดึงดูดผู้คนได้เป็นอย่างดี

(a)

(b)

ภาพที่ 4.35 แสดงด้านนอก – ด้านในของพิพิธภัณฑ์ขนาดเล็ก (a) ด้านนอก และ (b) ด้านใน

ที่มา : <http://www.gamcheon.or.kr/contents/viewer.php?code=61&parent=19>

สตูดิโอศิลปะ (Art Studio : 입주작가공방) เป็นสถานที่ทำงานและสถานที่เก็บผลงานของเหล่าศิลปินที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านแห่งนี้ซึ่งจะมีการสร้างสรรค์ผลงานด้านศิลปะเครื่องปั้นดินเผา , กิจกรรมเยี่ยมชมธรรมชาติ ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้ชมผลงานของศิลปินได้อย่างใกล้ชิด บางกิจกรรมนักท่องเที่ยวสามารถมีส่วนร่วมได้

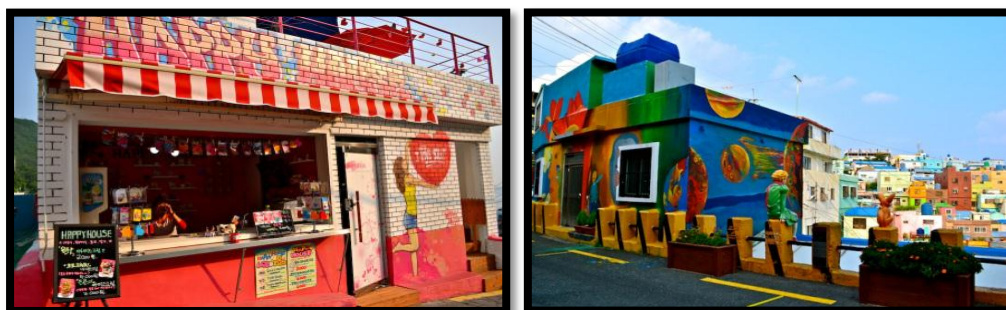
(a)

(b)

ภาพที่ 4.36 แสดงผลงานด้านศิลปะของศิลปิน (a) เครื่องปั้นดินเผา และ (b) การเยี่ยมชมธรรมชาติ

ที่มา : <http://www.gamcheon.or.kr/contents/viewer.php?code=63&parent=19>

ตรอกซอยในหมู่บ้าน แต่ละซอยของหมู่บ้านจะตกแต่งด้วยสีเส้นต่าง ๆ และยังประดับตกแต่งด้วยรูปปั้นแบบต่าง ๆ เป็นจุดที่ให้นักท่องเที่ยวได้ถ่ายรูปไว้เป็นที่ระลึก ด้วยแนวทางการนำเสนอศิลปะผ่านการตกแต่งอาคารบ้านเรือน กำแพงด้วยรูปปั้นที่น่าสนใจแตกต่างกันออกไป จึงเป็นจุดขายที่ดีที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นจำนวนมาก การเดินทางมายังหมู่บ้านวัฒนธรรมคัมซอน นักท่องเที่ยวควรมีร่างกายที่พร้อมเนื่องจากทางเดินของหมู่บ้านเป็นเนินเขา อาจทำให้นักท่องเที่ยวมีปัญหาทางระบบทางเดินหายใจขึ้นมาได้

(a)

(b)

ภาพที่ 4.37 แสดงการตกแต่งร้านค้า – อาคารด้วยสีเส้นและลวดลายต่างๆ (a) ร้านค้า และ (b) อาคาร

ที่มา : <http://1stforeverything.com/2014/09/11/gamcheon-culture-village-santorini-of-korea/>

(a)

(b)

ภาพที่ 4.38 แสดงการตกแต่งกำแพงและตรอกซอยด้วยลวดลายต่าง ๆ (a) บริเวณกำแพง (b) ตรอกซอย

ที่มา : <http://1stforeverything.com/2014/09/11/gamcheon-culture-village-santorini-of-korea/>

5) คุณค่าต่อการพัฒนาสติปัญญา

หมู่บ้านวัฒนธรรมคัมซอน ซึ่งเป็นสถานที่ที่ตกแต่งด้วยศิลปะหลากหลายแขนง มีจุดประสงค์เพื่อต้องการนำเสนอแนวคิดของศิลปินที่มาบูรณะหมู่บ้านแห่งนี้ผ่านทางลวดลายของศิลปะจนได้รับความนิยมนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก ซึ่งหมู่บ้านวัฒนธรรมคัมซอนแห่งนี้ไม่ได้เป็นเพียงสถานที่ท่องเที่ยวที่มีแต่ความสวยงามเท่านั้นแต่ยังเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ช่วยส่งเสริมการใช้จินตนาการของนักท่องเที่ยวอีกด้วย ลวดลายตามอาคารบ้านเรือนหรือตามตรอกซอยช่วยให้นักท่องเที่ยวได้เกิดมโนภาพ มีจินตนาการที่แปลกใหม่

4.5 การให้คุณค่าศิลปวัฒนธรรมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเมืองปูซาน

การให้คุณค่าทางศิลปวัฒนธรรมเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากวัฒนธรรมจะบ่งบอกถึงความเจริญงอกงามของมนุษย์ที่สืบทอดต่อกันมา การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมก็เช่นเดียวกันที่จะมีการให้คุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม ปัจจุบันนี้มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวรูปแบบนี้มากขึ้นเพื่อให้คนในสังคมได้เก็บรักษาและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของชุมชนเอาไว้ เนื่องจากสถานที่เหล่านี้จะแสดงถึงอัตลักษณ์และจุดเด่นของชุมชนตัวเองให้นักท่องเที่ยวได้ทราบ รวมถึงยังเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญสำหรับคนรุ่นหลัง

การให้คุณค่าของศิลปวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวตามแนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของเมืองปูซาน ได้แก่ ตลาดซากักลชี, ชายหาดแฮอุนแดและหมู่บ้านวัฒนธรรมคัมซอน ในการวิเคราะห์คุณค่า ผู้ศึกษาได้ยึดหลักเกณฑ์ของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นรินทร์ สังข์รักษาและคณะ ที่ได้วิจัยเรื่อง “การวิจัยเพื่อพัฒนาและยกระดับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายอย่างยั่งยืนในจังหวัดราชบุรี” เพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ จากที่กล่าวมาผู้ศึกษาได้วิเคราะห์คุณค่าของสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 3 แห่งนี้ สามารถแบ่งออกเป็น 2 ด้านหลัก คือ 1) คุณค่าต่อการพัฒนาบุคคล และ 2) คุณค่าต่อการพัฒนาสังคม รายละเอียดสรุปได้ดังนี้

4.5.1 ศิลปวัฒนธรรมมีคุณค่าด้านการพัฒนาบุคคล สถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมตามแนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ 3 แห่ง ได้แก่ ตลาดซากักลชี, ชายหาดแฮอุนแดและหมู่บ้านวัฒนธรรมคัมซอน มีคุณค่าด้านการพัฒนาบุคคล มีการส่งเสริมประสบการณ์ความรู้ความสามารถ สติปัญญาและอารมณ์ สามารถจำแนกได้ดังนี้

(1) คุณค่าต่อการพัฒนาสติปัญญา

1. ส่งเสริมความรู้ความคิด การเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมจากกิจกรรมของสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เช่น การแข่งขันเรียกชื่อปลาเพื่อทดสอบความรู้ด้าน "โฮ" หรือ ปลาสด , การประกอบพิธีบูชาเทพของชาวประมง , การประกวดแข่งขันประติมากรรมทราย กิจกรรมเหล่านี้สามารถส่งเสริมความคิดให้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้คิดวิเคราะห์ ทำให้ได้รับความรู้ประวัติความเป็นมา งานศิลปะต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ช่วยส่งเสริมให้ผู้เข้าร่วมรู้จักการตัดสินใจแก้ไขปัญหา รู้จักสังเกตและแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากการลงมือทำกิจกรรม ทำให้ได้รับประสบการณ์ตรงจากการเรียนรู้ผ่านทางกิจกรรมเหล่านี้ ถือเป็น การฝึกสมองเพื่อพัฒนากระบวนการคิดให้ดียิ่งขึ้น

2. ส่งเสริมการใช้จินตนาการ กิจกรรมการแข่งขันทำครัวด้วยเนื้อปลา , การแข่งขันทำอาหารเกาหลีที่จัดไว้สำหรับชาวต่างชาติ , การแข่งขันประติมากรรมทราย ถือเป็นกิจกรรมที่ฝึกทักษะการระดมความคิดของผู้เข้าร่วมเพื่อให้ได้ผลงานที่มีคุณภาพ ส่วนการเที่ยวชมหมู่บ้านวัฒนธรรมคัมซอนที่ตกแต่งด้วยลวดลายต่าง ๆ ช่วยให้นักท่องเที่ยวเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เกิดมโนภาพหรือจินตนาการในการสร้างสรรค์ผลงานครั้งต่อไป

3. คุณค่าในการเป็นแหล่งเรียนรู้ชุมชน สถานที่ท่องเที่ยวทั้ง 3 แห่งมีการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะแก่การเรียนรู้ได้เป็นอย่างดีผ่านทางเทศกาลต่าง ๆ สะท้อนให้

ผู้เข้าร่วมหรือผู้ที่มาศึกษาเห็นถึงความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยวและเห็นวิถีชีวิตของคนในชุมชนได้เป็นอย่างดี ซึ่งถือเป็นการเรียนรู้นอกสถานที่ทำให้ผู้ที่มาศึกษาซึมซับศิลปวัฒนธรรมได้ดีจากประสบการณ์ตรง

(2) คุณค่าต่อการพัฒนาอารมณ์

1. ความเพลิดเพลินด้านจิตใจ สถานที่ท่องเที่ยวทั้ง 3 แห่ง มีความหลากหลายของสถานที่แตกต่างกันออกไป เช่น การก่อสร้างประติมากรรมบนผืนทรายจะต้องมีความละเอียดและประณีตสะท้อนให้เห็นถึงอารมณ์อันละเอียดอ่อนของศิลปินผ่านทางผลงานที่มีความสวยงาม การออกแบบลวดลายบ้านเรือนในหมู่บ้านวัฒนธรรมคุ้มซ่อนสะท้อนให้เห็นความคิดของศิลปิน ณ ตอนนั้นผ่านงานศิลปะที่ไม่เหมือนใคร

2. ความซาบซึ้งใจ สถานที่ท่องเที่ยวทั้ง 3 แห่ง มีรูปแบบกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การชมวิถีชีวิต ศึกษาวัฒนธรรมของชุมชน รวมถึงการนำเสนอผลงานศิลปะตามอาคารบ้านเรือน ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดอารมณ์ในการเสพงานศิลปะซึ่งต้องใช้อารมณ์และความรู้สึกที่จะเข้าถึงงานศิลปะ ส่งผลให้นักท่องเที่ยวเห็นถึงความสำคัญของงานศิลปวัฒนธรรมมากยิ่งขึ้น

(3) คุณค่าต่อการพัฒนาจิตใจ

สถานที่ท่องเที่ยวทั้ง 3 แห่ง มีส่วนช่วยทำให้เกิดจิตสำนึกความรักและหวงแหนในศิลปวัฒนธรรมของชุมชนเพื่อเป็นมรดกให้คนรุ่นหลังสามารถศึกษาเรียนรู้ได้

(4) คุณค่าการปรับตนเองและสังคม

สถานที่ท่องเที่ยวทั้ง 3 แห่ง มีส่วนช่วยให้นักท่องเที่ยวได้รู้จักใช้ชีวิตในสังคมร่วมกัน รู้จักแบ่งปันและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกัน มีการร่วมมือระหว่างปฏิบัติงานทำให้เกิดความสามัคคีต่อหมู่คณะ รวมถึงช่วยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

4.5.2 ศิลปวัฒนธรรมมีคุณค่าต่อการพัฒนาสังคม ซึ่งมีบทบาทในการพัฒนาทั้งทางด้านการศึกษาด้านงานศิลปะ , ด้านเศรษฐกิจและการสร้างความเป็นอัตลักษณ์ให้กับชุมชน สามารถสรุปได้ดังนี้

(1) คุณค่าด้านการศึกษา การเป็นแหล่งเรียนรู้ชุมชน วิถีชีวิตของคนในชุมชน วัฒนธรรมของชุมชนที่ส่งสมกันมาในสถานที่ท่องเที่ยวทั้ง 3 แห่งนี้ เช่น ตลาดชากัลลขเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านวิถีชีวิตชาวประมง ซึ่งจะมีการนำเสนอผ่านทางกิจกรรมต่างๆ ชายหาดแอดูนแดจะมีการจัดเทศกาลสำคัญต่าง ๆ

รวมไปถึงกิจกรรมที่เกี่ยวกับท้องทะเลเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้และมีประสบการณ์เกี่ยวกับทะเลมากยิ่งขึ้น ส่วนหมู่บ้านวัฒนธรรมคัมซอนจะมีการจัดแสดงความรู้ในรูปแบบพิพิธภัณฑ์ขนาดเล็กในหมู่บ้านเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้เรื่องราวในอดีตของหมู่บ้านแห่งนี้ ซึ่งจะมีรูปถ่ายและสิ่งของเครื่องใช้ในอดีตให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาเรียนรู้ รวมถึงเป็นสถานที่รวบรวมผลงานทางศิลปะของบรรดาศิลปินทั้งหลาย ทำให้ผู้สนใจสามารถเข้ามาศึกษาได้ด้วยตนเอง

(2) คุณค่าด้านศิลปะ เทศกาลทรายของชายหาดแฮอนแดจะเด่นในเรื่องของการสร้างประติมากรรมบนพื้นทรายซึ่งศิลปินจะวาดเรื่องราวต่าง ๆ ลงไป ไม่ว่าจะเป็นเรื่องราวคติสอนใจของนิทานพื้นบ้าน นักแสดงที่มีชื่อเสียง รวมไปถึงตัวการ์ตูนที่ได้รับความนิยม จะเห็นได้ว่าแนวคิดศิลปะมีความแตกต่างออกไปหลายรูปแบบเพื่อนำเข้าถึงกลุ่มผู้ชมทุกเพศทุกวัย ผลงานทุกชิ้นมีคุณค่าในตัวเองอยู่แล้ว ขึ้นอยู่กับมุมมองของคนว่าจะตีความอย่างไร ดังนั้นแต่ละคนก็จะให้คุณค่าที่แตกต่างกันไป ศิลปะที่วาดตามอาคารบ้านเรือนของหมู่บ้านวัฒนธรรมคัมซอนจะเน้นในเรื่องของสีสันและวาดลายกราฟฟิก ทำให้เห็นถึงศิลปะสมัยใหม่มากยิ่งขึ้น แต่ละสถานที่ต่างมีบริบทของชุมชนที่แตกต่างกันไปภายในเมืองเดียวกัน ถือเป็นความหลากหลายทางวัฒนธรรมของชุมชนที่นักท่องเที่ยวสามารถเลือกเรียนรู้ได้มากขึ้น

(3) คุณค่าด้านเศรษฐกิจ เป็นการส่งเสริมเศรษฐกิจของชุมชน สถานที่ท่องเที่ยวทั้ง 3 แห่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สามารถเชื่อมโยงเศรษฐกิจของชุมชนได้และยังก่อให้เกิดการสร้างงานของคนในชุมชนอีกด้วย มีการผลิตสินค้าของชุมชนและวางจำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยว เช่น ผลิตภัณฑ์แปรรูปอาหารทะเลของตลาดชากัลชิ ของที่ระลึกเกี่ยวกับทะเลของชายหาดแฮอนแด สินค้าแฮนด์เมดของคนในหมู่บ้านวัฒนธรรมคัมซอน ฯลฯ การจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เช่น ในเดือนตุลาคมของทุกปีตลาดชากัลชิจะมีการจัด “เทศกาลอาหารที่ตลาด” และมีกิจกรรมเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จากทะเลเป็นจำนวนมาก นักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบในอาหารทะเลจะได้ทั้งความสนุกสนานตื่นตาตื่นใจไปกับกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การให้ทุกคนเข้าร่วมการจับปลาด้วยมือเปล่า , การแข่งขันทำครัวด้วยเนื้อปลา นอกจากจะได้รับความสนุกสนานนักท่องเที่ยวยังจะได้ชมการสาธิตการลอกหนังปลาไหลและการแลเนื้อปลาของเหล่าบรรดาแม่ค้าเพื่อเป็นความรู้ ชายหาดแฮอนแดจะมีการจัดเทศกาลสำคัญ ๆ อย่างต่อเนื่อง และหมู่บ้านวัฒนธรรมคัมซอนมีศิลปะการตกแต่งที่สวยงามสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นจำนวนมาก ส่งผลทำให้เศรษฐกิจของชุมชนดีขึ้น กลายเป็นชุมชนเข้มแข็งที่สามารถพึ่งตนเองได้ เกิดการหมุนเวียนของเงินนำเงินเข้าสู่ท้องถิ่นเป็นการกระจายรายได้ สร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนจนสามารถยึดเป็นอาชีพได้

(4) การสร้างความเป็นอัตลักษณ์ให้กับชุมชน สถานที่ท่องเที่ยวทั้ง 3 แห่ง มีอัตลักษณ์และความโดดเด่นที่แตกต่างกันไป ตัวอย่างเช่น ตลาดชากัลชิจจะมีอัตลักษณ์เป็นตลาดอาหารทะเลที่ใหญ่ที่สุดของประเทศเกาหลีใต้ มีผลิตภัณฑ์อาหารทะเลหลากหลายชนิดและยังเป็นชุมชนที่มีวิถีชีวิตดั้งเดิม ชายหาดแฮอนแดเป็นชายหาดที่มีสภาพแวดล้อมที่สวยงามมากแห่งหนึ่งของประเทศและยังเป็นสถานที่ที่ใช้จัดเทศกาลสำคัญต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับทะเล ขณะที่หมู่บ้านวัฒนธรรมคัมซอนมีอัตลักษณ์โดดเด่นที่สุดและแตกต่างจากสถานที่อื่น ๆ มีศักยภาพในการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม แต่ก็ไม่สามารถสรุปได้ว่าศิลปวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยวใดดีกว่ากันเพราะแต่ละสถานที่ที่มีบริบทในการนำเสนอที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับความชอบของนักท่องเที่ยว แต่หมู่บ้านวัฒนธรรมคัมซอนเกิดจากการสร้างสรรค์แนวคิดทางศิลปะของผู้นำชุมชน ศิลปินและชาวบ้านที่ช่วยกันบูรณะจากหมู่บ้านที่ทรุดโทรมกลายเป็นหมู่บ้านที่มีสีสันสวยงามเพื่อพัฒนาชุมชนให้มีชื่อเสียงโดยใช้ต้นทุนทางวัฒนธรรม (Culture Capital) ที่มีอยู่มาสร้างเป็นอัตลักษณ์ของชุมชนให้มีความแตกต่างจากชุมชนอื่น ๆ จนได้รับการขนานนามว่า “ซานโตรินีแห่งเกาหลี” (Korea’s Santorini)” มีการเผยแพร่ทางสื่อต่าง ๆ ทำให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวทั้งในประเทศและต่างประเทศ เป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่โดดเด่นทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความรู้สึกว่าต้องมาให้ได้สักครั้ง

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย

5.1 ผลการศึกษาปัจจัยสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์

ผลจากการศึกษาพบว่า ประเทศเกาหลีใต้เป็นประเทศขนาดเล็กที่เคยตกเป็นอาณานิคมของญี่ปุ่น และได้รับความบอบช้ำจากสงครามเกาหลีเมื่อปีค.ศ. 1950 – 1953 และยังเป็นประเทศด้อยพัฒนา รายได้ ประชาชาติต่อหัวอยู่ในเกณฑ์ต่ำ เป็นประเทศที่รับแต่ความช่วยเหลือจากนานาประเทศ ภายหลังจากปี ค.ศ. 1970 ประธานาธิบดีปักจุงฮีได้เข้ามาบริหารประเทศ ก็ได้พัฒนาเปลี่ยนแปลงประเทศต่างจากอดีตโดยสิ้นเชิง ซึ่งผลงานของเขามีมากมาย โดยจะเน้นนโยบายทางด้านเศรษฐกิจเพื่อที่จะได้พัฒนาและฟื้นฟูเศรษฐกิจ เกาหลีหลังจากที่เกิดสงครามเกาหลี ในระยะแรกจะเน้นพัฒนาในด้านพลังงาน โครงสร้างพื้นฐาน ต่อมาเร่ง ฟื้นฟูสภาพความเป็นอยู่ของคน หลังจากนั้นจะมุ่งเน้นในด้านนานาชาติโดยการเริ่มเปิดประเทศ เพื่อให้ ต่างชาติได้เข้ามาลงทุนและรู้จักเกาหลีได้มากยิ่งขึ้น อาจกล่าวได้ว่าประธานาธิบดีปักจุงฮีเป็นบุคคลสำคัญคน หนึ่งที่ได้อวางรากฐานทางเศรษฐกิจของประเทศเกาหลีใต้ให้เจริญเติบโตมาจนถึงปัจจุบัน

ประเทศเกาหลีใต้ประกอบด้วย 1 มหานครพิเศษ (โซล) , 6 มหานคร (อินชอน / แดจอน / แดกู / กวางจู / อุลซาน / ปูซาน) และ 9 จังหวัด (คยองกีโด / กังวอนโด / ชุงช็อนบกโด / ชุงช็อนนัมโด / ชอนราบกโด / ชอนรำนัมโด / คยองชานบุกโด / คยองชานนัมโด / เชจูโด)

ปูซานเป็นเมืองใหญ่อันดับสองของเกาหลีรองจากกรุงโซล ปูซานไม่ใช่เป็นแค่เมืองท่าสำคัญทาง เศรษฐกิจของประเทศเท่านั้น แต่ยังเป็นเมืองท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่งของประเทศด้วย ปูซานเป็นเมือง ที่มีศักยภาพในการพัฒนาสูงทั้งด้านอุตสาหกรรมขนาดใหญ่และขนาดกลางและขนาดเล็ก เป็นเมืองที่มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี มีความพร้อมทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน มีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์ ประชากรมีคุณภาพ ท้องถิ่นมีประเพณีวัฒนธรรมที่หลากหลาย ตลอดจนมีทรัพยากรธรรมชาติที่มีความอุดม สมบูรณ์สวยงาม และการเดินทางจากกรุงโซล - ปูซาน การเดินทางสามารถเชื่อมโยงกับเมืองอื่น ๆ ได้โดย รถยนต์ รถไฟ เครื่องบิน ฯลฯ เมืองปูซานมีสนามบินนานาชาติที่ชื่อว่า ปูซาน คิมเฮ (Pusan Kimhae) สามารถรองรับผู้โดยสารได้ปีละ 15 ล้านคน นอกจากนี้ยังมีเที่ยวบินระหว่างประเทศไปยัง 10 เมืองสำคัญใน 7 ประเทศ เช่น ญี่ปุ่น จีน ไทย ไชปุ่น ฯลฯ ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้มีส่วนช่วยทำให้ปูซานเป็นเมืองที่สำคัญแห่ง หนึ่งของประเทศที่ทำรายได้เข้าสู่ประเทศเกาหลีใต้ได้เป็นจำนวนมาก จึงสรุปได้ว่าประเทศเกาหลีใต้ไม่ได้มี ปัจจัยที่ทำให้เศรษฐกิจของประเทศพัฒนาและเจริญเติบโตในอัตราที่สูงเป็นอันดับต้นของภูมิภาคที่ผู้นำ

ประเทศเพียงอย่างเดียว แต่ยังมีองค์ประกอบอื่น ๆ ที่มีส่วนช่วยสนับสนุนให้การท่องเที่ยวของประเทศเจริญเติบโตขึ้นด้วย ดังนี้

1. ลักษณะภูมิประเทศ ที่มีความเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของแผ่นดินที่เป็นหินแกรนิตและหินปูน ทำให้เกิดภูมิประเทศที่มีความสวยงามตามธรรมชาติอยู่เป็นจำนวนมาก

2. ลักษณะภูมิอากาศ อุดมภูมิโดยทั่วไปของเมืองปูซานจะมีภูมิอากาศแบบชายฝั่งทะเล จะมีอากาศอบอุ่นสบาย อุดมภูมิเฉลี่ยตลอดทั้งปีประมาณ 15 องศาเซลเซียส ทำให้นักท่องเที่ยวต่างนิยมมาปูซานกันเป็นจำนวนมาก

3. ทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากคนเกาหลีมีประสบการณ์ที่เลวร้ายจากสงครามมาก เกิดความบอบช้ำทั้งทางร่างกายและจิตใจ เมื่อมีรัฐบาลทำหน้าที่เป็นผู้นำในการพัฒนาในช่วงต้นปีค.ศ. 1960 ทำให้ประชาชนเริ่มตระหนักว่า ความร่วมมือร่วมใจกันและการทำงานหนักสามารถนำไปสู่ความสำเร็จได้ อีกทั้งในช่วงปีค.ศ. 1970 ผลแห่งการพัฒนาทางเศรษฐกิจสามารถแก้ไขปัญหาความยากจนให้กับประเทศได้ก็ยิ่งทำให้คนเกาหลีต่างมีความเชื่อมั่น ภาคภูมิใจ มีความหวังมากขึ้น จึงมีการยึดคำขวัญที่ว่าการทำงานหนักจะก่อให้เกิดผลสำเร็จเป็นข้อเตือนใจและเป็นแบบแผนการดำเนินชีวิต อาจกล่าวได้ว่าการพัฒนาประเทศสำเร็จลุล่วงได้เป็นเพราะทรัพยากรมนุษย์ในประเทศมีประสิทธิภาพ เป็นแรงผลักดันที่สำคัญที่ช่วยผลักดันให้ประเทศก้าวหน้าต่อไปได้

4. โครงสร้างพื้นฐานที่เพียบพร้อม ไม่ว่าจะเป็นรถไฟฟ้าใต้ดินที่เชื่อมต่อกันระหว่างเมืองสำคัญ รถไฟ ทางด่วน สนามบิน เรือข้ามฟาก แท็กซี่ รถบัส จะพบว่าการคมนาคมของประเทศเกาหลีจะมีอยู่หลายประเภท ถือเป็นประเทศหนึ่งในโลกที่มีโครงสร้างพื้นฐานระบบขนส่งมวลชนในขั้นสูงและมีการขยายระบบอยู่ตลอดเวลา ปูซานก็เป็นเมืองเศรษฐกิจที่สำคัญที่มุ่งพัฒนาระบบการขนส่งเหล่านี้ ทำให้การเดินทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ เป็นไปอย่างสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น โครงสร้างขั้นพื้นฐานระบบขนส่งมวลชนที่มีรองรับอย่างเพียงพอจึงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจเลือกเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในปูซานเพิ่มมากขึ้น

5. สถานที่ท่องเที่ยวที่หลากหลายทั้งโบราณสถาน โบราณวัตถุ พิพิธภัณฑ์แห่งการเรียนรู้ในอดีต และกิจกรรมท่องเที่ยวที่น่าสนใจ โดยเฉพาะสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่แสดงให้เห็นถึงภูมิปัญญาดั้งเดิมของคนในท้องถิ่น จึงทำให้ในปัจจุบันปูซานเป็นเมืองที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศได้เป็นจำนวนมาก

5.2 ผลการศึกษาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมตามแนวเศรษฐกิจสร้างสรรค์

ผลการศึกษาพบว่า ปูซานเป็นเมืองที่มีความเป็นมาอันยาวนานและประกอบไปด้วยผู้คนหลากหลายเชื้อชาติ ปูซานในปัจจุบันจึงเป็นเมืองที่เต็มไปด้วยเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีที่หลากหลายมีทั้งรูปแบบดั้งเดิมและสมัยใหม่ที่ผสมผสานอยู่ร่วมกันได้อย่างกลมกลืนและลงตัว ปูซานถือได้ว่าเป็นเมืองที่มีวัฒนธรรมที่หลากหลาย ซึ่งเป็นแหล่งรวบรวมศิลปวัฒนธรรมทั้งของตะวันออกและตะวันตกเข้าไว้ด้วยกันอันมาจากผลพวงของประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่แห่งนี้ ทำให้ปูซานเป็นเมืองที่มีเอกลักษณ์มาจนถึงปัจจุบัน

ปูซานเป็นเมืองท่าที่สำคัญ ที่ผ่านมาปูซานมีชื่อเสียงในฐานะประตูเศรษฐกิจสู่เกาหลีใต้ที่ทำหน้าที่เชื่อมโยงเส้นทางการค้าในระดับโลก แต่เมื่อไม่กี่ปีที่ผ่านมามีปูซานได้เริ่มที่หันมาพัฒนาอุตสาหกรรมด้านอื่น ๆ ควบคู่ไปอีกด้วยโดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ในอดีตปูซานยังไม่เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวต่างชาติมากนัก เพราะเพิ่งเริ่มต้นประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวสำหรับชาวต่างชาติเมื่อไม่นานมานี้ แต่ที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในปัจจุบัน เนื่องจากพื้นฐานปูซานเป็นเมืองท่องเที่ยวตากอากาศยอดนิยมของชาวเกาหลีอยู่แล้ว เพราะที่แห่งนี้มีชายหาดแสนแฉุนแฉวยที่มีความสวยงามและมีชื่อเสียง มีสถานที่ท่องเที่ยวทางด้านประวัติศาสตร์และที่สร้างขึ้นใหม่ มีเทศกาลต่าง ๆ จัดตลอดทั้งปี รวมถึงมีธรรมชาติที่สวยงามตามฤดูกาล ทำให้ปูซานเป็นอีกหนึ่งเมืองที่สร้างรายได้ตลอดทั้งปี

จุดขายด้านการท่องเที่ยวของเมืองนี้ ได้แก่ ตลาดปลาชากัลชิ ซึ่งเป็นตลาดปลาที่ใหญ่ที่สุดในประเทศ แม้ปัจจุบันความเป็นเมืองจะเข้ามาสู่ปูซาน แต่ชาวปูซานยังคงดำเนินชีวิตตามแบบฉบับของตัวเองเหมือนเดิม ทำให้ตลาดแห่งนี้มีเอกลักษณ์แตกต่างจากสถานที่อื่นที่สามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยวที่อยากเข้ามาสัมผัสกับวิถีชีวิตดั้งเดิมของชาวประมงได้เป็นจำนวนมาก ตลาดชากัลชิจะมีทั้งร้านจำหน่ายปลาสดและปลาแห้ง รวมทั้งผลิตภัณฑ์จากท้องทะเลอื่น ๆ อีกทั้งตลาดชากัลชิยังมีการจัดเทศกาลในช่วงเดือนตุลาคมของทุกปี คือ “เทศกาลปูซานชากัลชิ” โดยมีเป้าหมายอยู่ที่การแนะนำประเพณีท้องถิ่นของชาวประมงและแนะนำผลิตภัณฑ์จากทะเลให้แก่นักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวจะได้ทั้งความสนุกสนาน ตื่นตาตื่นใจไปกับกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การให้ทุกคนเข้าร่วมการจับปลาด้วยมือเปล่า , การแข่งขันทำครัวด้วยเนื้อปลา , การแข่งขันเรียกชื่อปลาเพื่อทดสอบความรู้ด้าน "โส" หรือ ปลาสด ยกเว้นการแข่งขันทำอาหารเกาหลีที่จัดไว้สำหรับชาวต่างชาติเท่านั้น นอกจากนี้ยังได้รับความนิยมแล้วยังอิมท็องไปกับอาหารทะเลที่สดใหม่ ในตอนเย็นจะมีพิธีการที่สำคัญของท้องถิ่น คือ พิธีบูชาเทพของชาวประมง ที่เรียกว่า ยอง-วัง กูด (Yong - wanggut) ซึ่งเป็นการสวดอ้อนวอนของชาวประมงต่อราชามังกรแห่งท้องทะเล ขอให้คุ้มครองพวกเขาให้

ปลอดภัยในการเดินเรือและจับปลาได้ กิจกรรมต่าง ๆ ของตลาดแห่งนี้ต้องการแสดงให้เห็นถึงเรื่องราวสำคัญที่เกี่ยวกับทะเลให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้และมีประสบการณ์ใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน โดยนำผลิตภัณฑ์จากท้องทะเลเข้ามาใช้ในการประชาสัมพันธ์เชิญชวนนักท่องเที่ยว แสดงให้เห็นถึงการการท่องเที่ยวตามแนวเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ที่ใช้วัฒนธรรมพื้นเมือง ภูมิปัญญาเป็นต้นทุนในการส่งเสริมการท่องเที่ยว

ชายหาดแฮอนแด เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความสวยงาม หาดแห่งนี้มีความยาวประมาณ 2 กิโลเมตร ในปี ค.ศ. 1994 ชายหาดแฮอนแดถูกกำหนดให้เป็นเขตการท่องเที่ยวพิเศษระดับสากล เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ เนื่องจากเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความสวยงามทางธรรมชาติ ชายหาดมีทรายที่ขาวประกอบด้วยน้ำทะเลที่ใสทำให้ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ยังใช้ในการจัดงานสำคัญและจัดเทศกาลประจำปีอีกด้วย ชายหาดแฮอนแดจึงเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นจำนวนมากและเป็นสถานที่ท่องเที่ยวแห่งหนึ่งที่ผลักดันเศรษฐกิจของประเทศได้เป็นอย่างดี ประกอบกับพื้นที่ตั้งอยู่ในเมืองเศรษฐกิจที่สำคัญอย่างเมืองปูซานจึงเป็นเขตท่องเที่ยวที่สำคัญที่มีส่วนช่วยผลักดันเศรษฐกิจปูซานให้เจริญเติบโตได้ กิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมเศรษฐกิจของชายหาดแฮอนแดได้แก่ 1) เทศกาลขึ้นปีที่ปูซาน เป็นเทศกาลเฉลิมฉลองที่ทุกคนจะไปรวมตัวกันเพื่อรอนับถอยหลังขึ้นสู่ปีใหม่ไปพร้อม ๆ กันและยังมีกิจกรรมชมพระอาทิตย์ขึ้นเพื่อเตรียมเริ่มต้นปีใหม่ที่ต้อนรับสิ่งดี ๆ ให้กับชีวิต 2) เทศกาลหิมะทั่วโลกว่ายน้ำ เป็นเทศกาลที่จะกระโดดลงสู่น้ำทะเลในสภาพอากาศหนาวเย็น ในเทศกาลนี้จะมีการแข่งขันการว่ายน้ำ ซึ่งจะช่วยสร้างความทรงจำที่น่าตื่นเต้นให้กับผู้เข้าร่วมได้เป็นอย่างดี ผู้เข้าแข่งขันจะต้องฝึกฝนทั้งร่างกายและจิตใจให้พร้อมเพื่อที่จะต่อสู้กับสภาพอากาศที่หนาวเย็นให้ได้ ถือเป็นเทศกาลที่น่าสนใจอันหนึ่งที่น่ากิจกรรมแปลกใหม่ของฤดูหนาวมาให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกัน 3) เทศกาลทราย ภายในเทศกาลจะมีการแสดงประติมากรรมก่อทรายจากประติมากรที่มีชื่อเสียงให้นักท่องเที่ยวได้ชม มีการประกวดเทศกาลทรายโลกที่ให้ศิลปินทั้งในและต่างประเทศได้แสดงผลงานทางศิลปะของตัวเองผ่านทางฝืนทราย นอกเหนือจากประติมากรรมรูปปั้นทรายแล้วก็ยังมีชมกิจกรรมอื่นไว้ให้นักท่องเที่ยวได้เข้าร่วมอีกด้วย เช่น กิจกรรมการเล่นกระดานเลื่อนสำหรับเด็ก ถึงแม้จะเป็นกิจกรรมที่ดูเหมือนไม่มีความหมายอะไร แต่ก็แฝงไปด้วยวิถีคิดที่ให้เด็กอยู่กับธรรมชาติ เปิดโลกกว้างและรู้จักช่วยเหลือตัวเองได้ กิจกรรมก่อทรายสำหรับนักท่องเที่ยว ถือเป็นเปิดประสบการณ์ทางความคิดให้ทุกคนได้สร้างสรรค์งานศิลปะผ่านทางทรายที่ทุกเพศทุกวัยสามารถเข้าร่วมได้ แนวคิดตามเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่ของสถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้ใช้ก็คือ นำจุดแข็งของพื้นที่มาใช้ประโยชน์ด้านการท่องเที่ยว ไม่ต้องลงทุนหรือสร้างใหม่ เช่น ชายหาดแฮอนแดเป็นชายหาดที่โดดเด่นเรื่องทรายขาว น้ำทะเลใส ก็ได้นำข้อ

ได้เปรียบจุดนี้นำมาสร้างสรรค์กิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย โดยใช้ทะเลและทรายเป็นตัวนำเสนองาน จนเกิดเป็นเทศกาลประจำปีที่น่าสนใจและโดดเด่นจนได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวมาอย่างต่อเนื่อง แสดงให้เห็นว่าปูซานเล็งเห็นถึงความสำคัญของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ที่นำแนวคิดหรือแนวปฏิบัติที่สร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าและบริการได้โดยไม่ต้องใช้ทรัพยากรมากนัก แต่ใช้ความคิด สติปัญญา และความสร้างสรรค์ให้มากขึ้น จนสามารถพัฒนาและต่อยอดการท่องเที่ยวของชุมชนให้เป็นอัตลักษณ์ไม่เหมือนใครได้และมีส่วนช่วยให้เกิดการสร้างงานของคนในชุมชน โดยเฉพาะร้านขายของที่ต้องเปิดให้บริการนักท่องเที่ยวเพื่อรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวให้ได้มากที่สุด

อีกสถานที่หนึ่ง คือ หมู่บ้านวัฒนธรรมคัมซอน (Gamcheon Culture Village) แต่เดิมหมู่บ้านนี้เป็นเขตสลัมของผู้อพยพหนีสงครามและนักบวชจำนวนมาก ได้ถูกทิ้งให้รกร้างเพราะอยู่ห่างไกลไม่ได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาล จนกระทั่งในปีค.ศ. 2009 (พ.ศ. 2552) ได้มีการบูรณะหมู่บ้านนี้ขึ้นมาใหม่ ด้วยการระดมพลังคนในชุมชนและนักศิลปะทั้งหลาย รวมถึงนักเรียนมาช่วยกันทาสี ออกแบบลวดลายต่าง ๆ และซ่อมแซมหมู่บ้านแห่งนี้ใหม่จนมีความสวยงามเป็นที่สะดุดตา ความคิดของผู้นำชุมชนที่มีความคิดสร้างสรรค์และการช่วยเหลือจากภาครัฐทำให้สถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้พัฒนาและยกระดับตัวเองจนกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์ จากเขตสลัมกลายเป็นหมู่บ้านที่มีสีสันสวยงามจึงกลายเป็นจุดขายทางการท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาเที่ยวชมเป็นจำนวนมาก สรุปได้ว่า สถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้ได้ยกระดับตัวเองและใช้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์เข้ามาบูรณาการ โดยการสร้างรูปแบบการบริโภคแบบใหม่และสร้างเอกลักษณ์ให้กับชุมชนจนได้รับเสียงตอบรับที่ดีจากหลายฝ่าย ภาครัฐเป็นผู้กำหนดนโยบายและสนับสนุนในเบื้องต้นและขับเคลื่อนโดยภาคเอกชน ซึ่งรัฐบาลจะวางนโยบายทางด้านวัฒนธรรม ส่งเสริมทางศิลปะทั้งแบบดั้งเดิมและร่วมสมัย การส่งเสริมวัฒนธรรมให้มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ โดยยึดว่าวัฒนธรรมคือ สินค้าทางการท่องเที่ยว ใช้ศิลปะเป็นตัวดึงดูดนักท่องเที่ยว จนทำให้หมู่บ้านแห่งนี้มีอัตลักษณ์โดดเด่นที่สุดและแตกต่างจากสถานที่อื่น ๆ มีศักยภาพในการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม หมู่บ้านวัฒนธรรมคัมซอนจึงเกิดจากการสร้างสรรค์แนวคิดทางศิลปะของผู้นำชุมชน ศิลปินและชาวบ้านที่ร่วมใจพัฒนาชุมชนให้มีชื่อเสียง โดยใช้ต้นทุนทางวัฒนธรรมที่มีอยู่ คือ ศิลปินที่มีความสามารถทางศิลปะ ความงามทางธรรมชาติโดยรอบตัวหมู่บ้าน เมื่อนำแนวคิดทางศิลปะที่สร้างสรรค์เข้ามาใช้ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ จึงก่อให้เกิดการสร้างอัตลักษณ์ที่โดดเด่นให้กับชุมชน จนได้รับการขนานนามว่า “ซานโตรินี่แห่งเกาหลี (Korea’s Santorini)”

สถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมทั้ง 3 แห่งที่พัฒนาตามแนวเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ถือเป็นตัวอย่างที่น่าสนใจ เนื่องจากมีการสร้างอัตลักษณ์ที่โดดเด่นและมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายน่าสนใจ รวมถึงการให้คุณค่าไปสู่มูลค่าเชิงสร้างสรรค์ แต่ก็ไม่สามารถสรุปได้ว่าแต่ละสถานที่ศิลปวัฒนธรรมของที่ใดดีกว่ากัน เพราะแต่ละสถานที่ที่มีบริบทในการนำเสนอศิลปวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน อย่างเช่น ตลาดชาภัลชิมุ่งนำเสนอวัฒนธรรมท้องถิ่นดั้งเดิม ส่วนชายหาดแฮอนแดและหมู่บ้านวัฒนธรรมคัมซอนจะเป็นการนำเสนอศิลปวัฒนธรรมสมัยใหม่เป็นส่วนใหญ่ จึงขึ้นอยู่กับความชอบของนักท่องเที่ยวของแต่ละบุคคล แต่ก็ถือได้ว่าสถานที่ท่องเที่ยวทั้ง 3 แห่งนี้มีจุดแข็งของตัวเอง ปูซานจึงเป็นเมืองที่เต็มไปด้วยเรื่องราวทางศิลปวัฒนธรรมและประเพณีที่หลากหลาย มีทั้งรูปแบบดั้งเดิมและสมัยใหม่ที่ผสมผสานอยู่ร่วมกันได้อย่างกลมกลืน จึงเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้มีการเดินทางของนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น และจากการขยายตัวของการท่องเที่ยวที่มากขึ้นก็ทำให้อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยวขยายตัวมากขึ้น ไปด้วย

5.3 ผลการศึกษาการให้คุณค่าศิลปวัฒนธรรมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเมืองปูซาน

ผลการศึกษาพบว่า สถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมทั้ง 3 แห่ง ให้คุณค่าแก่นักท่องเที่ยวในแต่ละด้านแตกต่างกัน จากการวิเคราะห์การให้คุณค่าศิลปวัฒนธรรมของตลาดชาภัลชิม, ชายหาดแฮอนแดและหมู่บ้านวัฒนธรรมคัมซอน สรุปได้ว่าสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมทั้ง 3 แห่ง มีคุณค่าสำคัญ 2 ด้านหลัก คือ

- 1) คุณค่าต่อการพัฒนาตนเองในเรื่องของความรู้ความสามารถ มีการส่งเสริมประสบการณ์ความรู้การพัฒนาสติปัญญา การพัฒนาอารมณ์ การพัฒนาจิตใจและพัฒนาการปรับตัวทางสังคม ตลาดชาภัลชิม พบว่ามีการให้คุณค่าในด้านการส่งเสริมความรู้ความคิด เช่น การแข่งขันเรียกชื่อปลาเพื่อทดสอบความรู้ด้าน "โฮ" หรือ ปลาสด เพื่อทดสอบความจำและความไวในการประมวลผลของสมอง ชายหาดแฮอนแดพบว่า การประกวดแข่งขันประติมากรรมปั้นทราย ช่วยให้นักท่องเที่ยวได้ฝึกฝนความคิดและจินตนาการ ลวดลายตามอาคารบ้านเรือนหรือตามตรอกซอยช่วยให้นักท่องเที่ยวได้เกิดมโนภาพ มีจินตนาการที่แปลกใหม่ คุณค่าในด้านการส่งเสริมการใช้จินตนาการของตลาดชาภัลชิม ชายหาดแฮอนแดและหมู่บ้านวัฒนธรรมคัมซอน พบว่า กิจกรรมการแข่งขันทำครัวด้วยเนื้อปลา , การแข่งขันทำอาหารเกาหลีที่จัดไว้สำหรับชาวต่างชาติ , การแข่งขันประติมากรรมทราย ถือเป็นกิจกรรมที่ฝึกทักษะการระดมความคิดและจินตนาการของผู้เข้าร่วมเพื่อให้ได้ผลงานที่มีคุณภาพ การเที่ยวชมหมู่บ้านวัฒนธรรมคัมซอนที่ตกแต่งด้วยลวดลายต่าง ๆ ช่วยให้นักท่องเที่ยวเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เกิดมโนภาพหรือจินตนาการในการสร้างสรรค์ผลงานครั้งต่อไป คุณค่าต่อการพัฒนาอารมณ์ในด้านความเพลิดเพลินทางจิตใจ การก่อสร้าง

ประติมากรรมบนพื้นทรายที่ชายหาดแฮอนแด พบว่าจะต้องมีความละเอียดและประณีต สะท้อนให้เห็นถึงอารมณ์อันละเอียดอ่อนของศิลปินผ่านทางผลงานที่มีความสวยงามเมื่อนักท่องเที่ยวได้ชมผลงานก็จะเกิดความเพลิดเพลินใจเช่นกัน การออกแบบลวดลายบ้านเรือนในหมู่บ้านวัฒนธรรมคัมซอนสะท้อนให้เห็นความคิดของศิลปิน และคุณค่าการปรับตนเองและสังคม พบว่า สถานที่ท่องเที่ยวทั้ง 3 แห่ง มีส่วนช่วยให้นักท่องเที่ยวได้รู้จักใช้ชีวิตในสังคมร่วมกัน รู้จักแบ่งปันและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกัน มีการร่วมมือระหว่างปฏิบัติงานทำให้เกิดความสามัคคีต่อหมู่คณะ รวมถึงช่วยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งกิจกรรมต่างๆเหล่านี้จะช่วยกระชับความสัมพันธ์ของบุคคลให้แน่นแฟ้นขึ้น สรุปได้ว่าคุณค่าต่อการพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ที่กล่าวมามีส่วนช่วยส่งเสริมความคิดให้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้คิดวิเคราะห์ ทำให้ได้รับความรู้ประวัติความเป็นมาของงานศิลปะต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ช่วยส่งเสริมให้ผู้เข้าร่วมรู้จักการตัดสินใจแก้ไขปัญหา รู้จักสังเกตและแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากการลงมือทำกิจกรรม ทำให้ได้รับประสบการณ์ตรงจากการเรียนรู้ผ่านทางกิจกรรมเหล่านี้ ถือเป็น การฝึกสมองเพื่อพัฒนากระบวนการคิดให้ดียิ่งขึ้น

2) คุณค่าต่อการพัฒนาสังคม ในด้านการศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมของสังคม การเป็นแหล่งเรียนรู้ชุมชนถึงวิถีชีวิตของคนในชุมชน วัฒนธรรมของชุมชนที่สั่งสมกันมาในสถานที่ท่องเที่ยวทั้ง 3 แห่งนี้ เช่น ตลาดชากัลชึเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านวิถีชีวิตชาวประมง ซึ่งจะมีการนำเสนอผ่านทางกิจกรรมต่าง ๆ ชายหาดแฮอนแดจะมีการจัดเทศกาลสำคัญต่าง ๆ รวมไปถึงกิจกรรมที่เกี่ยวกับท้องทะเลเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้และมีประสบการณ์เกี่ยวกับทะเลมากยิ่งขึ้น ส่วนหมู่บ้านวัฒนธรรมคัมซอนจะมีการจัดแสดงความรู้ในรูปแบบพิพิธภัณฑ์ขนาดเล็กในหมู่บ้าน เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้เรื่องราวในอดีตของหมู่บ้านแห่งนี้ โดยจัดแสดงรูปถ่ายและสิ่งของเครื่องใช้ในอดีตให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาเรียนรู้ รวมถึงเป็นสถานที่รวบรวมผลงานทางศิลปะของบรรดาศิลปินทั้งหลาย ด้านศิลปะ เทศกาลทรายของชายหาดแฮอนแดมีจุดเด่นในเรื่องของการสร้างประติมากรรมบนพื้นทรายซึ่งศิลปินจะวาดเรื่องราวต่าง ๆ เช่น เรื่องราวคติสอนใจของนิทานพื้นบ้าน นักแสดงที่มีชื่อเสียงรวมถึงตัวการ์ตูนที่ได้รับความนิยม รูปแบบศิลปะที่แตกต่างออกไปนั้นเพื่อให้เข้าถึงกลุ่มผู้ชมทุกเพศทุกวัย ศิลปะที่วาดตามอาคารบ้านเรือนของหมู่บ้านวัฒนธรรมคัมซอนจะเน้นในเรื่องของสีส้มและลวดลายกราฟฟิก แสดงให้เห็นถึงศิลปะสมัยใหม่ที่ผสมผสานกับหมู่บ้านชนบทได้อย่างลงตัว ด้านเศรษฐกิจ สถานที่ท่องเที่ยวทั้ง 3 แห่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สามารถเชื่อมโยงเศรษฐกิจของชุมชนได้ ช่วยส่งเสริมเศรษฐกิจของชุมชนให้เติบโตขึ้นและยังก่อให้เกิดการสร้างงานของคนในชุมชนอีกด้วย การผลิตสินค้าและวางจำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยว เช่น ผลิตภัณฑ์แปรรูปอาหารทะเลของ

ตลาดชาภัลชี ของที่ระลึกเกี่ยวกับทะเลของชายหาดแฮอนแด สินค้าแฮนด์เมดของคนในหมู่บ้านวัฒนธรรมคัมซอน ช่วยสร้างอาชีพให้คนในชุมชนมีรายได้ การจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เช่น ในเดือนตุลาคมของทุกปีตลาดชาภัลชีจะมีการจัด “เทศกาลอาหารที่ตลาด” ชายหาดแฮอนแดที่มีการจัดเทศกาลอย่างต่อเนื่องและหมู่บ้านวัฒนธรรมคัมซอนที่ใช้ศิลปะตกแต่งอย่างสวยงามสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นจำนวนมาก ส่งผลทำให้เศรษฐกิจของชุมชนดีขึ้น เกิดการหมุนเวียนของเงินนำเงินเข้าสู่ท้องถิ่นเป็นการกระจายรายได้ สร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนจนสามารถยึดเป็นอาชีพได้ เกิดการกระจายรายได้สู่ชุมชน

ด้วยความพยายามพัฒนาที่มีมาอย่างต่อเนื่องและมุ่งส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจนกลายเป็นอัตลักษณ์ให้กับชุมชน ส่งผลให้สถานที่ท่องเที่ยวทั้ง 3 แห่งเป็นที่รู้จักและดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น จึงเห็นได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมทั้ง 3 แห่งที่กล่าวมาข้างต้น มีคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรมที่โดดเด่นอย่างชัดเจน เมืองปูซานเป็นเมืองที่มีความพร้อมต่อการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก เป็นเมืองที่มีทุนชุมชนที่เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ ทุนทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย ซึ่งเกิดจากทุนทางสังคมที่สำคัญ ได้แก่ ทุนมนุษย์ ทุนภูมิปัญญาและทุนทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม (นรินทร์ สังข์รักษา, 2555 : 306) ทุนต่าง ๆ เหล่านี้จึงเป็นปัจจัยสนับสนุนที่สำคัญที่มีส่วนช่วยให้เศรษฐกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเมืองปูซานประสบความสำเร็จและเจริญเติบโตได้อย่างต่อเนื่อง

5.4 ข้อจำกัดของการวิจัย

1. ข้อจำกัดในด้านการค้นคว้าข้อมูล เนื่องจากข้อมูลด้านสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของประเทศเกาหลีได้มีการตีพิมพ์เป็นหนังสือค่อนข้างน้อย ทำให้การค้นคว้าข้อมูลมีข้อจำกัด จึงต้องใช้วิธีสืบค้นข้อมูลจากเว็บไซต์ ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นหลัก และการวิจัยครั้งนี้ได้เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์จากแหล่งทุติยภูมิเป็นส่วนใหญ่
2. ไม่สามารถเก็บข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเมืองปูซานได้อย่างครอบคลุม
3. ไม่สามารถหาข้อมูลบางส่วนได้อย่างครบถ้วน เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านภาษาที่ยังไม่ชำนาญพอ เพราะข้อมูลส่วนใหญ่เป็นภาษาเกาหลีและภาษาอังกฤษ ทำให้การถอดความอาจไม่ครบถ้วนสมบูรณ์และระยะเวลาการวิจัยที่มีอยู่อย่างจำกัด ทำให้การศึกษาข้อมูลในครั้งนี้ต้องบริหารเวลาให้ชัดเจนเพื่อให้งานวิจัยสมบูรณ์มากที่สุด

5.5 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเมืองอื่น ๆ ที่อยู่บริเวณใกล้เคียงเมืองปทุมธานี เพื่อให้เกิดความครอบคลุมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมากยิ่งขึ้นและนำแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเมืองต่าง ๆ มาเปรียบเทียบจุดแข็ง – จุดด้อยระหว่างกัน เพื่อใช้วิเคราะห์ข้อได้เปรียบของแต่ละสถานที่

2. ควรมีการศึกษารูปแบบการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของประเทศเกาหลีใต้ เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปวิเคราะห์แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของประเทศไทยว่ามีรูปแบบการพัฒนาในทิศทางใด

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว พ.ศ. 2547-2551. กรุงเทพฯ : สำนักนโยบายและแผน, 2547.

กรวรรณ สังขกร. การวิจัยการพัฒนาศักยภาพชุมชนเมืองเชียงใหม่สร้างสรรค์เชียงใหม่ : สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2556.

การคมนาคมในเกาหลี [ออนไลน์]. (2557). เข้าถึงวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2558. เข้าถึงได้จาก : <http://www.educatepark.com>.

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของเมือง Santa Fe [ออนไลน์]. (ม.ป.ป.). เข้าถึงวันที่ 1 ตุลาคม 2557. เข้าถึงได้จาก : <http://www.santafecreativetourism.org>.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. การวิจัยการศึกษาเพื่อกำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางทะเลส่วนที่1. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2541.

เกาหลีใต้ : ผู้นำวัฒนธรรมมูลค่าทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ [ออนไลน์]. (ม.ป.ป.). เข้าถึงวันที่ 5 ตุลาคม 2557. เข้าถึงได้จาก : <http://news.asia.tu.ac.th/?p=183>.

คัมชอน ซานโตรินีเกาหลี อันซีนในเมืองปูซาน. [ออนไลน์]. (2558). เข้าถึงวันที่ 5 มีนาคม 2558. เข้าถึงได้จาก : <http://travel.mthai.com/world-travel/63988.html>.

เจนจิรา เงินจันทร์. รายงานการวิจัยเรื่องปัจจัยศักยภาพทางการท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย. หน่วยบัณฑิตศึกษา คณะบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์และการสื่อสาร มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2554.

ฉันทิช วรรณถนอม. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดสามลดดา, 2552.

ณรงค์ชัย อัครเศรณี. แนวคิดหลักสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน [ออนไลน์]. (2555). เข้าถึงวันที่ 5 ตุลาคม 2557. เข้าถึงได้จาก : <http://www.okmd.or.th>.

_____. ตัวอย่างเศรษฐกิจสร้างสรรค์ไทย [ออนไลน์]. (2555). เข้าถึงวันที่ 1 ตุลาคม 2557.

เข้าถึงได้จาก : http://www.muwac.mahidol.ac.th/MU_Creative_Economy3.2.html.

คำรณ ฐานดี. สังคมและวัฒนธรรมเกาหลี. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2547.

เทศกาลขึ้นปีใหม่ : New Year Festival Busan [ออนไลน์]. (2557). เข้าถึงวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2558. เข้าถึง

ได้จาก : <http://seoulcafe2013.blogspot.com/2014/12/new-year-festival-busan.html>.

เที่ยวซานโตรินี่แห่งเกาหลีที่หมู่บ้านวัฒนธรรมคัมซอน [ออนไลน์]. (2557). เข้าถึงวันที่ 5 มีนาคม 2558. เข้าถึง

ได้จาก : <http://www.in1guide.com/index.php?topic=804.0>.

ไทยโรจน์ พวงมณี. การวิจัยเชิงควาณเมืองท่องเที่ยว : การรื้อสร้างพื้นที่ทางวัฒนธรรมแก่ผู้การ
สร้างสัันวัฒนธรรมใหม่. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 2555.

นรินทร์ สังข์รักษา. การวิจัยเพื่อพัฒนาและยกระดับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสู่เศรษฐกิจ สร้างสรรค์
ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายอย่างยั่งยืนในจังหวัดราชบุรี. เสนอต่อ
สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2555.

นิคม จารุมณี. การท่องเที่ยวและการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
โอเดียนสโตร์, 2544.

บริษัท ออลเบสท์ เซอร์วิส กรุ๊ป จำกัด. เมืองพูซาน (Pusan) [ออนไลน์]. (2556). เข้าถึงวันที่ 12 กุมภาพันธ์
2558. เข้าถึงได้จาก : <http://www.allbestgroup.com/index.php?mo=59&action=page&id=929112>.

บริษัท แฮปปี้โคเรีย จำกัด. เทศกาลทรายแฮอนแดครั้งที่ 10 [ออนไลน์]. (2558). เข้าถึงวันที่ 5 มีนาคม 2558.

เข้าถึงได้จาก : http://happytokorea.com/index.php?option=com_content&view=article&id=4262%3A2015-02-17-095929&catid=42%3Akorea-travel&Itemid=1.

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. ศูนย์วิชาการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
พิมพ์ครั้งที่ 1. บริษัท เพรส แอนด์ ดีไซน์ จำกัด, 2548.

_____. อุตสาหกรรมกาท่องเที่ยว ธุรกิจที่ไม่มีวันตาย. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ :
ซี.พี.บุ๊คสแตนด์คาร์ด, 2548.

บาว นาคกร. มองยุทธศาสตร์การพัฒนาของเกาหลีใต้ผ่านวัฒนธรรม [ออนไลน์]. (2551). เข้าถึงวันที่ 5 ตุลาคม 2557. เข้าถึงได้จาก : <http://www.oknation.net/blog/print.php?id=371692>.

แผนที่รถไฟใต้ดินในโซล [ออนไลน์]. (2552). เข้าถึงวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2558. เข้าถึงได้จาก : <http://www.seoulciety.com/index.php?topic=26.0>.

ภัทรพงษ์ อินทรกำเนิดและคณะ. การวิจัยระบบนวัตกรรมรายสาขาเพื่อพัฒนาระบบเศรษฐกิจฐานความรู้และเชิงสร้างสรรค์ : กรณีศึกษาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2553.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว บทที่ 1-15. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2545.

_____. เอกสารการสอนวิชาการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวไทยอย่างยั่งยืน บทที่ 1-15. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2554.

รถไฟใต้ดินที่โซล [ออนไลน์]. (2555). เข้าถึงวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2558. เข้าถึงได้จาก : <http://www.korean4life.com/?p=881>.

รถไฟใต้ดินปูซาน [ออนไลน์]. (2556). เข้าถึงวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2558. เข้าถึงได้จาก : http://seoulcafe2013.blogspot.com/2013/06/blog-post_2494.html.

ราณี อิศัยกุล. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับทรัพยากรการท่องเที่ยว. ใน ชุดวิชาการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวไทยอย่างยั่งยืน. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2554.

ลลิตเทพ ทรัพย์เมือง. เกาหลีผู้เนรมิตแหล่งท่องเที่ยว [ออนไลน์]. (2556). เข้าถึงวันที่ 5 ตุลาคม 2557. เข้าถึงได้จาก : <http://www.thaipost.net/news/010313/70276>.

วรรณา วงษ์วานิช. ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2539.

วิริยะ สว่างโชติ. **Creative Class** ชนชั้นสร้างสรรค์นั้นสำคัญไฉน [ออนไลน์]. (2552). เข้าถึงวันที่ 1 ตุลาคม 2557. เข้าถึงได้จาก : <http://www.siamintelligence.com/creative-class/>.

ศรัณยู วรากุลวิทย์. **ปฐมนิเทศอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว**. อุษยา : สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพระนครศรีอยุธยา, 2546.

ศุภวุฒิ สายเชื้อ. **ประเทศไทยกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์**. ใน **ทำไมต้องเศรษฐกิจสร้างสรรค์**. กรุงเทพฯ : ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ, 2551.

เศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) เทรนด์ใหม่ตามกระแสโลก [ออนไลน์]. (ม.ป.ป.). เข้าถึงวันที่ 5 ตุลาคม 2557. เข้าถึงได้จาก : http://www.muwac.mahidol.ac.th/Sara_CE.html.

สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโซล. **การท่องเที่ยวในเกาหลีใต้** [ออนไลน์]. (2556). เข้าถึงวันที่ 1 ตุลาคม 2557. เข้าถึงได้จาก : <http://www.thaiembassy.org/seoul/th/business/3861389.html>.

สมปราชญ์ อัมมะพันธุ์. **ที่นี่...เกาหลีใต้**. กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, 2534.

สมรัก บรรดังก์. **“ตลาดปลา” ปูซาน เกาหลี – วิถีดั้งเดิม** [ออนไลน์]. (2556). เข้าถึงวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2558. เข้าถึงได้จาก : http://peachpaynep.blogspot.com/2013/09/blog-post_2575.html.

สันติ แซ่เตี๋อง. **การวิจัยการจัดการด้านการท่องเที่ยวของสมาชิกกลุ่มหมู่บ้านแม่กำปอง ตำบลห้วยแก้ว กิ่งอำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่**. รายงานการวิจัย คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2554.

สุจารี จันทร์สุข. **การศึกษามิปัญญาท้องถิ่น**. ใน **วารสารการศึกษาแห่งชาติ**. 22, 6 : 10-21, 2531.

สุพัตรา สุภาพ. **สังคมและวัฒนธรรมไทย : ค่านิยม ครอบครั้ว ศาสนา ประเพณี**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2554.

สำนักงานสารนิเทศภาคโพ้นทะเล สาธารณรัฐเกาหลีร่วมกับคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. **ความจริงเกี่ยวกับเกาหลี**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

หมู่บ้านวัฒนธรรมคัมซอน ซานโตรีนีเกาหลี **Gamcheon Culture Village, Busan.** [ออนไลน์]. (2555).

เข้าถึงวันที่ 5 มีนาคม 2558. เข้าถึงได้จาก : <http://tamroyseries.blogspot.com/2014/06/gamcheon-culture-village-busan.html>.

หมู่บ้านวัฒนธรรมคัมซอน แหล่งซานโตรีนีแห่งเกาหลี. [ออนไลน์]. (2556). เข้าถึงวันที่ 5 มีนาคม 2558.

เข้าถึงได้จาก : <http://travel.thaiza.com>.

หมู่บ้านวัฒนธรรมคัมซอน **Gamcheon Culture Village** [ออนไลน์]. (2557). เข้าถึงวันที่ 5 มีนาคม 2558.

เข้าถึงได้จาก : <http://www.ezykorea.com/index.php?PHPSESSID=tthfeme452j3n00dp1jk6q7n23&topic=84.msg84#msg84>.

หาดแฮอนแด [ออนไลน์]. (2557). เข้าถึงวันที่ 5 มีนาคม 2558. เข้าถึงได้จาก : <http://www.iam-tour.com/webboard/index.php?topic=135.0>.

อภิศิทธิ โล่สัตว์โลก. **Creative City** เรื่องราวของการบ่มเพาะความคิดสร้างสรรค์ วัฒนธรรมและเมือง

[ออนไลน์]. (2553). เข้าถึงวันที่ 1 ตุลาคม 2557. เข้าถึงได้จาก <http://www.creativethailand.org>.

อุดม เขยกิจวงศ์ ประชิต สกฤษะพัฒน์และวิมล จิโรจพันธ์. **การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. กรุงเทพฯ :** แสงดาว, 2548.

องค์การท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization : WTO) แห่งองค์การสหประชาชาติ.

ความหมายของ การท่องเที่ยว. [ออนไลน์]. (ม.ป.ป.). เข้าถึงวันที่ 1 ตุลาคม 2557. เข้าถึงได้จาก : <http://tourismatbuu.wordpress.com>.

5 เทศกาลน่าไปเที่ยวในเดือนตุลาคมของเกาหลี [ออนไลน์]. (2555). เข้าถึงวันที่ 12 กุมภาพันธ์

2558. เข้าถึงได้จาก : <http://www.travelmax.co.th/travelnews/>.

Joint Travel. **ชายหาดแฮอนแด (Haeundae Beach)** [ออนไลน์]. (2558). เข้าถึงวันที่ 5 มีนาคม 2558. เข้าถึง

ได้จาก : <http://www.jointtravel.com/travel-information-gallery/haeundae-beach.html>.

Korea Tourism Organization. **เทศกาลที่น่าสนใจในเกาหลี ดูดูไปไม่ร่วง** [ออนไลน์]. (2553). เข้าถึงวันที่ 12

กุมภาพันธ์ 2558. เข้าถึงได้จาก : <http://www.kto.or.th/news>.

ภาษาต่างประเทศ

Gamcheon Culture Village. **Introduce Gamcheon Cultural Village** [Online]. (n.p.,n.d.). Accessed

March 5. Available From <http://www.gamcheon.or.kr/contents/viewer.php?code=20&parent=18>.

Haeundae-gu Office. **Haeundae Sand Festival** [Online]. (2014). Accessed March 5. Available From

<http://sandfestival.co.kr/>.

Haps. **History in the Hills : Busan's Gamcheon Culture Village** [Online]. (2013). Accessed October

5. Available from <http://busanhaps.com/history-hills-busans-gamcheon-culture-village/>.

Howkins, J. **About the creative economy: how people make money from ideas**. London :

Penguin Books, 2001.

Korea Organization. **Jagalshi Market** [Online]. (n.p.,n.d.). Accessed October 6. Available from

<http://english.visitkorea.or.kr/enu/SH/whereToShop/whereToShop.jsp?action=about&cid=996331>.

_____. **Busan Jagalchi Festival** [Online]. (n.p.,n.d.). Accessed February 12. Available

from http://english.visitkorea.or.kr/enu/SI/SI_EN_3_2_1.jsp?cid=697390.

_____. **Haeundae Sand Festival** [Online]. (n.p.,n.d.). Accessed October 6. Available from

http://english.visitkorea.or.kr/enu/SI/SI_EN_3_2_1.jsp?cid=293062.

Pusan Guide. **Haeundae Beach** [Online]. (2008). Accessed March 5. Available from

http://www.pusanguide.com/html/place/place_01.asp.

The Busan Ilbo (Daily News). **Introduce Polar Bear Swim** [Online]. (2014). Accessed March 5.

Available From <http://bear.busan.com/en/introduce.php>.

The Korea Blog. **Haeundae Polar Bear Swim Festival** [Online]. (2012). Accessed March 5.

Available from <http://blog.korea.net/?p=7091>.

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ-สกุล	นางสาวเอมอร กาญจนตรีภพ
วันเกิด	29 กันยายน พ.ศ. 2535
ที่อยู่	63/1-2 หมู่บ้านสินทวีวิลล่า ถนนพระราม 2 ซอย 43 แขวงบางมด เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร 10150
ประวัติการศึกษา	จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนจารุวัฒนานุกูล กรุงเทพมหานคร จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนมัธยมสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กรุงเทพมหานคร จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนมัธยมสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี คณะอักษรศาสตร์ สาขาเอเชียศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม